

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO
**VPLIV STRATEGIJ IZBRANIH SLOVENSКИH FAKULTET NA
NJIHOVO RAZISKOVALNO PRODUKTIVNOST IN KAKOVOST**

Ljubljana, september 2014

KATJA KRVINA

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana KATJA KRVINA, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom VPLIV STRATEGIJ IZBRANIH SLOVENSКИH FAKULTET NA NJIHOVO RAZISKOVALNO PRODUKTIVNOST IN KAKOVOST, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem izr. prof. dr. SIMONOM ČADEŽEM.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
  - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
  - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega magistrskega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne _____

Podpis avtorja(-ice): _____

KAZALO

UVOD	1
1 STRATEGIJA FAKULTETE.....	2
1.1 Opredelitev pojma strategije.....	2
1.2 Strategija, usmerjena k raziskovanju	4
1.3 Strategija, usmerjena k poučevanju	5
1.4 Strategija doseganja dobička	5
1.5 Povezave med raziskovanjem in poučevanjem	6
2 RAZISKOVALNA PRODUKTIVNOST IN KAKOVOST.....	9
2.1 Raziskovalna produktivnost.....	10
2.2 Raziskovalna kakovost	12
2.3 Dejavniki raziskovalne aktivnosti.....	14
2.4 Problem izbire.....	15
3 METODE MERJENJA RAZISKOVALNE PRODUKTIVNOSTI IN KAKOVOSTI.....	15
3.1 Recenzijske metode	15
3.2 Bibliometrične metode	16
3.3 Slabosti recenzijskih in bibliometričnih metod	19
4 MODELI OCENJEVANJA RAZISKOVALNE AKTIVNOSTI.....	20
4.1 Znanstveno raziskovanje in modeli ocenjevanja raziskovalne aktivnosti v Sloveniji	22
4.2 Model ocenjevanja raziskovalne aktivnosti RAE in ABS	23
4.3 Uporaba modelov ocenjevanja raziskovalne aktivnosti.....	26
4.4 Slabosti modelov ocenjevanja raziskovalne aktivnosti	27
5 AKREDITACIJE EKONOMSKO-POSLOVNIH ŠOL	30
5.1 Različne akreditacije ekonomsko-poslovnih šol.....	30

5.1.1	AACSB	30
5.1.2	EQUIS.....	31
5.1.3	ACBSP.....	31
5.1.4	ECBE.....	31
5.2	Razlogi za akreditacijo in proti njej.....	32
6	HIPOTEZE IN METODOLOGIJA	33
6.1	Namen in cilji	33
6.2	Opredelitev hipotez.....	34
6.3	Raziskovalna metodologija.....	36
6.4	Opredelitev vzorca.....	36
6.5	Merjenje spremenljivk	37
6.5.1	Raziskovalna produktivnost.....	37
6.5.2	Tehtana raziskovalna produktivnost	37
6.5.3	Vsebina ustvarjenega znanja.....	37
6.5.4	Kakovost ustvarjenega znanja.....	39
6.5.5	Akademski naziv.....	40
6.5.6	Strategije proučevanih ekonomsko-poslovnih šol	40
6.6	Zbiranje podatkov	42
7	REZULTATI IN UGOTOVITVE.....	44
7.1	Rezultati.....	44
7.1.1	Raziskovalna produktivnost in trend ustvarjanja novega znanja	44
7.1.2	Vsebina ustvarjenega znanja.....	46
7.1.3	Kakovost ustvarjenega znanja.....	49
7.1.4	Povezava raziskovalne produktivnosti in raziskovalne kakovosti	52
7.1.5	Primerjava raziskovalne produktivnosti in raziskovalne kakovosti ter vpliv strategije ekonomsko-poslovne šole	54
7.1.6	Vpliv akademskega naziva na raziskovalno produktivnost in kakovost.....	60
7.2	Ugotovitve.....	63
	SKLEP.....	67
	LITERATURA IN VIRI	69

KAZALO TABEL

Tabela 1: Lestvica Financial Timesa in šanghajska lestvica najboljših ekonomskih univerz.....	13
Tabela 2: Število zaposlenih po ekonomsko-poslovnih šolah na dan 5. 8. 2013	43
Tabela 3: Število objav po posamezni ekonomsko-poslovni šoli po letih v obdobju od 2000 do 2012	46
Tabela 4: Število člankov po vsebinskih kategorijah s področja ekonomsko-poslovnih ved	47
Tabela 5: Število člankov po vsebinskih kategorijah s področja ekonomsko-poslovnih ved po posameznih ekonomsko-poslovnih šolah	48
Tabela 6: Število člankov po vsebinskih kategorijah, ki niso s področja ekonomsko-poslovnih ved	49
Tabela 7: Število člankov po kakovostnih skupinah revij	50
Tabela 8: Seznam revij, v katerih raziskovalci največ objavljajo	51
Tabela 9: Seznam vrhunskih objav slovenskih raziskovalcev (FT40)	52
Tabela 10: Regresijski koeficienti za odvisno spremenljivko indikator povprečne kakovosti in neodvisno spremenljivko število objavljenih člankov.....	52
Tabela 11: Regresijski model indikatorja povprečne kakovosti v odvisnosti od števila objavljenih člankov	53
Tabela 12: Celotno in tehtano število člankov po ekonomsko-poslovnih šolah v obdobju 2000-2012	54
Tabela 13: Število citatov po posameznih ekonomsko-poslovnih šolah v obdobju od leta 2000 do 2012	57
Tabela 14: Frekvenca raziskovalcev glede na število objav.....	57
Tabela 15: Seznam najproduktivnejših raziskovalcev v obdobju od leta 2000 do leta 2012	59
Tabela 16: Indikator povprečne kakovosti po ekonomsko-poslovnih šolah za obdobje od 2000 do 2012 (samo aktivni raziskovalci).....	59
Tabela 17: Regresijski koeficienti za odvisno spremenljivko število objavljenih člankov in neodvisno spremenljivko stopnja akademskega naziva	61
Tabela 18: Regresijski model raziskovalne produktivnosti v odvisnosti od akademskega naziva	61
Tabela 19: Regresijski koeficienti za odvisno spremenljivko indikator povprečne kakovosti in neodvisno spremenljivko stopnja akademskega naziva	62
Tabela 20: Regresijski model raziskovalne kakovosti v odvisnosti od akademskega naziva	62

KAZALO SLIK

Slika 1: Marshev kompenzacijski model.....	7
Slika 2: Stroški in koristi ocenjevanja raziskovalne aktivnosti univerz	22
Slika 3: Shema modela raziskovalnih sprememb	23
Slika 4: Število objav po letih v obdobju od 2000 do 2012	45
Slika 5: Število objav po posamezni ekonomsko-poslovni šoli po letih v obdobju od 2000 do 2012	45
Slika 6: Relativni delež člankov po kakovostnih skupinah revij od leta 2000 do leta 2012	50
Slika 7: Tehtano število člankov po ekonomsko-poslovnih šolah v obdobju od leta 2000 do leta 2012 ..	55
Slika 8: Delež tehtanega števila objav po ekonomsko-poslovnih šolah	55
Slika 9: Delež objav po kakovostnih skupinah na posamezni ekonomsko-poslovni šoli v obdobju od leta 2000 do leta 2012	56
Slika 10: Indikator povprečne kakovosti vseh raziskovalcev po ekonomsko-poslovnih šolah v obdobju od 2000 do 2012	60

UVOD

V današnji tekmovalni in učeči se družbi je znanje bistvena konkurenčna prednost. Ustvarjanje znanja poteka predvsem na univerzah in raziskovalnih inštitutih. Čeprav poznamo kodificirane (eseji, znanstveni teksti, elektronske objave, tehnična poročila, protokoli, baze podatkov, patenti itd.) in nekodificirane (svetovanje, urjenje, tehnične storitve itd.) načine prenosa znanja, je večina novega znanja posredovana s pomočjo znanstvenih objav (Abramo, D'Angelo, & Pugini, 2008, str. 229).

Raziskovalci, ki so zaposleni na fakultetah in inštitutih, se vedno bolj soočajo s paradigmo »publish or perish« (»objavljaj ali izgini«), saj so zavezani k objavljanju zaradi zagotavljanja svoje vidnosti v okolju kolegov, zaradi napredovanja, ki je deloma pogojeno z objavljanjem, in zaradi pridobivanja finančnih sredstev za raziskovalno delo (Nekrep, 2009; Čadež, Dimovski, & Okorn, 2013, str. 151). Zaradi naštetega se je v zadnjih letih močno povečala potreba po ovrednotenju objav oz. novo ustvarjenega znanja na splošno. Vzpostavlja se vedno več sistemov za ovrednotenje raziskovalnega dela, ki naj bi vzpodbudili ustvarjanje novega znanja, locirali javna finančna sredstva k posameznim raziskovalnim inštitucijam in zmanjšali asimetrijo informacij med ponudniki in povpraševalci znanja (Abramo, D'Angelo, & Di Costa, 2010, str. 132).

Za ocenjevanje raziskovalne produktivnosti se uporabljajo predvsem bibliometrične ter recenzijske metode, ki pa imajo tako prednosti kot pomanjkljivosti z vidika stroškov, porabe časa in objektivnosti. Recenzijske metode temeljijo na postopkih ocenjevanja raziskovalne produktivnosti posameznika ali inštitucij, ki jih izvaja skupina recenzentov, ki so strokovnjaki na določenem področju. Bibliometrične metode so stroškovno bolj učinkovite in terjajo manj vloženega časa, saj raziskovalno produktivnost preverjajo s številom objav in citatov teh objav (Abramo et al., 2008, str. 226).

Namen magistrskega dela je analizirati raziskovalno produktivnost in raziskovalno kakovost v slovenskih ekonomskih šolah ter poiskati morebitno povezanost med njima, poleg tega pa tudi ugotoviti morebiten vpliv strategije fakultete oz. ekonomsko-poslovne šole na raziskovalno produktivnost in raziskovalno kakovost. Raziskovalna produktivnost in kakovost bosta operacionalizirani s številom objav posameznih raziskovalcev na proučevanih štirih ekonomsko-poslovnih šolah in s številom citatov teh objav ter kakovostnim rangom revije, v kateri je članek objavljen.

Cilj magistrske naloge je preučiti raziskovalno produktivnost in kakovost ter morebitno povezavo med njima na štirih slovenskih ekonomsko-poslovnih šolah, in sicer Ekonomski fakulteti Ljubljana, Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor, Fakulteti za management Koper in GEA Collegeu. Poleg tega je cilj magistrske naloge tudi preučiti, ali se strategija posamezne ekonomsko-poslovne šole odraža v raziskovalni produktivnosti in raziskovalni kakovosti objav raziskovalcev.

V prvem poglavju bom predstavila pojem strategije na splošno in opisala različne vrste strategij, ki jih lahko imajo ekonomsko-poslovne šole. V drugem poglavju se bom osredotočila na raziskovalno produktivnost in raziskovalno kakovost. V naslednjih treh poglavjih bom predstavila različne metode in modele merjenja ter ocenjevanja raziskovalne produktivnosti in kakovosti ter akreditacije ekonomsko-poslovnih šol, ki jih navadno prejmejo šole, bolj usmerjene v raziskovanje. Sledi empirična analiza vpliva strategije ekonomsko-poslovne šole na raziskovalno produktivnost in raziskovalno kakovost ter povezanost med njima. V sedmem poglavju bom poleg tega tudi primerjala raziskovalno produktivnost in raziskovalno kakovost med posameznimi ekonomsko-poslovnimi šolami. V sklepu bom povzela glavne ugotovitve magistrskega dela, v zadnjem poglavju pa naštela literaturo in vire.

1 STRATEGIJA FAKULTETE

1.1 Opredelitev pojma strategije

Organizacija oz. podjetje izoblikuje oz. določi takšno strategijo, ki je v skladu s poslanstvom in vizijo organizacije.

Vizija pomeni opis nekega želenega stanja v prihodnosti podjetja oz. organizacije. Je torej statičen koncept, ki si ga običajno zamisli direktor organizacije in ki kaže, kaj naj bi iz organizacije nastalo v nekem oddaljenem časovnem trenutku. Pri oblikovanju vizije posameznik (navadno direktor organizacije) uporabi svojo podjetniško percepcijo. To pomeni, da mora vizija odražati hotenje po dosežkih, usmerjenost v cilje, osredotočenost na poslovne priložnosti itd. Poleg podjetniške percepcije je pri oblikovanju vizije potrebna ustvarjalnost, saj gre za ustvarjanje nečesa novega in zamišljanje spreminjanja organizacije v nekaj drugačnega. Vizija mora biti jasna in privlačna, da jo zaposleni in drugi deležniki organizacije radi sprejmejo.

Poslanstvo je v nasprotju z vizijo dinamičen koncept, ki naj bi ga opredelili kot sorazmerno trajne namene, ki jim bo organizacija sledila na dolgi rok in ki se nanašajo na strateška poslovna področja, konkurenčno areno, temeljne smotre, odnose, ki jih bo organizacija razvijala s svojimi deležniki, in glavne značilnosti organizacijske kulture, ki jo bo organizacija uveljavljala (Pučko, 2008, str. 20).

Pojem strategija izvira iz stare grščine, v literaturi pa najdemo na področju poslovnih ved različne opredelitve tega pojma. Harvardska šola strategijo pojmuje širše, kot dolgoročne smotre in cilje organizacije in smeri akcije ter alokacije resursov, ki je potrebna za doseg ciljev. Na splošno bi lahko strategijo opredelili kot vsako možno usmeritev organizacije, ki bo v primeru, da se uresniči, pomagala doseči strateške cilje organizacije (Pučko, 2008, str. 89).

Poslovna literatura razvršča strategije hierarhično, in sicer na tri ravni (Pučko, 2008, str. 91):

- raven celotnega podjetja: celovita strategija,
- raven poslovne enote: poslovna strategija,
- raven poslovnega funkcijskega področja: funkcijska strategija.

Kadar se podjetje ukvarja le z eno dejavnostjo in v eni panogi, je njegova celovita strategija enaka njegovi poslovni strategiji (Pučko, 2008, str. 93). Bistvo poslovne strategije je opredeljevanje poti do doseganja konkurenčne poslovne prednosti, torej sposobnosti organizacije, da ustvarja vrednost na način, ki mu konkurenti niso kos. Konkurenčna prednost organizacije je lahko povezana »z viri, zmožnostmi in znanjem, ki so redki ali težko dostopni, ki jih je težko posnemati ali nadomestiti in ki jih je težko prenašati v prostoru« (Pučko, 2008, str. 119).

Michael Porter je razvil tri temeljne generične strategije, in sicer na podlagi prepričanja, da je mogoče konkurenčno prednost doseči le prek doseganja nižjih stroškov od konkurentov ali prek diferenciacije proizvoda ali storitve. Ti osnovi je kombiniral s širino tržnega nastopa strateške poslovne enote in, kot rečeno, določil tri temeljne generične strategije (Pučko, 2008, str. 120):

- strategija vodenja v stroškovni učinkovitosti,
- strategija diferenciacije in
- strategija razvijanja tržne niše.

Za uspešnost strategije vodenja v stroškovni učinkovitosti je treba izpolnjevati veliko predpostavk, kot so na primer, da mora imeti organizacija višji tržni delež, agresivno politiko cen, ekonomije obsega, standardizacijo, da mora delovati v panogi, ki nima velike tehnološke dinamike, da mora imeti zagotovljene cenene finančne vire in da mora imeti učinkovit sistem kontrole stroškov.

Bistvo strategije diferenciacije je višja vrednost proizvoda ali storitve v očeh kupca od konkurenčnega proizvoda ali storitve. Če bo ta pogoj izpolnjen, bo kupec za ta proizvod ali storitev pripravljen plačati višjo ceno. Diferenciacijo naj bi organizacije dosegle tako, da le-ta izhaja iz tega, kako se veriga vrednosti organizacije povezuje z verigo vrednosti kupca. Organizacija lahko postane edinstvena pri opravljanju svojih obstoječih aktivnosti v verigi vrednosti ali pa spremeni verigo vrednosti, tako da bo ta povečala edinstvenost organizacije. Za uspešno uresničevanje strategije diferenciacije mora biti izpolnjenih več predpostavk, med drugim visoka učinkovitost prodajno-političnih instrumentov, uveljavljenost blagovne znamke, dober dizajn in dolga tradicija, najvišja kakovost izdelka, nadpovprečna tehnološka raven in ponujanje najnovejših dosežkov tehnološkega razvoja (Pučko, 2008, str. 123).

Opredelitve strategije v poslovni literaturi so samo omejeno relevantne za organizacije visokega šolstva, kot so univerze in fakultete. Fram in Lau (1996, str. 27-35) pri univerzah in fakultetah identificirata dve glavni usmeritvi, in sicer strategije, usmerjene k raziskovanju, in strategije, usmerjene k poučevanju. Ameriški visokošolski sistem ponuja dve različni vrsti institucij. Študentje se lahko vpišejo na kolidž, ki je večinoma dvoleten in ima nižjo šolnino. Po končanem kolidžu pa se lahko vpišejo na univerzo, ki je lahko financirana s strani države ali pa privatna. Univerze se delijo na raziskovalno usmerjene, te ponujajo tudi doktorski program, in na univerze, usmerjene k poučevanju, te ponujajo dodiplomski in magistrski program (Mullins & Roberts, 1996, str. 45).

Guliuza (1992, str. 42) je mnenja, da v resnici ni oziroma ne bi smelo biti razlikovanja med fakultetami, ki so usmerjene k poučevanju, in tistimi, ki so usmerjene k raziskovanju. Vse fakultete namreč zaposlujejo profesorje z doktorati, kar pomeni, da so to strokovnjaki na svojem področju, ki so za dokončanje doktorata raziskovali določeno področje znanosti. Ko se ti profesorji zaposlijo na fakulteti, bi se od njih moralo pričakovati veliko. Vsekakor ni dovolj, da študentom posredujejo le znanje iz knjig, to znanje bi morali vseskozi nadgrajevati in vlagati trud v nenehno dopolnjevanje že osvojenega znanja. Poleg tega Guliuza poudarja, da bi tudi občinstvo (študentje) teh profesorjev moralo biti izbrano, kar pomeni, da ne bi smelo biti samoumevno, da se dijaki po končani gimnaziji vpišejo na fakulteto. Na fakulteto bi se smeli vpisati le dijaki, ki bi dokazali, da so dosegli zahtevano raven kompetenc, ki so potrebne za aktivno sodelovanje na fakulteti. Seveda pa bi morali biti profesorji za svoj trud ustrezno plačani, saj bi tako fakultete priznale njihovo delo in na ta način dosegle, da bi tudi v prihodnosti zaposlovale najboljše profesorje na trgu.

Fram in Lau (1996, str. 27-35) priznavata razliko med raziskovalno usmerjenimi fakultetami in fakultetami, ki so usmerjene k poučevanju. Izvedla sta študijo, v kateri sta na podlagi katalogov 35 fakultet izdelala dva izmišljena kataloga fakultet. Eden je bil za fakulteto, ki je usmerjena k raziskovanju, in drugi za fakulteto, ki je usmerjena k poučevanju. Ker sta oba kataloga nastala kot povzetek dejanskih katalogov, sta dobra popotnica k definiranju pomembnosti različnih aktivnosti fakultet glede na različno usmerjenost.

1.2 Strategija, usmerjena k raziskovanju

Za fakulteto, ki naj bi bila usmerjena k raziskovanju, sta v namen zapisala, da želijo pomagati študentom pridobiti znanje skozi širok spekter programov v raziskovanju in študijah primerov. Programe je razvila posebna skupina, ki razvija nova znanja. Med člani fakultete so tudi nekateri svetovno priznani znanstveniki. Vsak program ima močan temeljni predmetnik s splošno izobraževalno komponento. Raziskovalni program fakultete zagotavlja izobraževalno osnovo, ki povezuje fakulteto z različnimi državnimi in privatnimi organizacijami. Te organizacije se obračajo na fakulteto, ko potrebujejo nova znanja za rešitev konkretnih problemov (Fram & Lau, 1996, str. 31).

Li-Ping Tang in Chamberlain (1997, str. 213) navajata, da nekateri raziskovalci trdijo, da lahko raziskovalno učinkovitost objektivno izmerimo v primerjavi z učinkovitostjo poučevanja in da lahko na podlagi raziskav določenega profesorja najbolje ocenimo tudi kvaliteto njegovega poučevanja. Poleg tega naj bi bilo občinstvo, ki ga dosežejo objave raziskav, mnogo širše in mednarodno, medtem ko dejavnost poučevanja ne preseže učilnice. Pomemben dejavnik je tudi ta, da se število objav skoraj kot edini kriterij uporablja za razvrščanje fakultet in da obstaja povezava med številom objav in raziskovalnim slovesom oz. prepoznavnostjo.

1.3 Strategija, usmerjena k poučevanju

V prejšnjem podpoglavju sem že zapisala, kako sta Fram in Lau (1996, str. 31) povzela kataloge fakultet. Za fakulteto, ki naj bi bila usmerjena k poučevanju, sta zapisala, da je njen namen pomagati študentom pridobiti znanje skozi širok spekter programov, ki so jih razvili visoko kompetentni člani fakultete in ki odražajo trenutno prakso v različnih organizacijah. Nekateri člani fakultete delujejo tudi kot lokalni svetovalci. Vsak program ima močan temeljni predmetnik s splošno izobraževalno komponento. Kontakti, ki jih ima fakulteta z lokalnimi organizacijami, zagotavljajo izobraževalno osnovo, ki povezuje fakulteto z različnimi državnimi in privatnimi organizacijami. Te organizacije fakulteti nudijo vpogled v trenutno prakso, ki jo potem profesorji posredujejo študentom.

Li-Ping Tang in Chamberlain (1997, str. 214) povzemata nekatere avtorje, ki trdijo, da mora biti poučevanje v vseh oblikah primarna naloga vseh fakultet in da kvalitetno poučevanje izboljša prepoznavnost in dobro ime oddelka na fakulteti.

1.4 Strategija doseganja dobička

Prašnikar (1999, str. 179) navaja, da se bodo podjetja v zasebni lasti raje odločala za načelo največjega dobička kot pa zasledovala kakšen drug cilj. Razlog za to vidi v dejstvu, da bi v primeru nezasledovanja dobička podjetja dolgoročno najverjetneje propadla. Poleg tega partnerji, kot na primer banke, zavarovalnice itd., raje sodelujejo s podjetji, ki so zdrava.

Fakultete pa so lahko poleg tega, da so usmerjene k poučevanju ali raziskovanju, usmerjene tudi k doseganju dobička. To predvsem velja za zasebne fakultete. Le-te v ZDA niso nobena redkost in so celo najbolj cenjene med vsemi. V Sloveniji pa je zgodba ravno obratna. Zasebne fakultete ne premorejo najboljših predavateljev in tudi ne najboljših študentov, saj se nanje večinoma vpišejo študenti, ki bi radi na najlažji možen način prišli do diplome. V ZDA sega zgodovina zasebnih fakultet že v leto 1636, ko je bila ustanovljena ena najprestižnejših univerz na svetu, univerza v Harvardu. Ključni faktor uspeha zasebnih šol, ki je hkrati tudi pomembna razlika med ameriškimi in slovenskimi zasebnimi fakultetami, je ta, da so tam

zasebne fakultete lahko profitne ali neprofitne. Razlika med javnimi in zasebnimi fakultetami torej izvira iz tega, kje dobijo vire za financiranje (Education in the United States, b.l.)

Po mnenju Klemena Miklavčiča v Sloveniji ne potrebujemo zasebnih fakultet. Kot primer navaja države vzhodne Evrope, kjer so se zasebne ustanove razcvetele, sedaj pa morajo z vladno intervencijo in s strogimi sistemi zagotavljanja kakovosti zadevo reševati. Problem je namreč bila preohlapna regulativa, ki je povzročila, da so se diplome podeljevale nenadzirano in da so se študentje vpisovali v improvizirane študijske programe, kar je pripeljalo do devalvacije izobrazbe kot vrednote (Kristan, 2013).

1.5 Povezave med raziskovanjem in poučevanjem

Li-Ping Tang in Chamberlain (1997, str. 214) navajata tudi nekatere raziskave, ki so skušale dokazati povezanost med poučevanjem in raziskovanjem. Povezava naj bi bila pozitivna, a z nizko korelacijo. Raziskovanje poveča znanje, izboljša zavedanje o določeni temi, izboljša samoorganizacijo, pripravo in pedagoške dispozicije, kar pozitivno vpliva na splošno učinkovitost poučevanja. Profesorji, ki so bolj dejavni v raziskovanju, naj bi dobili dvakrat več nagrad za poučevanje kot tisti, ki ne objavljajo. Študentje profesorjev, ki objavljajo več, so navedli, da od njih dobijo več gradiva in težje zadolžitve in izpite kot od tistih, ki objavljajo malo. Poleg tega je že splošna percepcija ljudi takšna, da bolj cenijo profesorje, ki objavljajo, kot tiste, ki ne.

Tudi Colbeck (1998, str. 664) je potrdila domnevo, da večina fakultet in raziskovalcev svojega dela ne deli na raziskovanje ali pa poučevanje, ampak da obe aktivnosti združujejo, torej da problem izbire ne obstaja.

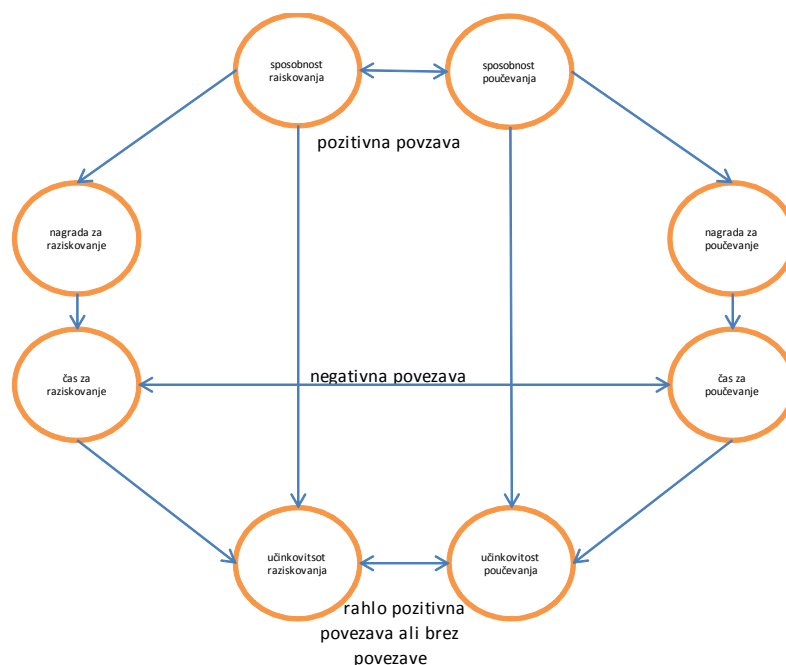
Po drugi strani pa nekateri avtorji trdijo, da gre pri raziskovanju in poučevanju za nekakšen problem izbire (*trade-off*), saj čas, ki ga namenijo raziskovanju, pomeni, da toliko manj časa namenijo poučevanju in da so raziskovalne zadolžitve razlog za neučinkovito poučevanje.

Obstajajo pa tudi raziskovalci, ki med poučevanjem in raziskovanjem niso našli nobenih povezav (Li-Ping Tang & Chamberlain, 1997, str. 215).

Pomembno razlikovanje med poučevanjem in raziskovanjem pa je moč najti pri določanju plač in napredovanj profesorjev. Poučevanje je pri določanju plače in statusa profesorja praktično nepomembno, saj je pravilo »objavljaj ali izgini« (angl. *publish or perish*) postalo vodilo, ki daje izjemno prednost raziskovanju pred poučevanjem. Pri tem prihaja do nekakšnega paradoksa, saj se od profesorjev pričakuje, da ne zanemarjajo svoje obveznosti do poučevanja, po drugi strani pa se jih nagraduje skoraj izključno za raziskovanje in objavljanje. Poleg tega so takšni profesorji na vseh fakultetah bolj zaželeni in posledično večkrat menjajo zaposlitev (Li-Ping Tang & Chamberlain, 1997, str. 216).

Če upoštevamo le plačilo za delo, je zaslužek od raziskovanja veliko večji kot od poučevanja. Prav tako je napredovanje v karieri veliko bolj odvisno od raziskovalnih dosežkov kot pa od dosežkov pri poučevanju. Zaposlenci naj bi na fakultetah več časa namenjali raziskovanju in posledično manj poučevanju, kar pomeni, da med raziskovalno produktivnostjo in poučevanjem obstaja negativna povezava, ki jo je potrdilo kar nekaj modelov. Kljub temu so akademiki mnenja, da se raziskovanje in poučevanje dopolnjujeta in medsebojno bogatita, torej naj bi bila povezava med njima pozitivna. Marsh je leta 1984 predstavil zanimiv model, v katerem je pozitivno povezavo impliciral na sposobnosti posameznika za raziskovanje in poučevanje, negativno povezavo na čas, ki ga posameznik posveti raziskovanju in poučevanju, povezava med dosežki raziskovanja in poučevanja pa naj bi bila rahlo pozitivna ali pa naj je ne bi bilo (Arnold, 2008, str. 309).

Slika 1: Marshev kompenzacijski model

Vir: Arnold, Course Level and the Relationship between Research Productivity and Teaching Effectiveness, 2008, str. 309.

Arnold (2008) je sam raziskoval povezavo med raziskovalno produktivnostjo in poučevanjem v odvisnosti od tega, katere letnike poučuje določen zaposlenec. Ugotovil je, da obstaja pozitivna povezava med ocenami študentov in raziskovalno produktivnostjo, vendar so bile v vzorcu razlike med posameznimi letniki oz. programi. V prvih dveh letnikih zelo produktivni raziskovalci niso dobili boljših ocen študentov kot tisti profesorji, ki ne raziskujejo. V prvih dveh letnikih so namreč razredi študentov še zelo veliki in profesorji se morajo bolj ukvarjati z animacijo študentov in zagotavljanjem reda kot pa z razširjenim pogledom na podano snov. V višjih letnikih pa so bolj produktivni raziskovalci dobili boljše ocene študentov kot tisti, ki ne raziskujejo. Večja raziskovalna produktivnost se torej spleča oz. lahko uporabi tudi pri

poučevanju, kadar gre za višje letnike, ko so skupine študentov manjše in snov naprednejša (Arnold, 2008, 319).

V primeru zadovoljive ravni varnosti in primerne plačila bi se večina zaposlencev na fakultetah raje odločila, da bi bili nagrajeni le za poučevanje, kot pa da morajo iskati priložnosti za večje plačilo, kar pomeni, da morajo biti bolj raziskovalno aktivni in objavljati. Splošni sistem vrednosti, ki je povezan z notranjim zadovoljstvom akademikov, izvira iz poučevanja na vseh fakultetah oz. univerzah, razen na tistih, ki so raziskovalno usmerjene, vendar je tudi tam poučevanje enako pomembno kot raziskovanje. To je v razkoraku z dejanskim sistemom nagrajevanja, ki denar in status prinaša tistim, ki so raziskovalno aktivni (Leslie, 2002, str. 70).

Akademiki imajo zelo proste roke, kako razporediti svoj čas med različne dejavnosti. Edina bolj regulirana aktivnost je poučevanje študentov, ki pa v ekonomsko bolj razvitih državah zavzame le okoli 10 % letnega delovnega časa. Neka raziskava v Nemčiji je pokazala, da profesorji na fakultetah, ki so usmerjene v poučevanje, porabijo štiri ure na eno šolsko uro za priprave, vodenje, izpite, izpopolnjevanje kurikuluma itd. Profesorji, zaposleni na fakultetah, ki imajo strategijo usmerjeno v raziskovanje, pa porabijo na šolsko uro le eno uro za aktivnosti, ki so povezane s poučevanjem (Teichler, 2010, str. 162). Ista raziskava je pokazala, da profesorji, ki so bolj osredotočeni na poučevanje, delajo nekaj ur manj na teden in čutijo večjo pripadnost fakulteti kot tisti profesorji, ki so bolj raziskovalno usmerjeni. Profesorji, ki so bolj raziskovalno usmerjeni, so manjkrat mnenja, da sta poučevanje in raziskovanje kompatibilni aktivnosti v primerjavi s profesorji, ki enako časa namenijo poučevanju in raziskovanju, in v primerjavi s profesorji, ki so bolj osredotočeni na poučevanje (Teichler, 2010, str. 169).

Mnogi raziskovalci, predvsem v računovodstvu, niso toliko usmerjeni v raziskovanje, ampak bolj v poučevanje. Kljub temu jih politike fakultet, ki habilitacijske nazive in napredovanja podeljujejo na podlagi raziskovanih dosežkov, prisilijo v to, da raziskujejo brezcilno. V takih primerih so torej raziskave same sebi namen in niso cilj, temveč sredstvo. Glede na trenutni institucionalni kontekst, ki napredovanje tesno povezuje z raziskovanjem, bo vedno več ljudi raziskovalo, čeprav je njihovo zanimanje za znanstveno raziskovanje minimalno (Hopwood, 2011, str. 1372-1373) .

Raziskovanje je dobro sprejeto tudi med študenti, ki v raziskovalnem delu predavateljev vidijo več prednosti kot slabosti. Raziskovalna aktivnost predavateljev poveča njihovo znanje, kredibilnost, kompetence in navdušenost ter motivacijo. Se pa s povečano raziskovalno aktivnostjo zmanjša razpoložljivost predavatelja za študente, nastane več odstopanj od urnika in predavatelj se mora večkrat odločati med raziskovanjem ali poučevanjem. Dodiplomski študenti se čutijo iz raziskovalne dejavnosti predavateljev izključeni, medtem ko podiplomski študenti menijo, da je vpliv raziskovalnih aktivnosti lahko negativen, če nima pravega pomena in uporabnosti (Lindsay, Breen, & Jenkins, 2002, str. 321-322).

2 RAZISKOVALNA PRODUKTIVNOST IN KAKOVOST

V sodobnem gospodarstvu je najpomembnejši vir konkurenčnosti podjetja delovna sila. Sposobnost ustvarjanja znanja in uporaba teh znanj v gospodarstvu je vir trajne konkurenčne prednosti tako podjetij kot tudi države kot celote.

Produktivnost je v ekonomski teoriji definirana kot razmerje celotnega outputa do tehtanega povprečja inputov (Samuelson & Nordhaus, 1998, str. 107), delo pa je primarni proizvodni dejavnik (input), saj ne izhaja iz prejšnjih delovnih postopkov, temveč je rezultat fizikalnih in bioloških procesov (Prašnikar, 1999, str. 19).

Produktivnost dela je torej razmerje med proizvedeno količino proizvodov ali storitev in med delovnim časom, ki je bil potreben za dokončanje le-teh. Delovni čas definiramo v urah, dnevih, mesecih ali letih in temu ustrezno ločimo tudi urno, dnevno, mesečno in letno produktivnost dela. Seveda je pri določanju porabljenega časa veliko dejavnikov, ki jih moramo upoštevati. Urna produktivnost zajema le tisti delovni čas, ko so delavci dejansko delali, in ne upošteva odsotnosti, medtem ko dnevna produktivnost upošteva tudi prekinitve dela in je zaradi tega manjša od seštevka urnih produktivnosti. Mesečna produktivnost predvideva, da je delavec delal ves mesec in je zato nižja od dnevnih, ker ne upošteva dopustov, bolniških odsotnosti in drugih odsotnosti. Letna produktivnost pa je navadno relativno najnižja, saj izraža proizvodnjo na delavca v enem letu in upošteva povprečno število delavcev (Pučko & Rozman, 1992, str. 258).

Problemi merjenja produktivnosti pa niso le v definiranju porabljenega časa, ampak tudi v definiranju outputa. Količina proizvodov ali storitev se običajno meri v enotah, kot so kosi, kilograme, metri itd., vendar pa podjetja ustvarjajo različne proizvode. Ta problem se navadno deloma rešuje z definiranjem pogojnih enot, z določanjem normiranega delovnega časa ali pa z uporabo stalnih prodajnih in lastnih cen (Pučko & Rozman, 1992, str. 263).

Na produktivnost dela vpliva več dejavnikov (Pučko & Rozman, 1992, str. 265):

- tehnično-tehnološki,
- organizacijski,
- človeški,
- naravni in
- družbeni.

Največji del rasti produktivnosti dela lahko pripišemo tehnično-tehnološkim dejavnikom, ki zajemajo tehnično delitev dela, tehnično opremljenost dela in tehnološki proces. Tehnična delitev dela pomeni členitev delovne naloge na vrsto delovnih nalog, ki jih lahko opravljajo različni ljudje. Tehnična opremljenost dela pomeni opremljenost delavcev z delovnimi sredstvi, ki lahko bistveno pripomorejo k povečanju delovne produktivnosti, saj je le-ta

sorazmerna tehnični opremljenosti. Tehnološki proces predstavlja spreminjanje delovnih predmetov pod vplivom dela s pomočjo delovnih sredstev v proizvode ali storitve. Organizacijski dejavniki produktivnosti dela se nanašajo na izkoriščenost zmogljivosti osnovnih sredstev, na izkoriščenost prostora, na standardizacijo in tipizacijo, na specializacijo, na kooperacijo in na velikost obrata oz. podjetja ali organizacije. Na produktivnost dela vplivajo tudi človeški dejavniki, kar pomeni, da določene delovne naloge zahtevajo določeno usposobljenost delavca. Če je delavec pravilno usposobljen, potem lahko svoje delo uspešno opravi in doseže želeno produktivnost. Vsaka organizacija deluje v določenem okolju, zato nanjo vedno vplivajo tudi družbeni dejavniki in pa naravni dejavniki (Pučko & Rozman, 1992, str. 274).

Poleg produktivnosti dela pa velja posebna pozornost tudi učinkovitosti dela, saj večja učinkovitost prinaša večjo produktivnost. Ko človek dela, se učinkovitost skozi dan spreminja, in sicer iz faze ogrevanja v fazo stabilizacije, nato sledi upad učinkovitosti in na koncu zaključni polet. Podobna nihanja se opazijo tudi skozi delovni teden. Za samo učinkovitost dela je pomembno, da so delovne zahteve usklajene z zmožnostmi delavca. Če so delavci nezadovoljni, prihaja do stresa, slabih medsebojnih odnosov, nesreč pri delu, kar lahko vodi do absentizma, fluktuacije in v skrajnem primeru stavke (Zupan & Kaše, 2003, str. 44).

2.1 Raziskovalna produktivnost

Med posameznimi raziskovalci obstajajo velike razlike v raziskovalni produktivnosti. Allison in Stewart (1974, str. 597) sta identificirala dva razloga, zakaj naj bi bilo tako. Prvi razlog je tako imenovana »sveta iskra«, ki pravi, da med raziskovalci obstajajo predoločene razlike v njihovi sposobnosti in motivaciji znanstvenega raziskovanja. Drugi razlog pa je hipoteza »nakopičene prednosti«, ki pravi, da so zaradi kopice socialnih mehanizmov bolj produktivni raziskovalci v prihodnosti še bolj produktivni, tisti, ki pa že sedaj malo objavljajo, bodo v prihodnosti še manj. Obstajata dva dejavnika, ki lahko hipotezo podkrepita. Uspešni raziskovalci so cenjeni s strani svojih kolegov in javnosti, kar jih motivira, da raziskujejo še več, saj se ne želijo izneveriti pričakovanjem drugih. Drugi dejavnik pa je ta, da imajo uspešni raziskovalci na voljo veliko več sredstev (denar, kompetentne asistente, stimulatívne kolege, lažji dostop do pomembnih informacij itd.) kot tisti, ki raziskujejo manj. Po drugi strani pa tisti raziskovalci, ki objavljajo manj ali pa njihove objave niso tako cenjene kot od bolj uspešnih raziskovalcev, postanejo demotivirani, saj tudi nimajo na voljo toliko sredstev za raziskovanje. Avtorja s tem povežeta tudi »učinek Matthew«, ki ga je prvotno identificiral Merton v letu 1968 in pravi, da znanstveniki izbirajo dela bolj uveljavljenih znanstvenikov in jim s tem še povečujejo sloves, medtem ko tisti, ki se še niso uveljavili, s tem ne morejo priti do prepoznavnosti.

Silver (2009, str. 353) navaja razloge oz. nagrade (lahko bi rekli tudi motivatorje), ki raziskovalca motivirajo k raziskovanju in s tem povečujejo raziskovalno produktivnost:

- Samozadovoljstvo z dobro opravljenim delom je dober motivator, saj raziskovalec uživa ob raziskovanju ali pa ob dokončanem delu.
- Poslovna rast, ki jo posameznik doseže, ko naredi neko raziskovalno delo.
- Doprinos, ki ga lahko raziskovalno delo prinese drugim, na primer katedri, v kateri raziskovalec deluje, fakulteti, akademski zvrsti, družbi itd.
- Priznanje s strani kolegov na univerzi in izven nje.
- Kratkotrajne nagrade, na primer denarna nagrada ali zmanjšana obveznost poučevanja.
- Na dolgi rok večja raziskovalna produktivnost pripomore k pridobitvi višjih akademskih nazivov in povišanj.
- Delo in raziskovanje s študenti pozitivno vpliva na delo profesorja oz. raziskovalca, saj uspešna raziskovalna dela študentov pripomorejo k pridobivanju priznanj študentov in k boljši zaposlitvi študentov, vse to pa pomeni, da si bo vedno več študentov želelo, da je takšen profesor njihov mentor, kar pomeni, da bo ta raziskovalec sodeloval v vedno več raziskavah.
- Več uspešno zaključenih raziskav pomeni tudi več finančnih sredstev, do katerih je raziskovalec upravičen.
- Tako imenovani »spin-off«, kar pomeni, da lahko raziskovalec svojo raziskavo nadgradi v smislu objavljene knjige, svetovanja in izdelkov (na primer programska oprema).
- Profesorji, ki raziskujejo, naj bi se boljše izkazali tudi pri poučevanju.

Rothausen-Vange, Marler in Wright (2005, str. 727-740) so skušali dokazati, da obstajajo razlike v raziskovalni produktivnosti med ženskami in moškimi. Pri tem so se deloma oprli na že narejene raziskave in postavili štiri hipoteze ter jih preverili. Prva hipoteza je bila, da obstajajo razlike v številu objav med profesoricami in profesorji, a raziskava hipoteze ni potrdila. Je pa raziskava pokazala razlike v številu objav med spoloma v oddelkih, bolj usmerjenih v raziskovanje, in oddelkih, manj usmerjenih v raziskovanje. V oddelkih, bolj usmerjenih v raziskovanje, so ženske objavljale veliko več kot moški, v oddelkih, manj usmerjenih v raziskovanje, pa so moški objavljali več od žensk. S tem so avtorji raziskave potrdili svoje napovedi o tem, da ženske, ki se zaposlijo v oddelkih, ki so usmerjeni k raziskovanju, delajo »dvakrat več« od moških, da si pridobijo enak ugled kot moški. Ženske, ki se zaposlijo v oddelkih, ki niso toliko usmerjeni k raziskovanju, imajo nižje standarde o tem, kaj naj bi dosegle v svoji karieri in zaradi tega tudi objavljajo manj od moških sodelavcev. Druga hipoteza je trdila, da je število objav tako moških kot žensk večje v raziskovalnih oddelkih v primerjavi z oddelki, ki so manj usmerjeni k raziskovanju. Tudi ta hipoteza se ni potrdila, saj ni bilo možno dokazati nobene značilne razlike v objavah med različno usmerjenimi oddelki. To gre verjetno pripisati objavam profesorjev, saj so le-ti predstavljali dve tretjini vzorca. Tretja hipoteza je trdila, da je manj žensk, ki so zaposlene v raziskovalnih oddelkih, poročenih in ima otroke ali druge vzdrževane družinske člane v

primerjavi z moškimi v teh oddelkih in v primerjavi z ženskami in moškimi v oddelkih, ki so manj usmerjeni k raziskovanju. Ta hipoteza se je potrdila, saj so rezultati pokazali, da imajo moški z vzdrževanimi družinskimi člani petkrat več možnosti, da so zaposleni v raziskovalnih oddelkih kot ženske z vzdrževanimi družinskimi člani. Zadnja hipoteza je trdila, da so razlike v produktivnosti žensk v različnih oddelkih večje od razlik med moškimi. Raziskava je to hipotezo potrdila.

Long (2009, str. 248-250) je dokazala, da imajo raziskovalci, ki so del oz. člani institucij z višjim statusom, v povprečju več objav v najboljših znanstvenih revijah. Njihove objave pa so bile v primerjavi z raziskovalci istega področja, ki so člani institucij, ki imajo slabši status, tudi bolj kakovostne in večkrat citirane. Poleg tega je njena raziskava pokazala, da so mladi raziskovalci, ki so bili študentje prestižnejših fakultet, ustvarili bolj kvalitetna dela, ki so bila večkrat citirana, medtem ko je bila njihova produktivnost v smislu objavljenih člankov nižja kot pri diplomantih s fakultet srednjega statusa. Diplomanti doktorskih programov, ki so diplomirali na fakultetah srednjega statusa in dobili delo na prestižnejših fakultetah, so bili bolj produktivni in ustvarili bolj kakovostna dela kot doktorski diplomanti, ki so končali študij na prestižnih fakultetah in se na le-teh tudi zaposlili. Iz tega sledi zelo pomembno dognanje, in sicer da so diplomanti srednje kakovostnih programov oz. fakultet v primerjavi z diplomanti prestižnih fakultet, ko se zaposlijo na fakulteti, enako produktivni in imajo enako raven kakovosti objav. Bolj pomembno kot dejstvo, na kateri fakulteti je študent doktoriral, je dejstvo, na kateri fakulteti se je zaposlil. Obstaja namreč pozitivna povezava med raziskovalno produktivnostjo in akademsko zaposlitvijo. Institucije oz. fakultete torej lahko ustvarijo raziskovalno produktiven kader ne glede na to, kje so ti zaposlenci doktorirali in kakšne preddispozicije imajo, kolikor ustvarijo organizacijsko kulturo, ki spodbuja in nagrajuje raziskovalno produktivnost.

2.2 Raziskovalna kakovost

Ena izmed najvplivnejših lestvic je tako imenovana šanghajska lestvica petstotih najboljših univerz, ki jo vsako leto pripravi univerza Shanghai Jiao Tong. Kljub pomanjkljivostim bibliometričnih metod je omenjena lestvica zasnovana izključno na njih, saj upošteva Nobelove nagrade in Fieldove medalje (30 %), število visoko citiranih raziskovalcev na določeni univerzi (20 %), članke, objavljene v revijah Nature in Science (20 %), članke, objavljene v revijah, ki so del baz Science Citation Index (v nadaljevanju SCI) in Social Science Citation Index (v nadaljevanju SSCI) (20 %), in raziskovalne dosežke določene univerze na akademika (10 %). Poleg lestvice najboljših univerz pripravlja univerza Jiao Tong tudi lestvico najboljših poslovnih šol oz. fakultet, ki prav tako temelji izključno na bibliometričnih kazalcih. Bolj vplivna lestvica poslovnih šol pa je tista, ki jo pripravljajo poslovni časopisi ali revije, in sicer Financial Times ali pa Business Week in Forbes (Bonner, Hesford, Van der Stede, & Young, 2006). V Tabeli 1 lahko vidimo lestvici Financial Timesa in šanghajsko lestvico. Razlike med njima so posledica dejstva, da šanghajska lestvica temelji

izključno na bibliometričnih metodah, lestvica Financial Timesa pa zajema tudi recenzijske metode (Shanghai Ranking, 2014; Global MBA Ranking, 2014).

Tabela 1: Lestvica Financial Timesa in šanghajska lestvica najboljših ekonomskih univerz

Financial Times lestvica		Šanghajska lestvica	
1	Harvard Business School	1	Harvard University
2	Stanford Graduate School of Business	2	University of Chicago
3	London Business School	3	Massachusetts Institute of Technology (MIT)
4	University of Pennsylvania: Wharton	4	Stanford University
5	Columbia Business School	5	University of California, Berkeley
5	Insead	6	Columbia University
7	Iese Business School	7	Princeton University
8	MIT: Sloan	8	University of Pennsylvania
9	University of Chicago: Booth	9	New York University
10	Yale School of Management	10	Northwestern University
11	University of California at Berkeley: Haas	11	Yale University
12	IMD	12	University of California, Los Angeles
13	IE Business School	13	London School of Economics and Political Science
14	Hong Kong UST Business School	14	Carnegie Mellon University
15	Northwestern University: Kellogg	15	University of Minnesota, Twin Cities
16	University of Cambridge: Judge	16	University of Michigan - Ann Arbor
17	Duke University: Fuqua	17	University of Cambridge
17	New York University: Stern	18	Indiana University Bloomington
17	Ceibs	19	University of California, San Diego
20	Dartmouth College: Tuck	20	Duke University
21	HEC Paris	21	Arizona State University - Tempe
22	Esade Business School	22	University of Oxford
23	University of Oxford: Saïd	23	The University of Texas at Austin
23	University of Michigan: Ross	24	University of Maryland, College Park
25	Warwick Business School	25	Michigan State University
26	UCLA: Anderson	26	Cornell University
27	Cornell University: Johnson	27	The Ohio State University - Columbus
27	University of Virginia: Darden	28	University of Washington
29	University of Hong Kong	29	University of Wisconsin - Madison
30	Indian Institute of Management, Ahmedabad	30	University of Warwick
31	SDA Bocconi	31	University of North Carolina at Chapel Hill
32	National University of Singapore Business School	31	Washington University in St. Louis
33	University of North Carolina: Kenan-Flagler	33	University of British Columbia
34	Carnegie Mellon: Tepper	34	University of Rochester
35	Rice University: Jones	35	Boston University
36	Indian School of Business	35	INSEAD
36	Georgetown University: McDonough	37	University of Southern California
38	Nanyang Business School	38	Dartmouth College
39	Rotterdam School of Management, Erasmus University	39	University of Illinois at Urbana-Champaign
39	University of Texas at Austin: McCombs	40	Pennsylvania State University - University Park

Vir: Shanghai Ranking 2014, 2014; Global MBA Ranking 2014, 2014.

Mason, Steagall in Fabritius (1997, str. 77-79) so raziskali, kako kvaliteto revij dojemajo vodilni kadri s fakultet, ki imajo strategijo usmerjeno k raziskovanju, fakultet, ki imajo strategijo usmerjeno k poučevanju, in fakultet, ki dajejo enak poudarek raziskovanju in

poučevanju. Vodilni kadri na fakultetah, ki imajo strategijo usmerjeno k poučevanju, so revije razvrstili po kakovosti tako, da je bila raven korelacije z razvrstitvijo glede na citacijske indekse najnižja. Zaposleni na fakultetah, ki so usmerjene predvsem k poučevanju, niso dobro seznanjeni s trgom raziskovalnih revij, saj je verjetnost, do bodo njihove fakultete aktivno udeležene na tem trgu, majhna. Določeno revijo so ocenili po kakovosti slabše od razvrstitve po citacijskem indeksu, medtem ko so jo vodilni kadri s fakultet, ki so usmerjene predvsem k raziskovanju, ocenili kot bolj kakovostno, kot je glede na razvrstitev po citacijskem indeksu. Poleg tega so vodilni kadri vseh fakultet kot bolj kakovostne revije razvrstili tiste, ki objavljajo članke z več stranmi in objavijo v eni številki več člankov.

Citacijski indeks se za merjenje kakovosti članka lahko uporablja, ko gre za starejše članke, saj citati lahko pokažejo pravi vpliv članka, če jih merimo na daljši rok. Za komaj objavljene članke pa je najboljša napoved bodočega vpliva objave revija, v kateri je članek objavljen (Lazaroiu, 2009, str. 130).

2.3 Dejavniki raziskovalne aktivnosti

Dejavniki, ki lahko spodbudijo ali zavirajo raziskovalno dejavnost fakultete, so (Azad & Seyyed, 2007, str. 94-107):

- demografski dejavniki:
  - akademski naziv,
  - leta zaposlitve,
  - število objav,
  - nacionalnost,
  - najvišja dosežena ocena itd.;

- znanje in sposobnosti posameznika:
  - zadovoljstvo z raziskovalnimi dosežki,
  - dojetje uspeha na področju akademske kariere,
  - zadovoljstvo s plačo,
  - sposobnost raziskovanja,
  - motivacija za raziskovanje,
  - sposobnost generiranja idej,
  - favoriziranje raziskovanja (ne poučevanja),
  - sposobnost dohajanja razvoja na določenem področju itd.;

- delovno okolje:
  - jasnost pričakovanj institucije v zvezi z raziskovanjem,
  - razpoložljivost administrativne pomoči pri raziskavah,
  - razpoložljivost pomoči študentov pri raziskavah,

- finančne pomoči,
  - razbremenitev na področju poučevanja,
  - raziskovalno naravnana klima itd.;
- družbene razmere:
    - družinska pričakovanja in obveznosti,
    - zdravje,
    - finančni pritiski in omejitve,
    - zunanje profesionalne obveze itd.

2.4 Problem izbire

Abramo et al. (2010) so raziskali, ali obstaja problem izbire (*trade-off*) med raziskovalno produktivnostjo in raziskovalno kakovostjo. Nagrajevanje v Avstraliji na osnovi števila objav se je pokazalo za zmotno, saj je prišlo do inflacije objav, pri čemer pa se je kvaliteta le-teh zmanjšala. Na podlagi tega bi lahko sklepali, da med raziskovalno produktivnostjo in kakovostjo obstaja negativna povezava. Toda njihova raziskava je hkrati dokazala, da so raziskovalci z več objavami dosegali v povprečju višjo kakovost objavljenih del. V bistvu so dokazali, da nekaj izjemnih raziskovalcev izstopa tako po raziskovalni produktivnosti kot tudi kakovosti. Problem izbire med raziskovalno produktivnostjo in kakovostjo torej po njihovem mnenju ne obstaja, saj naj bi raziskovalci upoštevali obe. Sistemi ocenjevanja morajo biti torej zasnovani tako, da spodbujajo tako raziskovalno produktivnost kot tudi raziskovalno kakovost in ne dajejo poudarka ne enemu in ne drugemu.

3 METODE MERJENJA RAZISKOVALNE PRODUKTIVNOSTI IN KAKOVOSTI

Metode ocenjevanja raziskovalne aktivnosti delimo v dve skupini, in sicer bibliometrične metode in recenzijske metode. Vsaka skupina ima svoje prednosti in slabosti, predvsem kar se tiče stroškov, porabe časa, omejitev in objektivnosti merjenja.

3.1 Recenzijske metode

Recenzijske metode temeljijo na ocenjevanju raziskovalnega dela, ki ga izvajajo recenzenti, strokovnjaki na določenem področju, ki ga ocenjujejo. Te metode so odvisne od mnenja strokovnjakov in so podvržene resnim omejitvam. Vsekakor je prva in največja omejitev subjektivnost, ki se lahko kaže na treh ravneh. Do subjektivnosti lahko pride že pri izbiri strokovnjakov, ki bodo ocenjevali določeno delo. Naslednja raven, kjer se subjektivnost lahko

pokaže, je pri ocenjevanju del, ki so jih ustvarili sodelavci oz. kolegi. Subjektivnost se lahko odrazi tudi že pri sami izbiri del, ki bodo poslana v ocenjevanje. Pri samem ocenjevanju pa se lahko zgodi, da ocenjevalec dela že uveljavljenih raziskovalcev oceni bolje kot tista, ki so jih ustvarili manj priznani raziskovalci. Lahko se tudi zgodi, da ocenjevalec ne prepozna dodane vrednosti dela, kar predvsem velja pri zelo ozko specializiranih raziskovalnih delih. Ker ni neke univerzalnosti ocenjevanja, lahko dva ocenjevalca prideta do zelo različnih ocen. Seveda pa so opisane metode ocenjevanja časovno in stroškovno zelo potratne (Abramo et al., 2008, str. 229). Nekrep (2009) kot omejitev recenzijskih metod dodaja še število ocenjevalcev, saj naj bi večje število ocenjevalcev doprineslo k bolj zanesljivi oceni.

Nekrep (2009) navaja kriterije, po katerih naj bi ocenjevalci sodili o kvaliteti ustvarjenih raziskovalnih del:

- znanstvena pomembnost raziskave,
- raziskovalni pristop,
- inovativnost,
- kvaliteta raziskovalne skupine,
- verjetnost doseganja raziskovalnih ciljev,
- raziskovalna produktivnost,
- morebiten vpliv na prihodnje raziskovanje in prehod v uporabo,
- morebitna koristnost za širšo skupnost,
- prevladujoč karakter raziskave,
- celovita presoja raziskave.

3.2 Bibliometrične metode

Bibliometrične metode ocenjevanja temeljijo na domnevi, da znanstveniki, ki imajo kaj pomembnega povedati, to objavijo v članku v eni izmed mednarodno priznanih revij. Bibliometrične metode imajo torej zelo omejen pogled na kompleksno realnost. Uporabljale naj bi se za tista področja raziskovanja, kjer so mednarodne revije prevladujoči ali pa vsaj eden izmed glavnih načinov komuniciranja (Van Raan, 2005, str. 134). Te metode temeljijo predvsem na pridobivanju podatkov o objavah in citatih teh objav iz baz, kot je baza Web of Knowledge (v nadaljevanju WoK) oz. Web of Science (v nadaljevanju WoS) korporacije Thomson Reuters.

Bibliometrija je merjenje objavljanja, torej publicistike, in spada v scientometrijo, ki je znanost merjenja in analiziranja znanosti. V praksi scientometrija v največji meri temelji na uporabi bibliometričnih metod (Nekrep, 2009).

Bibliometrika je kvantitativna študija o formalnem znanstvenem komuniciranju, ki je osredotočena na raziskovalno literaturo, bibliometrični kazalci pa so merilo znanstvenih objav v številčni obliki (Sorčan, Demšar, & Valenci, 2008, str. 70).

Nekrep (2009) navaja naslednje bibliometrične metode:

- avtorjeva produktivnost – število prispevkov (člankov, komentarjev, ocen),
- indeks citiranosti (različne modalitete),
- faktor vpliva (impact factor),
- H-indeks ali Hirschevo število in izpeljanke,
- bibliogram,
- analiza vsebin,
- podatkovno rudarjenje.

Citiranje je sklicevanje na neki objavljen ali neobjavljen vir informacije. Bibliografska citacija pa je sklicevanje na knjigo, članek, spletno stran ali neko drugo objavljeno delo. Če avtor želi, da je njegova objava korektna, mora nujno pravilno uporabljati navajanje in s tem omogočiti sledenje nastajanja raziskovalne ideje raziskovalca, citiranemu avtorju pa zaslužen priznanje za njegov prispevek k bogatitvi znanja in kvantificiranje citacijskega nabora. Pravilno navajanje citatov in štetje le-teh namreč omogoča ocenjevanje kakovosti raziskovalnega dela (Nekrep, 2009).

Indeks citiranja je referenčno orodje, ki poleg običajnih bibliografskih informacij (naslova članka, izvlečka, podatkov o avtorju itd.) vsebuje tudi podatke o citiranih virih člankov, ki jih indeksira. Indeks citiranja lahko razumemo tudi kot seznam predmetnih oznak, ki pa ne izraža vsebinskih opredelitev v tradicionalnem smislu predmetnih oznak (ključnih besed), ampak to stori s citiranimi viri. V bazo Web of Science niso indeksirani vsi citati, temveč le tisti, ki zadostijo Bradfordovemu zakonu, ki pravi, da relativno malo znanstvenih časopisov objavi večino pomembnih znanstvenih rezultatov. Citacijske indekse lahko raziskovalci uporabijo, da vidijo, kdo citira njihove raziskave, v katere smeri se razvijajo najnovejše raziskave, da identificirajo vire, ki jih uporablja konkurenca, da ovrednotijo raziskovalno delo, da odkrijejo povezanosti posameznih znanstvenih disciplin, da analizirajo uporabe znanstvenih časopisov znotraj ustanove in vpliv znanstvenih časopisov (Knjižnica tehniških fakultet Maribor, 2014).

Omejitve, ki se pojavijo z uporabo citacijskega indeksa, so naslednje (Nekrep, 2009):

- napihovanje oz. prilagajanje citacijskega indeksa z vključevanjem uveljavljenih avtorjev,
- negativne citacije,
- necitiranost (55 % člankov v revijah nikoli v petih letih po objavi ni citiranih),
- samocitiranje,
- jezikovna diskriminacija – v prednosti so angleško govoreči avtorji,

- vpliv znanstvene discipline,
- poseben položaj industrijskih in vojaških raziskav,
- ocenjevanje večavtorskih prispevkov,
- izginjanje in pojavljanje novih revij.

Faktor vpliva (bolj znan pod angleškim izrazom *impact factor* in kratico IF) je mera, ki opisuje, kolikokrat so v povprečju članki, objavljeni v znanstvenih revijah na področjih naravoslovja in družboslovja, citirani. IF računa Institute for Scientific Information (v nadaljevanju ISI), ki ga je ustanovil tako imenovani oče znanstvene informatike Eugene Garfield in ki je del korporacije Thomson Reuters. Indeksiranih je okrog 11.000 revij, tem podjetje izračuna faktor vpliva enkrat letno. Rezultati so objavljeni v publikaciji Journal Citation Reports (v nadaljevanju JCR) (Bibliografija, 2014; faktor vpliva, b.l.).

IF določene revije za določeno leto, na primer leto 2013, dobimo tako, da število citatov, ki so jih v letu 2013 prejeli članki, objavljeni v tej reviji v letih 2011 in 2012, delimo s številom člankov, objavljenih v tej reviji v letih 2011 in 2012. Vsaka revija se nato znotraj svoje vsebinske skupine uvrsti na določeno rangirno mesto. Če je revija uvrščena v več vsebinskih kategorij, je rangirana v vsako izmed teh kategorij (Knjižnica tehniških fakultet Maribor, 2014).

Hirschevo število je kazalec, ki predvsem kvantificira avtorjevo znanstveno produktivnost in njegov znanstveni vpliv. Izračunavamo ga po številu najpogosteje citiranih člankov avtorja in številu citatov, ki so jih ti članki dobili s strani drugih avtorjev. H-indeks pomeni, da ima določen avtor število člankov h , od katerih ima vsak število citatov, ki je enako ali večje kot h (Nekrep, 2009, Hirsch, 2005). Če ima na primer določen avtor h -indeks enak 10, to pomeni, da ima 10 napisanih člankov, od katerih je bil vsak od njih citiran vsaj desetkrat. Ta indeks ima več prednosti pred drugimi sodili, saj ni občutljiv na en sam izjemen dosežek z mnogimi navedki (Hirsch, 2005, str 1-5).

Bibliogram je tekstovni izdelek, v katerem so samostalniki razporejeni po frekvenčni velikosti od največje do najmanjše in v skladu z enim ali več gesli, ki jih izbere uporabnik. Vsak bibliogram sestavljajo (bibliogram, b.l.; Nekrep, 2009):

- izhodiščno geslo,
- besede, ki se pojavljajo sočasno z izhodiščnim geslom v izbrani podatkovni bazi,
- frekvence besed, ki se pojavljajo sočasno z izbranim geslom.

Na splošno lahko bibliograme uporabljamo:

- za pridobivanje predlogov za dodatne iskalne kriterije,
- za oris oz. označitev dela znanstvenikov in institucij,

- da ugotovimo, koga avtor v določenem času največkrat citira,
- da ugotovimo, kdo avtorja v določenem času največkrat citira,
- da ugotovimo, skupaj s katerimi avtorji je raziskovalec največkrat citiran,
- da določimo teme, povezane z avtorjem ali revijo,
- da identificiramo avtorje, organizacije ali revije, ki so povezane z določeno temo, itd.

Analizo vsebin uporabljajo v družbenih in humanističnih vedah za presojo komunikološke relevance avtorskih del in prispevkov.

Podatkovno rudarjenje je proces odkrivanja skritih vzorcev v obsežnih količinah podatkov. S kopičenjem podatkov, ki se trenutno podvajajo vsaka tri leta, postaja to orodje vse pomembnejše za preoblikovanje podatkov v informacije (Nekrep, 2009).

3.3 Slabosti recenzijskih in bibliometričnih metod

Ena izmed tehničnih in metodoloških omejitev bibliometričnih metod je ta, da se osredotočajo samo na znanstvene objave in zanemarijo vse ostale oblike novo ustvarjenega znanja, od kodificiranega (eseji, znanstveni teksti, tehnična poročila, patenti itd.) do nekodificiranega (svetovanja, tehnične storitve itd.). Omenjena pomanjkljivost izgubi svojo težo, če se zavedamo, da je večina novega znanja predstavljenega preko znanstvenih člankov in da ostale oblike kodificiranega novega znanja predstavljajo manj kot 10 % vsega novo ustvarjenega znanja v Evropi in ZDA (Abramo et al., 2008, str. 229).

Bibliometrične metode so načeloma bolj objektivne in univerzalne, saj so objave in citati merljiva in mednarodno primerljiva kategorija, ki poleg tega vključuje tudi komponento kakovosti (Abramo & D'Angelo, 2009, str. 2096). Kakovost ni neposredno merljiva, a jo lahko presodimo z različnimi indikatorji, kot je na primer kakovost revije, v kateri je članek objavljen, in število citatov objave (Bonner et al., 2006, str. 663-664; Reidpath & Allotey, 2010, str. 786).

Druga slabost bibliometričnih metod je povezana z merjenjem bibliografije in citatov, za namen katerega se najpogosteje uporabljajo baze WoK, ki jo pripravlja podjetje Thomson Reuters, Scopus, ki jo pripravlja podjetje Elsevier, ter Google Scholar, ki jo pripravlja podjetje Google. Čeprav je nabor revij, ki so v posamezni bazi zajete, zelo velik, je reprezentativnost po disciplinah zelo različna (Čadež et al., 2013, str. 150; Abramo et al., 2010, str. 133-134).

Da bi bibliometrični kazalci dejansko zagotovili potreben in nepričakovan vpogled v raziskovalni razvoj, morajo biti tehnični pogoji in metodologija, na katerih temeljijo kazalci, napredni in sofisticirani. Van Raan (2005, str. 136) navaja možne tehnične težave, ki lahko

nastopijo pri izračunavanju citacijskih indeksov, ki naj bi po svoji naravi služili kot baza podatkov za informacije, in ne kot baza podatkov za ocenjevanje.

Prva tehnična težava nastane pri povezovanju citacijske publikacije s citirano publikacijo. Razlog, da se kar 7 % citatov na ta način izgubi, je v različnem navajanju imen avtorjev, napak pri navajanju števil in volumnov revij, napak v navajanju števil strani itd. Druga pomembna težava je določanje, kateri univerzi oz. organizaciji pripada objava. Do tega pride zaradi nekonsistentnega navajanja v objavah, kjer ni vedno navedeno, kateri instituciji pripada določen avtor, ali pa je navedba površna in netočna (Van Raan, 2005, str. 137).

Ko se odpravijo tehnične težave, se lahko lotimo metodoloških. Veliko lestvic upošteva citacijske indekse (npr. ISI). To je lahko problem za področja znanosti, kjer revije in objavljanje v njih nimajo velike teže. Naslednji problem je pristranskost ZDA v citacijskih podatkih. Na vseh letvicah, ki temeljijo na citacijskih indeksih, izračunanih z bibliometričnimi metodami, so univerze in raziskovalni inštituti iz ZDA na prvih mestih. Deloma je to zato, ker dejansko so najboljši, deloma pa tudi zaradi prevlade ZDA v objavah in citatih. Poleg omenjenega se je potrebno zavedati tudi različnih tipov člankov, ti so lahko t. i. »normalni članki«, »pisma«, »zapiski« ali pa »pregledi«. »Pregledi« imajo namreč veliko večjo citiranost in tako prevladujejo v skupnem številu citatov določene raziskovalne skupine, čeprav v večini primerov niso izvirno znanstveno delo, ampak le pregled razvoja na nekem področju. Naslednje pomembno dejstvo, ki ga je potrebno upoštevati, je, da je vpliv člankov, ki niso napisani v angleškem jeziku, zanemarljivo majhen, kljub temu da ti članki so zajeti v citacijske indekse. Če na primer pri izračunu vpliva oz. učinkovitosti upoštevamo članke, napisane v nemškem jeziku in zajete v citacijskem indeksu, je vpliv za 25 % nižji, kot če te članke izpustimo. To lahko naredimo, kadar gre za mednarodne primerjave in tako upoštevamo le članke v angleškem jeziku. Največji problem je upoštevanje lestvic, ki so bile izračunane na podlagi citacijskih indeksov, kot lestvic ocenjevanja. Poleg vseh tehničnih in metodoloških pomanjkljivosti je pri uporabi teh lestvic pri ocenjevanju nujen pogoj, da so pregledane in potrjene s strani institucije, ki je na podlagi te lestvice ocenjevana (Van Raan, 2005, str. 139).

Recenzijske metode morajo ostati primarni proces ocenjevanja raziskovalnega dela, medtem ko lahko bibliometrični kazalci služijo kot podpora. Na ta način so recenzijske metode bolj objektivne in transparentne (Van Raan, 2005, str. 141).

4 MODELI OCENJEVANJA RAZISKOVALNE AKTIVNOSTI

Razvite države se vedno bolj zavedajo pomena znanja za konkurenčnost gospodarstva, zato so mnoge med njimi že razvile nacionalno raziskovalno infrastrukturo za ustvarjanje in prenos novega znanja (Abramo & D'Angelo, 2009, str. 2095). Najpomembnejšo vlogo pri ustvarjanju

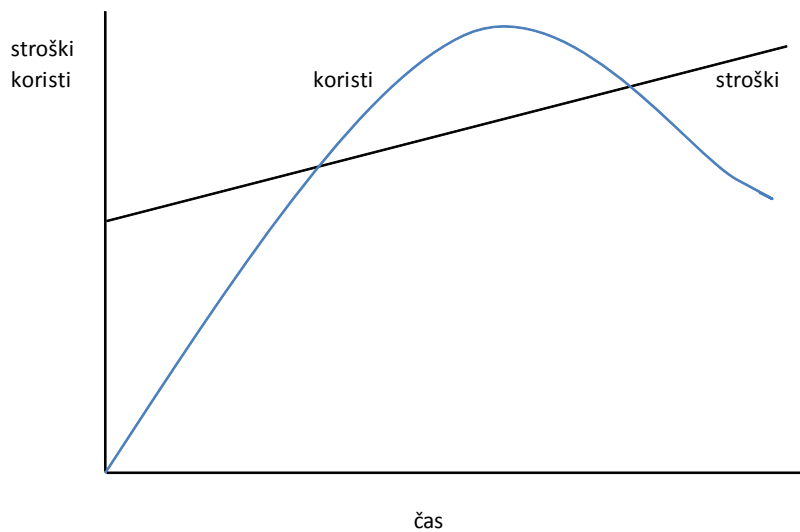
znanja imajo univerze in raziskovalni inštituti, kjer raziskovalci posredujejo novo znanje širši javnosti z objavami znanstvenih člankov (David, 2006,).

Merjenje znanja je postalo osrednji del vodenja in upravljanja nacionalnih raziskovalnih sistemov in tudi posameznih institucij (Abramo et al., 2008, str. 225). Mnoge države so vzpostavile formalne sisteme za ovrednotenje raziskovalnega dela univerz, ki imajo običajno tri funkcije, in sicer (Abramo & D'Angelo, 2009, str. 2095):

- spodbujanje učinkovitosti raziskovalnih aktivnosti,
- izboljšanje delitve javnih finančnih sredstev med posamezne raziskovalne institucije,
- zmanjševanje asimetrije informacij na trgu znanja med ponudniki in povpraševalci (med univerzami in študenti).

Geuna in Martin (2003, str. 301) razlog za razvoj nacionalnih sistemov ocenjevanja raziskovalnega dela vidita predvsem v velikem porastu univerz in fakultet. Masovni sistemi visokošolskega izobraževanja so povzročili povečanje števila univerz, pri čemer pa se obseg sredstev, ki so na voljo za visoko šolstvo, ni povečal. Potreba po sistemih ocenjevanja je torej še kako prisotna, vprašanje pa je, ali trenutni sistemi ocenjevanja raziskovalne produktivnosti prinašajo rezultate, ki odtehtajo stroške, ki jih povzročijo. Koristi sistemov ocenjevanja se pokažejo šele po nekaj letih in naraščajo postopoma od nič naprej. Medtem pa so stroški znatni že na začetku uvedbe sistema in potem tudi počasi naraščajo (Slika 2). Razlog za visoke začetne stroške je seveda v tem, da je potrebno na začetku celoten sistem ocenjevanja zasnovati in uvesti. Naraščanje stroškov pa gre pripisati nenehnim izboljšavam, ki so nujne, če želimo, da sistem obstane in odpravlja pretekle pomanjkljivosti. Sčasoma koristi naraščajo, saj je že drugo ocenjevanje na nacionalni ravni na splošno bolj sprejeto od vseh udeležencev. To pomeni, da so se nekateri udeleženci lahko izboljšali v razmerju do slabe ocene ob prvem ocenjevanju ter so se tako sredstva za raziskovanje dodelila njim, ker so bili identificirani kot bolj učinkoviti. Univerze sčasoma razvijejo cilje in strategije, ki spodbujajo raziskovalno dejavnost. Tako pride po nekaj letih do preobrata, da koristi presežejo stroške. Kasneje naj bi koristi sistemov ocenjevanja dosegle neki vrh in se potem počasi zmanjševale, saj so strategije, sprejete ob prvem ali drugem ocenjevanju, dosegle svoj cilj, identificirani pa so bili tudi šibkejši raziskovalci oz. raziskovalne skupine.

Slika 2: Stroški in koristi ocenjevanja raziskovalne aktivnosti univerz

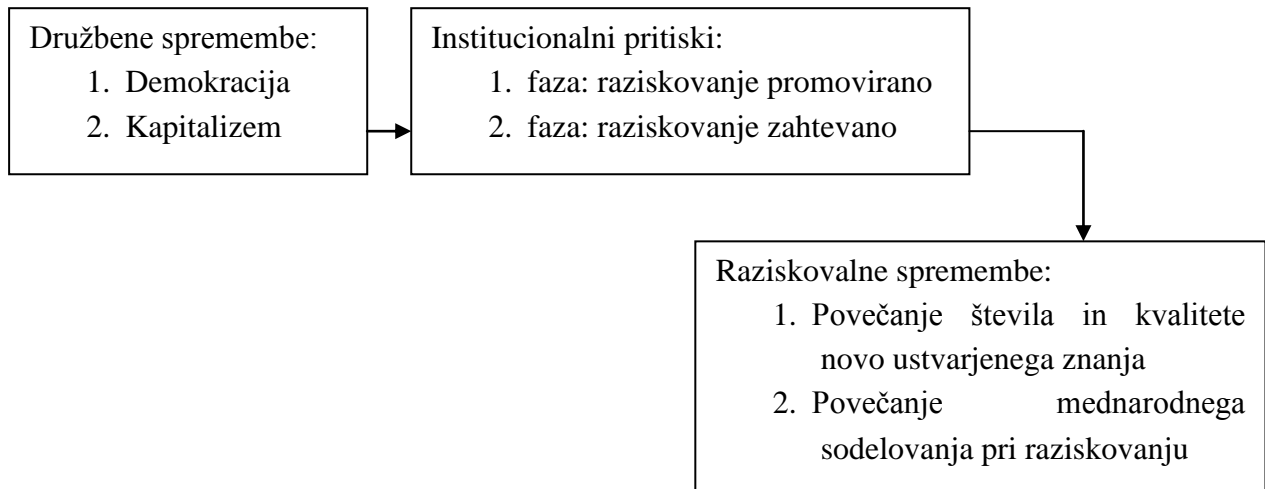
Vir: Geuna in Martin, *University research evaluation and funding: An international comparison*, 2008, str. 301.

4.1 Znanstveno raziskovanje in modeli ocenjevanja raziskovalne aktivnosti v Sloveniji

Teorija institucionalizacije pravi, da institucije in kultura močno vplivajo na dejanja organizacij in posameznikov (DiMaggio & Powell, 1991). Institucionalni dogovori so skupek pravil, regulativ, norm, vrednot in samoumevnih domnev, kakšno vedenje se šteje za primerno. Institucije tako vplivajo na vedenje pripadnikov določene institucije, a hkrati tudi ponujajo poti delovanja. Posamezniki so pod vplivom institucije, a imajo tudi možnost, da vplivajo na strukturo institucije ali celo ustvarijo novo (Bruton, Ahlstrom, & Puky, 2009, str. 775-776).

Čadež (2013, str. 6888) je identificiral vzroke, zakaj je znanstveno raziskovanje v Sloveniji v naraščanju (Slika 3). Najprej so bile v času osamosvojitve prisotne družbene spremembe, in sicer demokracija in postopen prehod iz socializma v kapitalizem. Sledile so spremembe, ki so bile posledica institucionalnega pritiska. V prvi fazi je bilo raziskovanje promovirano oz. spodbujano, v naslednji fazi pa zahtevano. Posledica družbenih in institucionalno spodbujenih sprememb so bile spremembe na področju raziskovanja, in sicer porast količine in kakovosti ustvarjenega znanja in porast mednarodnega sodelovanja na področju raziskovanja.

Slika 3: Shema modela raziskovalnih sprememb

Vir: Čadež, *Social change institutional pressure and knowledge creation: a bibliometric analysis*, 2013, str. 6888.

Čadež (2013, str. 6887) navaja, da so tudi univerze v Sloveniji razvile modele za ocenjevanje raziskovanja. Model temelji na bibliometričnih metodah in se uporablja predvsem za potrebe napredovanja. Za vsakega zaposlenega raziskovalca se zberejo vsa dela, tako raziskovalna (objave v znanstvenih člankih, monografije, predstavitve na konferencah itd.) kot tudi tista, ki so plod poučevalnega dela (učbeniki itd). Ves nabor proizvedenih del posameznega zaposlenega se pretvori v točke. Zadostno število točk pa ni zadosten pogoj za napredovanje, ampak nujen pogoj. Drugi pogoj je zadostno število mednarodno priznanih objav, ki so definirane kot objave v publikacijah oz. revijah, ki so vključene v bazo WoK.

4.2 Model ocenjevanja raziskovalne aktivnosti RAE in ABS

Enega izmed najbolj dovršenih sistemov ocenjevanja raziskovanja oz. raziskovalne produktivnosti ima Velika Britanija. Sistem temelji na ocenjevanju na več ravneh, in sicer na ravni raziskovalca ali projekta, na ravni institucije in na nacionalni ravni. Sistem se imenuje *Research Assessment Exercise* (v nadaljevanju RAE). Prva RAE je bila izvedena leta 1986 in nato v letih 1989, 1992, 1996, 2001 in 2008. Sistem RAE poteka tako, da se vse raziskovalne aktivnosti razdelijo na tako imenovane enote ocenjevanja (angl. *units of assessment*). Za vsako od teh enot je izbrana skupina od desetih do petnajstih strokovnjakov, ki so predlagani s strani njihovih kolegov (približno 1300 posameznikov iz raziskovalnih in strokovnih krogov predlaga te strokovnjake). Predsedniki posameznih skupin so določeni s strani udeležencev skupin, ki so sodelovali na prejšnjem ocenjevanju. Člani skupin pri tem ocenjevanju so izbrani s strani predsednikov skupin na podlagi izkušenj in drugih kriterijev. Vsak oddelek ali skupina znotraj univerze je nato dodeljena eni izmed enot ocenjevanja in nato skupini

strokovnjakov. Na podlagi zbranih podatkov skupina strokovnjakov določi oceno od ena do štiri za vsak oddelek ali skupino (RAE 2008 je imela štiri možne ocene, pred tem jih je bilo tudi več). Te ocene pa so nato osnova za dodeljevanje sredstev (Guena & Martin, 2008, str. 280-283).

RAE naj bi v letu 2014 nadomestila nova raziskava, imenovana Research Excellence Framework (v nadaljevanju REF), ki bo pokrivala objave od leta 2008 do 2013. Najvišja ocena pri RAE 2008 je bila 4 in je pomenila, da gre za vrhunsko mednarodno raziskovanje. Oceno 3 so dobili raziskovalci, katerih dela so bila mednarodno odlična, ocena 2 je pomenila mednarodno prepoznano raziskovanje, ocena 1 pa nacionalno prepoznano raziskovanje. Po nekaterih ocenah naj bi bila sredstva, ki so bila dodeljena, na podlagi ocene članka naslednja (Hussain 2011, str. 546):

- 108.000 GBP za 6 let za članek, ocenjen z oceno 4,
- 36.000 GBP za 6 let za članek, ocenjen z oceno 3,
- 12.000 GBP za 6 let za članek, ocenjen z oceno 2, in
- nič sredstev za članek z oceno 1.

Sistem RAE je na področju poslovnih ved tesno povezan z vodičem kakovosti znanstvenih revij Academic Journal Quality Guide (v nadaljevanju AJQG), ki ga izdaja Združenje poslovnih šol (angl. *Association of Business Schools*, v nadaljevanju ABS). Prve tri izdaje vodiča ABS v letih 2007, 2008 in 2009 so upoštevale priporočila šestih poslovnih šol, kar pomeni, da je imelo teh šest institucij pomembno vlogo pri ustvarjanju in oblikovanju vodiča. V izdaji 2010 so se odločili za drugačno strategijo, in sicer so za vsako revijo pripisali, na katero mesto jo uvršča vsak izmed desetih mednarodnih vodičev revij (The Financial Times, University of Queensland, Australian Business Deans Council (v nadaljevanju ABDC), Monash University, ESSEC Business School Paris, Centre National de la Recherche Scientifique (v nadaljevanju CNRS), Wirtschaftsuniversität Wien, Dutch Business Administration academics, University of Groningen School of Management in University of Texas at Dallas (v nadaljevanju UTD)). Čeprav so s tem upoštevali več mnenj, pa se zadeva lahko izrodi, saj nekateri izmed teh desetih vodičev pri svojem razvrščanju in ocenjevanju revij upoštevajo lestvico ABS. Poleg tega nekateri izmed teh desetih vodičev (Financial Times, UTB) zajemajo samo elitne revije, kar pomeni, da so usmerjeni zelo ozko in zajamejo le malo revij. Omenjenih deset vodičev je nekako pristranski izbor, saj večinoma prihajajo iz Avstralije in Francije, ZDA zastopa le Financial Times, medtem ko azijske države sploh niso zastopane. Proces ocenjevanja je zasnovan tako, da je končna ocena povsem subjektivna ocena nekaj ocenjevalcev ABS. Najprej pridobijo ocene vodilnih raziskovalcev na posameznih področjih, da preverijo, ali obstajajo kakšna odstopanja od trenutnih ocen ABS. Nato ocenijo nabor vsebinskih faktorjev, kot na primer citacijski indeks in ostale lestvice, in naredijo popravke, kjer je potrebno. V naslednji fazi pridobijo ocene štirih ocenjevalcev z različnih univerz, nato pa oblikujejo končno lestvico (Hussain, 2012, str. 548).

Pomanjkljivosti in omejitve, ki jih imajo takšni vodiči oz. takšno razvrščanje in rangiranje revij, se ne navezujejo zgolj na AJQG, ampak na vse tovrstne vodiče. Dejstvo pa je, da kadar neka lestvica tako prevladuje nad vsemi ostalimi, se je potrebno zavedati, da ne gre več za ocenjevanje kakovosti, ampak za določanje kakovosti, in da se polaga velika moč v roke enega človeka, to je urednika takšne lestvice oz. vodiča. Vodiči kakovosti revij na poslovnem področju so bili večinoma sestavljeni na podlagi recenzijskih metod, saj poslovne revije niso dobro krite, kar se tiče indeksa citiranja (Hussain, 2012, str. 549-550).

Morris, Harvey, Kelly in Rowlinson (2011, str. 565) zavračajo Hussainovo kritiko in navajajo sedem načinov za ocenjevanje kakovosti revij:

- Sezname oddelkov, ki jih oblikujejo člani neke raziskovalne skupine znotraj določenega oddelka.
- Izpeljani sezname nastanejo na podlagi drugih ocenjevanj, kot je na primer v Veliki Britaniji RAE.
- Raziskava mnenj med poznavalci določenega področja v vsaj nekaj državah rezultira v lestvico kakovosti.
- Raziskave citiranosti, ki lestvico revij oblikujejo na podlagi povprečnega števila citatov članka v določeni reviji.
- Tudi imetja knjižnic so lahko osnova za lestvice kakovosti revij, in sicer na podlagi tega, katere revije se večkrat pojavijo kot del imetja knjižnic.
- Prenosi iz spleta so prav tako lahko osnova za sestavo lestvice kakovosti, saj naj bi bili bolj kakovostni članki večkrat preneseni.
- Hibridne lestvice so sestavljene s kombinacijo vsaj dveh zgoraj omenjenih načinov.

Pri sestavi lestvic kakovosti revij prevladujejo raziskave mnenj in sezname oddelkov, ki pa so že po naravi odraz ocen nekaterih raziskovalcev in akademikov določenega področja in tako podvrženi subjektivizmu. Vodič ABS je hibridna lestvica, ki zajema več različnih metod presojanja relativne kakovosti revij, vključno s sezname oddelkov, izpeljanimi sezname, raziskavami citiranosti in raziskavami mnenj. S tem naj bi vodič ABS premagal nekatere pomanjkljivosti, ki jih imajo sezname oddelkov in raziskave mnenj. Vodič ABS, ki je bil izdan leta 2010, je zajemal podatke iz RAE 2008, faktor vpliva (JCR) iz leta 2008 in 10 različnih mednarodnih lestvic kakovosti revij. Tako pridobljeni podatki so bili potem obravnavani s strani svetovnega komiteja vodiča ABS, ki je pridobil tudi zunanja mnenja in pripombe drugih šolskih združenj s posameznih znanstvenih področij (Morris et al., 2011, str. 566).

Uredniki vodič ABS so mnenja, da se le-ta lahko uporablja za pomoč mladim raziskovalcem pri odločitvah glede objav svojih del in glede pridobivanja novih znanj iz najkakovostnejših revij. Poleg tega so mnenja, da je vodič ABS moč uporabiti kot pripomoček pri zaposlovanju in izboru kadrov ter pri odločitvah o napredovanju in povišicah (Morris et al., 2011, str. 571).

Lestvica oz. vodič ABS zaznamuje večino raziskovalne aktivnosti v poslovnih šolah v Veliki Britaniji, saj (Hussain, 2012, str. 549):

- oblikuje vzorce objavljanja mladih raziskovalcev,
- služi kot informacija za odločitve pri zaposlovanju, vključno z napredovanji in habilitacijskimi nazivi,
- pomaga pri izbiri raziskovalnih aktivnosti, ki bodo ocenjevane,
- služi kot informacija pri nakupih revij za knjižnice.

4.3 Uporaba modelov ocenjevanja raziskovalne aktivnosti

Zunanje ocenjevanje dela fakultet poteka iz več razlogov, in sicer zaradi akreditacije programov, zagotavljanja kakovosti storitev, ki jih prejmejo študenti, zagotavljanja kakovosti poučevanja in ocenjevanja raziskovalne aktivnosti. Izsledki takšnih ocenjevanj so lahko v pomoč študentom pri izbiri fakultete, dekanom pri odločitvah zaposlovanja in vladi pri dodeljevanju sredstev za raziskave (Reidpath & Allotey, 2010, str. 785).

Čeprav akademiki nasprotujejo uporabi lestvic pri odločitvah zaposlovanja, pa so te pri tistih, ki sprejemajo te odločitve, zelo priljubljene, saj na zunaj delujejo kot objektivna merila kakovosti. Kvantificiranje kakovosti raziskovalnega dela je osnova za pridobivanje finančnih sredstev. Poleg tega nudi osnovo za primerjavo raziskovalnega dela zaposlencev pri odločitvah za napredovanje. Problem je namreč, da posamezne fakultete zajemajo zelo širok spekter različnih področij, ki jih tisti, ki so pristojni za kadrovske odločitve, ne obvladajo, zato uporabljajo tovrstne lestvice, ki so jim pri tem v pomoč. Slabosti tega pa so, da se celotna ocena raziskovalčevega dela zreducira v nekaj številko, ki se pridobijo na osnovi ocene revije, v kateri je članek objavljen, če je objavljen v reviji, ki je na lestvici v katerem izmed vodičev. S tem nadrejeni ocenijo delo raziskovalca, kljub temu da se sploh niso spoznali z njegovo vsebino (Hussain, 550). Poleg tega je raziskovalna kakovost večdimenzionalna in ne more biti izražena z eno samo številko, saj le-ta ne more opisati vpliva raziskovalnega dela na poslovno prakso, razvoja teorije, doprinosa k izboljšanju metodologij, vpliva na poučevanje itd. Nadaljnja slabost je ozka usmerjenost vodičev oz. lestvic na le določena področja, kar pomeni neupoštevanje določenih revij, ki objavljajo članke, ki imajo lahko velik doprinos na nekem specifičnem področju. Poleg tega so lestvice oz. vodiči tudi zelo ozko regionalno usmerjeni, tako da zapostavljajo azijske in afriške raziskovalce, ki objavljajo v azijskih in afriških revijah (Hussain, 2012, str. 551). Pri ocenjevanju raziskovalnega dela nekega raziskovalca je potrebno upoštevati širši kontekst in ne le dejstva, v kateri reviji je bil članek objavljen oz. kakšno oceno kakovosti ima ta revija. Še večji problem pa nastane, ko se raziskovalec ukvarja s področjem znanosti, ki še ni zajeto v nobeni od revij, a je kljub temu zelo perspektivno in se bo v prihodnosti razvilo v pomembno področje raziskovanja.

Po zaključenem doktoratu se mnogi posamezniki spogledujejo z možnostjo profesorskega poklica. Pri tem pa se je treba zavedati, kaj vse je potrebno, da lahko posameznik pridobi ta naziv. Seveda je pri imenovanju ključno število in kakovost objav, poleg tega pa mora bodoči profesor posedovati tudi spretnosti poučevanja, določene mehke veščine¹ in ne sme biti prestar ali prestara. V Avstriji, Nemčiji in nemško govorečem delu Švice je posameznik, ko osvoji naziv profesorja, v povprečju star 38 let. Vsi se strinjajo, da je število objavljenih člankov zagotovo najpomembnejši kriterij za presojanje raziskovalnih uspehov in da je objavljanje postalo veliko bolj pomembno, kot je bilo pred nekaj desetletji. Graber et al. (2008, 462) so dokazali, da so mlajši profesorji na raziskovalnem področju veliko bolj produktivni kot starejši. Profesorje so razdelili na štiri skupine, pri čemer je bila produktivnost najmlajše skupine v povprečju enaka 1,1 članka na leto, nekoliko starejši profesorji so v povprečju objavili 0,7 članka na leto, najstarejši starostni skupini profesorjev pa v povprečju 0,44 in 0,47 članka na leto. Kar se tiče kakovosti, je avtorjem nesporno dejstvo, da so objave v bolj citiranih revijah običajno višje kakovosti kot tiste, ki so objavljene v revijah s članki, ki so citirani manj pogosto. S pomočjo lastno zasnovanega modela presojanja kakovosti in številčnosti objav so prišli do zaključka, da imajo mlajši profesorji tudi več objav v bolj kakovostnih revijah (Grabner, Launov, & Wälde, 2008, str. 466).

4.4 Slabosti modelov ocenjevanja raziskovalne aktivnosti

Gendron (2008) opozarja, da pretirano zanašanje na ocenjevanje objav na podlagi razvrščanja revij doprinese k površnosti, omejevanju inovativnosti in nerazvoju drugačnih mnenj. V kontekstu, ki poudarja iskanje merljivih dosežkov, se raziskovalci lotevajo tistih projektov, ki jih bodo lahko opisali v članku, ki bo imel možnost objave v najvišje ocenjenih znanstvenih revijah. S tem pa je zmanjšana motivacija posameznika, da bi se lotil česa novega in bolj tveganega. Napredovanja na univerzah so vezana na minimalni prag objav v visoko rangiranih revijah in mnogo manj na vsebino teh in drugih objav. Po drugi strani pa so tudi uredniki teh revij motivirani tako, da v objavo sprejemajo članke, ki ne morejo ogroziti njihove pozicije v podjetju. To pomeni, da se izbire člankov lotijo tako, da izbirajo tiste, ki so precej podobni že objavljenim člankom, saj le tako ne zaidejo predaleč iz začrtane smeri.

Pri sistemih merjenja lahko pride do pomembnega problema, in sicer subjektivnosti presoje obsega in kakovosti raziskovalnega dela institucij in posameznikov (Abramo et al., 2008; Bonner et al., 2006). Objektivnost pri presoji je ključnega pomena, saj vpliva na kariere

---

¹ Mehke veščine (angl. *soft skills*) se nanašajo na posameznikove lastnosti, navade ter odnose, ki povečujejo njegove interakcije, delovno uspešnost in poklicne možnosti. Mehke veščine najpogosteje opisujemo z izrazi, ki označujejo osebnostne lastnosti: optimizem, odgovornost, fleksibilnost, smisel za humor, integriteta ter sposobnosti, ki jih posameznik učinkovito uporablja: ciljna usmerjenost, vodenje, timsko delo, komunikacija, dobre delovne navade, empatija, pogajalske sposobnosti, sposobnost reševanja konfliktov, sposobnost predstavljanja ter navduševanja, družabnost ter spletnje socialnih mrež (mehke veščine, b.l.).

posameznikov in na inovativnost in konkurenčnost celotnega gospodarstva (Čadež et al., 2013, str. 149).

Merchant (2010, str. 116) opozarja na zmanjšanje raznolikosti v vsebini, smeri in metodologiji raziskovanja, zaradi česar so na izgubi tako fakultete kot tudi univerze in družba. Najboljše ameriške poslovne šole namreč cenijo skoraj samo objave v revijah kategorije A, to so torej revije najvišje kakovosti, ki imajo tudi veliko citiranost. Takšne revije pa največkrat objavljajo raziskave, ki temeljijo na empiričnih testih ekonomsko zasnovanih modelov in uporabijo velike, arhivske nabore podatkov. Raziskovalci, ki so zaposleni na takšnih poslovnih šolah, so motivirani za objave v omenjenih revijah. Da bi to dosegli in da bi dosegli čim višjo citiranost, so njihove raziskave usmerjene v teme, ki so bolj razširjene in priljubljene. Merchant (2010, str. 119), predlaga ostalim raziskovalcem v ZDA, ki jih zanimajo teme, ki niso tako razširjene in nimajo veliko možnosti objave, da izberejo eno izmed treh možnosti:

- tudi sami raziskujejo vsebine, ki imajo več možnosti objave,
- se zaposlijo na po kakovosti slabši fakulteti, kjer jim niso pomembne le objave v vrhunskih revijah,
- se odločijo za akademsko kariero izven ZDA, saj naj bi bile evropske univerze bolj široko naravnane, ko gre za presojanje raziskovalnih dosežkov.

Parker (2012, str. 1159) je mnenja, da ne gre več za financiranje raziskav, ampak za raziskave za financiranje. Nepovratna sredstva, vladna sredstva za raziskovalne dosežke, prihodki, doseženi na podlagi raziskovalno usmerjenega oglaševanja univerze in kot nagrada dobrih raziskovalnih ocen, so pripeljali do tega, da univerze dojemajo raziskovanje kot strategijo doseganja prihodkov, in ne kot aktivnost za doprinos za javno dobro. Akademsko kariera, status, zaposljivost in finančne nagrade so neposredno vezane na število raziskav, kakovost revij, v katerih so te raziskave objavljene, in število oziroma vsoto dobljenih finančnih sredstev za raziskave (Parker, 2012, str. 1160).

Uredniki revij na področju računovodstva večkrat pravijo, da ocenjevalci člankov, ki pridejo v pregled, opažajo, da so članki dobro napisani, kažejo na dobro zasnovano raziskavo, da so uporabljene ustrezne metode, a vendar ni napisanega nič novega ali pomembnega. Raziskovalci so se namreč lotili zadev po varni poti in tako raje le reproducirajo že uveljavljene raziskovalne teme, metode in teorije v upanju, do bo njihov članek sprejet za objavo v kakovostni reviji (Parker, 2012, str. 1171).

Sangster (2011) opozarja, kakšna škoda se lahko naredi vrhunskih raziskovalcem, če se ljudje, ki odločajo, osredotočajo le na vodiče, v njegovem primeru na vodič ABS. Sangster je predsednik Ameriškega računovodskega združenja (angl. *American Accounting Association*, v nadaljevanju AAA) in še mnogih drugih združenj v Veliki Britaniji. V svoji karieri je objavil

skoraj 50 člankov, veliko monografij in je tudi soavtor knjige o implementaciji sistema ERP² v Veliki Britaniji. Skozi kariero se je osredotočil predvsem na računovodstvo in tako napisal 20 člankov o računovodskem izobraževanju, 18 o računovodskih sistemih in 8 o zgodovini računovodstva, ki je pred njegovim raziskovanjem le-te veljala za visoko kvalitetno in zahtevno raziskovanje. Na podlagi vseh objavljenih člankov je predaval po vsem svetu in njegov mednarodni sloves je naraščal, a kljub temu je njegova pozicija na univerzi močo nazadovala. Leta 2008 ni bil predviden za ocenjevanje REF 2014, saj noben njegov članek ni bil objavljen v revijah, ki bi imele oceno višjo od 2. Njegove raziskave so bile zelo specifične in zato objavljene v ozko orientiranih revijah računovodskega področja, od katerih pa nobena ni bila ocenjena z več kot 2 v vodiču ABS, knjiga pa v vodiču ABS sploh ni zajeta, saj ta upošteva le objave v revijah. Ker je ravno v tistem času zasnoval raziskovalno skupino za raziskovanje računovodskega izobraževanja in zgodovine, jim je povedal, da ne bodo vključeni v REF 2014, če ne objavijo članka v revijah, ki so po vodiču ABS ocenjene s 3 ali 4. Vsi člani skupine so odstopili, to pa je pomenilo tudi propad vseh raziskovalnih planov, ki so jih imeli. Poleg tega tudi ni mogel dobiti nobenih sredstev za raziskovanje in grozila mu je tudi ukinitve vseh raziskovanj in imenovanje na pozicijo, kjer lahko le poučuje, saj ni imel objavljenih člankov v revijah, ki bi bile v vodiču ABS ocenjene s 3 ali 4. Potem je dejansko skušal objavljati v revijah, ki so splošno poslovno usmerjene in so po vodiču ABS ocenjene s 3 ali 4, a so ga vedno zavrnil, da je članek primeren za objavo v specifičnih računovodskih revijah. Ironija je namreč, da ocena 2 pomeni, da so članki v njej mednarodno priznani, niso pa odlični ali vrhunski. Noben raziskovalec ne bi samovoljno izbral takšne revije za objavo. Ker revije, ki je ocenjena z 1 ali 2, ne bi izbral, v revijah, ki so ocenjene s 3 ali 4, pa članka ne sprejmejo, mu torej ne preostane nič drugega kot to, da sploh ne objavlja.

Iz tega je jasno razvidno, da lestvica revij v vodiču ABS ni primerno zasnovana, saj podpira le močno razširjene in že obdelane teme, medtem ko so specifične stroke močno zapostavljene. V računovodski stroki so revije, ki jih objavlja AAA, priznane kot vrhunske, a se kljub temu skoraj nobena od njih ne pojavi v vodiču ABS, zaradi česar se raziskovalcem tega področja dela velika škoda.

Problem nastane predvsem zaradi tega, ker so ocenjevalci nagnjeni k temu, da revije s področij, ki jih bolje poznajo, ocenijo z višjo oceno. To je seveda razumljivo, saj le v delih s področij, ki jih poznajo, lahko prepoznajo dodano vrednost in vrhunsko novo znanje, ki jih ta dela prinašajo (Morris et al., 2011, str. 562-563; Sangster, 2011).

Podeljevanje finančnih sredstev, ki jih univerze v Veliki Britaniji dobijo od države in jih lahko porabijo po lastnih željah, se vrši po Paretovem pravilu. Prve štiri univerze, ki prejmejo največ sredstev (Cambridge, Oxford, University College London in Imperial College), dobijo kar 30 % vseh sredstev, prvih deset univerz več kot 50 % sredstev, prvih 20 univerz čez 70 % sredstev in zadnjih 80 univerz od skupaj 130 le 6 % sredstev (Paul, 2008, str. 324).

---

² Enterprise resource planning (ERP) je poslovno orodje, ponavadi zasnovano kot sklop aplikacij, ki ga podjetje uporablja, da zbere, shrani, obdelata in interpretira podatke iz vseh poslovnih aktivnosti (ERP, b.l.).

Če so revije, ki pokrivajo določeno področje, nizko ocenjene v vodiču ABS, raziskave na tem področju ne bodo deležne veliko sredstev za financiranje. Raziskovalci, ki delujejo na področjih, kjer so revije nizko ocenjene, bodo prikrajšani tako pri sredstvih kot tudi pri razvoju kariere in priložnostih, da raziskujejo teme, ki jih najbolj veselijo, oz. da so raziskovalno svobodni (Wilson, 2012, str. 543-544).

Abramo et al. (2010, str. 139) opozarja, da se vsa ocenjevanja osredotočajo na kakovost raziskovalnega dela in se izogibajo ocenjevanju raziskovalne produktivnosti. Ocenjevanja potekajo z recenzijskimi metodami, ki poudarjajo ocenjevanje kakovosti ustvarjenega dela in omejujejo ocenjevanje na vzorec ustvarjenih del določene institucije ali raziskovalca, katerega dela se ocenjujejo. V primeru RAE 2008 so bila v ocenjevanje zajeta le štiri dela raziskovalca v zadnjih šestih letih.

Problem pri ocenjevanju produktivnosti raziskovalnega dela je različno navajanje institucij, v okviru katerih je določen raziskovalec ustvaril novo znanje. Drugi problem pa se navezuje na soavtorstvo, saj je težko določiti, kateri instituciji pripada novo ustvarjeno znanje, če avtorja ali več njih pripadajo različnim institucijam (Abramo et al., 2010, str. 133).

5 AKREDITACIJE EKONOMSKO-POSLOVNIH ŠOL

Akreditacija je formalno priznanje, da institucija ali program izpolnjuje minimum določenih standardov kakovosti, in je primeren mehanizem za zagotavljanje standardov (Razvoj kakovosti izobraževanja odraslih, 2014).

5.1 Različne akreditacije ekonomsko-poslovnih šol

5.1.1 AACSB

Association to Advance Collegiate Schools of Business (v nadaljevanju AACSB) podeljuje mednarodno priznana, specializirana akreditacija za poslovne in računovodske programe na dodiplomski in podiplomski ravni. Standardi AACSB izzivajo ekonomsko-poslovne šole, da zasledujejo odličnost in nenehne izboljšave svojih programov. Akreditacija AACSB je svetovno poznana kot najdlje obstoječa in najbolj prepoznana akreditacija, ki jo neka institucija ali njen program lahko dobi. Trenutno ima omenjeno akreditacijo 711 šol oz. programov v 47 državah (Accreditation AACSB, 2014).

AACSB je svoje prvotne standarde in merila za sprejetje oz. dodelitev akreditacije iz leta 1919 spremenilo že dvakrat, prvič leta 1991 in drugič leta 2003, ter s tem dalo možnost, da poleg fakultet, ki so usmerjene k raziskovanju, akreditacijo dobijo tudi fakultete, ki so usmerjene k učenju (Heriot, Austin, & Franklin, 2009, str. 284).

5.1.2 EQUIS

Akreditacijo EQUIS podeljuje The management development network (v nadaljevanju EFMD). Osnovni cilj te akreditacije je dvigniti standarde izobraževanja menedžmenta na svetovni ravni. Institucijo ocenijo kot celoto, in sicer od njenih programov do vpliva na družbo. Iščejo ravnotežje med kakovostjo visokošolskih programov in poslovno pomembnostjo, ki jo ti programi zagotovijo v interakciji s poslovnim svetom. Institucije, ki osvojijo to akreditacijo, naj bi ustvarjale učinkovito učno okolje, ki favorizira razvoj menedžerskih in podjetniških veščin študentov. Poleg tega naj bi ti programi bili inovativni tako po svoji obliki kot tudi pedagoško.

Institucije, ki prejmejo akreditacijo EQUIS, morajo torej dokazati visoko vsesplošno kakovost vseh svojih aktivnosti. Poleg tega morajo biti internacionalno usmerjene, s povezavami s podjetji izven svoje države, s študenti, ki si želijo študija izven svoje države, in s povezavami z drugimi tovrstnimi ustanovami po svetu (Equis – EFMD Quality Improvement System, 2014).

5.1.3 ACBSP

Akreditacija Accreditation Council for Business School & Programs (v nadaljevanju ACBSP) je posvečena izboljševanju kakovosti poslovnih šol in programov po svetu ter izboljšanju poslovne prakse v vsaki industriji po svetu. Akreditacija je namenja poslovnim, računovodskim in s poslovnim področjem povezanim programom na dodiplomski in podiplomski ravni.

ACSBP je namenjena programom, in ne institucijam. S pridobitvijo te akreditacije se institucija, ki program izvaja, zaveže k nenehnim izboljšavam in inovacijam. Institucija mora imeti dobre ocene študentov, zadovoljivo raven diplomiranih študentov, vpisanih študentov, zadovoljstvo deležnikov, možnost razvoja za profesorje, dobro računalniško podporo, dobro knjižnično podporo, dobro administrativno podporo itd. (Accreditation ACBSP, 2014).

5.1.4 ECBE

Akreditacija European Council Business Education (v nadaljevanju ECBE) pomeni, da institucija zadostuje zahtevam, ki so bile postavljene v Bolonjski deklaraciji. Le-ta spodbuja sodelovanje in skupne raziskave ter izmenjavo študentov med šolami, kar privabi vedno več in boljše študente, da se vpišejo na tovrstno šolo. Poleg tega ta akreditacija spodbuja k nenehnim izboljšavam znanj in veščin šole oz. fakultete in pomaga, da le-ta ostane mednarodno konkurenčna.

Akreditacija je namenjena programom s poslovnega področja in se pridobi z oceno vseh faktorjev, ki lahko pripomorejo h kvaliteti izobraževanja (Accreditation ECBE, 2014).

5.2 Razlogi za akreditacijo in proti njej

Akreditacija je oznaka za razlikovanje akademskih programov. Ker zagotavljanje standardov, ki so potrebni, da fakulteta prejme akreditacijo, prinaša s seboj visoke stroške, je potrebno dobro preučiti, kakšne so koristi akreditacije. Hedrick, Krieg, Henson in Wassell (2010, str. 291) so raziskali, kakšen vpliv ima akreditacija AACSB na raziskovanje, poučevanje in plače. V vzorec so vzeli 1300 fakultet iz ZDA, od katerih jih je 880 imelo akreditacijo AACSB, ostale pa ne. Rezultati raziskave so pokazali, da imajo profesorji na fakultetah z akreditacijo AACSB za približno 50 % višjo plačo kot tisti, ki so zaposleni na fakultetah, ki nimajo te akreditacije. Poleg tega profesorji, ki so zaposleni na fakultetah z akreditacijo AACSB, v povprečju predavajo en predmet manj na semester kot tisti, ki so zaposleni na fakultetah brez te akreditacije. Tudi pri objavah člankov so ugotovili pomembne razlike, in sicer da profesorji akreditiranih fakultet v povprečju objavijo 9 člankov več v svoji karieri oz. tri četrtine članka več na leto kot profesorji neakreditiranih fakultet. Ob tem se pojavi dilema, ali te razlike ne izhajajo iz tega, da fakultete, ki želijo pridobiti akreditacijo, zaposlujejo bolj usposobljene profesorje in jim namenijo višjo plačo ter manj časa za poučevanje, da imajo več časa za raziskovanje. Avtorji raziskave ugotavljajo, da je to le eden od razlogov, ki le v zelo majhnem delu pojasni te razlike. Bolj problematično pa je dejstvo, da avtorji ne morejo določiti, ali so te razlike v plači, poučevanju in raziskovanju vzrok za pridobitev akreditacije ali posledica le-te. Verjetno oboje, saj fakultete, ki se potegujejo za akreditacijo, izvajajo dodatne pritiske na profesorje, da objavljajo več, in jim verjetno zaradi tega zmanjšujejo obveznosti glede poučevanja. Po drugi strani pa pridobitev akreditacije omogoči pritok novih sredstev, ki omogočijo več raziskovanja in večje plače. Pomanjkljivost raziskave, na katero opozarjajo avtorji, pa je ta, da bi verjetno razlike med temi fakultetami obstajale, tudi če tiste z akreditacijo le-te ne bi imele. Dejstvo je, da se za akreditacijo potegujejo šole, ki imajo več sredstev in s tem več raziskovanja, manj poučevanja in višje plače, zato sama akreditacija verjetno ne prinese takšnih razlik, kot je bilo ugotovljeno v tej raziskavi, saj razlike med fakultetami obstajajo že brez akreditacije.

Takšne akreditacije imajo svoje stroške in koristi, med katerimi se največ omenja zagotovilo deležnikom, da program zadostuje minimalnim standardom odličnosti, zagotavlja poenotenost standardov izobraževanja in pomaga dobrim študentom prepoznati kvalitetne programe. Akreditacija AACSB naj bi celo povečala možnosti zaposlitve študentom, ki so končali akreditiran program (Roller, Andrews, Bovee, 2003, str. 197).

Kot razloge, zakaj neka fakulteta ne bi želela pridobiti akreditacije, so dekani navedli, da je napor za pridobitev in ohranitev akreditacije enostavno prevelik, da ne čutijo pritiskov za to

od perspektivnih študentov, deležnikov ali administracije, da fakulteta tako ali tako ne bi mogla zadostiti standardom, da nimajo časa za to itd. (Roller et al., 2003, str. 203).

Swinney, Sneed in Morgan (2002, str. 9) pravijo, da so pretekle raziskave potrjevale, da dajejo šole, ki imajo akreditacijo AACSB, mnogo več poudarka raziskovanju, medtem ko dajejo tiste, ki te akreditacije nimajo, več poudarka poučevanju. Kot sem že omenila, so se kriteriji za podelitev akreditacije bistveno spremenili leta 1991. Najpomembnejša sprememba standardov je bila ta, da so sedaj ocenjevali fakultete na podlagi njihove vizije oz. ali so sposobne doseči svojo lastno vizijo. Pred tem so za vse fakultete postavili enake standarde, sedaj pa so fakultete obravnavali bolj individualno ter z ocenami študentov in samooceno fakultete ocenjevali njihovo doseganje vizije. Pred tem so akreditacijo dobili le večji inštituti, ki so bili usmerjeni v raziskovanje, po tej spremembi pa so lahko za akreditacijo kandidirale tudi fakultete, ki niso toliko usmerjene k raziskovanju. Kljub temu da so po tem letu postale akreditirane tudi fakultete, ki so usmerjene predvsem k poučevanju, pa je še vedno držalo, da je raziskovanje pomembnejše in tudi bolj nagrajeno. V raziskavo o poudarku raziskovanja in poučevanja so avtorji vključili vse računovodske oddelke ameriških univerz. Vprašali so jih, kakšen poudarek v odstotkih v njihovem oddelku se daje pri ocenjevanju fakultete poučevanju, raziskovanju in ostalim storitvam ter kakšen poudarek bi se po njihovem mnenju moral pripisati posamezni dejavnosti. V nadaljnji obravnavi so ostale storitve spustili, ker so praktično nepomembne v primerjavi z raziskovanjem in poučevanjem. Rezultati so pokazali, da so dekani in vodje kateder akreditiranih in neakreditiranih fakultet menili, da se pri ocenjevanju fakultete daje večji poudarek poučevanju kot raziskovanju. Prav tako so bili tudi mnenja, da bi poučevanje moralo biti najpomembnejši dejavnik pri ocenjevanju fakultete. Raziskava je tudi pokazala, da akreditirane fakultete dajejo večji poudarek raziskavam kot neakreditirane in da neakreditirane fakultete dajejo večji poudarek poučevanju kot kreditirane. Poleg tega je raziskava pokazala, da so neakreditirane fakultete zadovoljne s trenutnim poudarkom poučevanja in raziskovanja pri ocenjevanju fakultete, medtem ko bi akreditirane fakultete raje dale nekaj več poudarka poučevanju in malo manj poudarka raziskovanju pri ocenjevanju fakultete.

6 HIPOTEZE IN METODOLOGIJA

6.1 Namen in cilji

Namen raziskave je analizirati raziskovalno produktivnost in raziskovalno kakovost v slovenskih ekonomsko-poslovnih šolah ter poiskati morebitno povezanost med njima, poleg tega pa tudi ugotoviti morebiten vpliv strategije fakultete oz. ekonomsko-poslovne šole na raziskovalno produktivnost in raziskovalno kakovost.

Raziskava ima več ciljev:

- Preučiti raziskovalno produktivnost in trend ustvarjanja znanja v slovenskih ekonomsko-poslovnih šolah.
- Preučiti vsebino in kakovost ustvarjenega znanja na slovenskih ekonomsko-poslovnih šolah.
- Preučiti, ali obstaja povezava med raziskovalno produktivnostjo in raziskovalno kakovostjo objav raziskovalcev.
- Primerjati raziskovalno produktivnost in kakovost ustvarjenega znanja med posameznimi ekonomsko-poslovnimi šolami in raziskovalci.
- Preučiti, ali se strategija posamezne ekonomsko-poslovne šole odraža v raziskovalni produktivnosti in raziskovalni kakovosti objav raziskovalcev.
- Preučiti, ali stopnja akademskega naziva vpliva na raziskovalno produktivnost in raziskovalno kakovost raziskovalcev.

Raziskava bo doprinesla več pomembnih ugotovitev oz. prispevkov. Prvi prispevek bo številčna ocena raziskovalne produktivnosti, poleg tega pa bom z raziskavo preučila tudi vsebino in kakovost ustvarjenega znanja. Drugi prispevek bo primerjava ustvarjenega znanja tako kvalitativno kot kvantitativno med posameznimi slovenskimi ekonomsko-poslovnimi šolami in raziskovalci. Naslednji prispevek pa je vsebinski, saj bom pri raziskavi upoštevala ne le število objav, temveč tudi njihovo kakovost. Za kazalec kakovosti ustvarjenega znanja sem upoštevala kakovost revije, v kateri je članek objavljen (Bonner et al., 2006, str. 685), pa tudi dejstvo, da ekonomsko-poslovne šole niso enako velike, zato sem število objav normirala s številom raziskovalcev na posamezni ustanovi.

6.2 Opredelitev hipotez

V okviru svoje raziskave sem si postavila več hipotez, ki se navezujejo na raziskovalno produktivnost in kakovost ter povezavo le-teh s strategijo ekonomsko-poslovne šole.

Raziskovalno produktivnost bom merila s številom objav znanstvenih člankov v odmevnih revijah. Pri tem naj bi veljalo, da se število objav v obdobju povečuje zaradi že omenjenega trenda, ki narekuje, da morajo profesorji objavljati, če sploh želijo ostati v tem poklicu (*»publish or perish«*) (Li-Ping Tang & Chamberlain, 1997, str. 216). Poleg tega se v zadnjih letih močno zaostrejuje tudi pogoji za napredovanje oz. pridobivanje akademskih nazivov. Med temi je močno izpostavljeno tudi objavljanje v priznanih revijah.

H1: Raziskovalna produktivnost se na poslovnih šolah trendno povečuje.

Da bi raziskovalci ugodili pogoju po objavljanju, ki ga morajo izpolniti predvsem zaradi zahtev fakultet, lahko objavljajo na kateremkoli področju. V svoji raziskavi bom ugotavljala,

ali se vsebina novega znanja, ki ga ustvarjajo zaposleni na proučevanih ekonomsko-poslovnih šolah, navezuje na področje ekonomskih in poslovnih ved.

H2a: Vsebina ustvarjenega znanja na poslovnih šolah odraža pedagoško in raziskovalno področje raziskovalcev na teh šolah.

Na področju ekonomskih in poslovnih ved fakultete in poslovne šole vse bolj stremijo k pridobitvi prestižnih akreditacij, kot sta EQUIS in AACSB, ter k čim boljšim uvrstitvam na različnih rangirnih lestvicah, kot je na primer lestvica stotih najboljših poslovnih fakultet, ki jo pripravlja univerza v Jiao Tongu. Komisije za podelitev akreditacij in sestavo lestvic se v največji meri opirajo na kazalnike kakovosti poslovnih šol, med katerimi je ključen kriterij raziskovalna kakovost.

Raziskovalna kakovost se navadno meri s številom objav v znanstvenih revijah. Na splošno velja, da se vrhunsko znanje objavi v najbolj prestižnih revijah, medtem ko se manj kakovostno znanje objavlja v manj kakovostnih revijah (Čadež, 2013, str. 149-150). Univerza v Jiao Tongu pri sestavi lestvice upošteva objave v revijah iz baze SSCI (Čadež & Dimovski, 2011, str. 3), časnik Financial Times pa pri svoji lestvici najboljših poslovnih šol upošteva objave v 45 najboljših revijah na področju ekonomsko-poslovnih ved. Določanje, katere revije so to, je zelo pomembno, saj ima objava v eni izmed teh revij velik vpliv na ugled raziskovalca, njegovo plačo in napredovanje (Bonner et al., 2006, str. 663-664).

H2b: Kakovost ustvarjenega znanja se po poslovnih šolah razlikuje.

V splošnem velja, da je v ustvarjanje vrhunskega znanja treba povprečno vložiti več raziskovalnega dela kot v ustvarjanje povprečnega znanja. Raziskovalci so, odvisno od svojih motivov in sposobnosti, lahko usmerjeni v ustvarjanje vrhunskega znanja ali povprečnega znanja. Povedano drugače, raziskovalci lahko objavljajo večje število manj kakovostnih člankov ali pa se osredotočijo na objavljanje manjšega števila člankov, ki pa so bolj kakovostni. Predvidevam, da sta raziskovalna produktivnost in kakovost negativno povezani, da torej več objav pomeni nižjo kakovost le-teh.

H3: Obstaja negativna povezava med raziskovalno produktivnostjo in kakovostjo novega znanja.

Predvidevam, da obstajajo razlike v raziskovalni produktivnosti, vsebini ustvarjenega znanja in kakovosti ustvarjenega znanja med posameznimi raziskovalci in tudi med posameznimi ekonomsko-poslovnimi šolami. Ekonomsko-poslovne šole s strategijo, ki je bolj usmerjena v raziskovanje, naj bi posledično imele več objav in kakovostnejše objave. Na drugi strani pa naj bi imele ekonomsko-poslovne šole, ki so bolj usmerjene k poučevanju, relativno manj objav. Še najmanj objav pričakujem na ekonomsko-poslovni šoli, ki je usmerjena predvsem k doseganju dobička.

H4: Raziskovalna produktivnost in kakovost ustvarjenega znanja na fakulteti sta odvisni od strategije fakultete.

Ker je težko primerjati mlade raziskovalce s tistimi, ki delujejo že desetletja, sem želela v svojo raziskavo vključiti tudi staž raziskovalca. Akademske nazive raziskovalcev sem ovrednotila, tako da jih bom lahko primerjala med seboj. Predvidevam, da imajo raziskovalci z višjim akademskim nazivom več objav in tudi kakovostnejše objave.

H5a: Obstaja pozitivna povezava med raziskovalno produktivnostjo in akademskim nazivom.

H5b: Obstaja pozitivna povezava med raziskovalno kakovostjo in akademskim nazivom.

6.3 Raziskovalna metodologija

Za raziskovanje sem izbrala bibliometrično metodo, kar pomeni, da sem podatke zbirala iz javno dostopnih baz podatkov, in sicer iz podatkovne baze WoK ter iz podatkovne baze Informacijskega sistema o raziskovalni dejavnosti v Sloveniji (v nadaljevanju SICRIS), ki podatke povzema iz podatkovne baze WoK.

Za zbiranje podatkov sem uporabila dvostopenjski pristop. V prvem koraku sem identificirala vse zaposlene raziskovalce na proučevanih štirih ekonomsko-poslovnih šolah v avgustu 2013, v drugem pa poiskala njihove članke, ki so jih objavili v obdobju od leta 2000 do leta 2012 in so zajeti v podatkovno bazo WoK, po kateri podatke zajema podatkovna baza SICRIS. Osnovna enota opazovanja je bil raziskovalec. Agregirana enota opazovanja bo ekonomsko-poslovna šola, ki predstavlja vsoto vseh raziskovalcev, zaposlenih na tej šoli.

Merjenje strategije fakultete je potekalo tako, da sem v javno dostopnih dokumentih oz. na internetnih straneh izbranih fakultet oz. ekonomsko-poslovnih šol poiskala njihove vizije, poslanstva, strateške cilje in strategije, nato pa skušala ugotoviti, ali sta raziskovalna produktivnost in kakovost skladni s strategijami posameznih ekonomsko-poslovnih šol.

6.4 Opredelitev vzorca

Ustvarjanje znanja na področju ekonomsko-poslovnih ved v Sloveniji se odvija predvsem na treh vodilnih visokošolskih inštitucijah, ki so tudi članice univerz, in sicer:

- Ekonomska fakulteta Ljubljana, Univerza v Ljubljani (EF UL),
- Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor, Univerza v Mariboru (EPF UM),
- Fakulteta za management Koper, Univerza na Primorskem (FM UP).

Poleg tega pa bom zaradi primerjave med strategijami v svojo empirično analizo vključila tudi ekonomsko-poslovno šolo, ki je v privatni lasti, in sicer:

- GEA College d.d.

6.5 Merjenje spremenljivk

V poglavju raziskovalne metodologije sem omenila, da bom uporabila bibliometrično metodo, torej bom zbirala podatke iz javno dostopnih baz.

Bibliometrične metode črpajo podatke iz baz podatkov, pri čemer je najpogosteje uporabljena baza WoK oz. WoS, ki jo gradi in vzdržuje korporacija Thomson Reuters. Omogoča dostop do multidisciplinarnih bibliografskih baz podatkov z indeksi citiranosti: SCI, SSCI in Arts & Humanities Citation Index (v nadaljevanju AHCI), ki vključujejo podatke iz okrog 10.000 najbolj prestižnih in vplivnih znanstvenih revij na svetu od leta 1970 dalje (Nekrep, 2009; Soročan et al., 2008; IZUM, 2013; WoS, 2013). V Sloveniji Institut informacijskih znanosti v Mariboru (v nadaljevanju IZUM) in Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju ARRS) razvijata in vzdržujeta SICRIS, ki podatke črpa iz baze WoK (SICRIS, 2013). Upoštevala sem objave v revijah, ki imajo kakovostno oznako A, kar pomeni, da je bil članek objavljen v revijah, ki jih indeksira SCI Expanded in SSCI (glede na faktor vpliva).

6.5.1 Raziskovalna produktivnost

Raziskovalno produktivnost bom torej merila s številom objav v revijah iz baze WoK.

6.5.2 Tehtana raziskovalna produktivnost

Tehtano raziskovalno produktivnost bom merila s tehtanim številom člankov, ki ga bom dobila tako, da bom upoštevala tudi soavtorstvo pri posameznem članku. Če je na primer raziskovalec objavil članek skupaj še z enim soavtorjem, bo tehtano število tega članka 0,5, če sta bila soavtorja dva, bo tehtano število članka 0,33, itd.

6.5.3 Vsebina ustvarjenega znanja

Vsebino ustvarjenega znanja bom presojala oz. merila preko vsebinske kategorije revije, v kateri je posamezni članek objavljen. Baza SSCI zajema 2697 revij s 55 različnih področij oz. kategorij. Ekonomsko-poslovna znanost zajema štiri temeljna področja, in sicer ekonomijo

(angl. *economics*), finance (angl. *business finance*), menedžment (angl. *management*) in poslovne vede. (angl. *business*). Skupno je v omenjenih štirih kategorijah 719 revij.

Vsebinska kategorija ekonomija zajema 335 revij in ponuja vire za teoretično in praktično razumevanje in obravnavanje proizvodnje, distribucije in porabe blaga in storitev. Specifična področja, ki jih ta kategorija pokriva, so politična ekonomija, agrarna ekonomija, makroekonomija, mikroekonomija, ekonometrija, trgovina in planiranje. Vsebinska kategorija finance vključuje 90 revij in zajema področja, kot so računovodstvo, finančni menedžment, investicijske strategije, mednarodni denarni sistem, zavarovanje, obdavčevanje in bančništvo. V vsebinski kategoriji menedžment je 178 revij, ki pokrivajo vsebine, kot so upravljanje, organizacija, strateško planiranje, odločanje, vodenje itd. Najmanj specifična je verjetno kategorija poslovnih ved, ki zajema 116 revij in pokriva vse poglede poslovnih ved in poslovnega sveta, kot na primer marketing in oglaševanje, predvidevanje, planiranje, administracijo, organizacijo, raziskave obnašanja kupcev, poslovno etiko itd.

Poleg omenjenih kategorij je še veliko drugih, ki se vsaj deloma navezujejo na ekonomsko-poslovno področje, kot na primer komuniciranje ter planiranje in razvijanje. Poleg tega baza WoK zajema tudi bazo SCI, ki ima veliko več vsebinskih kategorij, od katerih se nekatere tudi tičejo ekonomsko-poslovnega področja, kot na primer vse kategorije matematičnih ved in tudi računalniških ved.

Pri določanju vsebine ustvarjenega znanja sem se soočila s problemom, da se je določena revija hkrati pojavila v več vsebinskih kategorijah (npr. revija »Industrial marketing management« spada v kategoriji poslovnih ved in menedžmenta).

Zaradi tega sem določila nekaj kriterijev, po katerih sem revijam določila vsebinsko kategorijo, in sicer:

- če je revija hkrati uvrščena v dve ali več od štirih vsebinskih kategorij, ki se navezujejo na ekonomsko-poslovne vede, sem oblikovala novo vsebinsko kategorijo, ki združuje obe kategoriji (za Industrijal marketing managment je to nova kategorija poslovne vede + menedžment);
- če je revija hkrati uvrščena v eno izmed štirih vsebinskih kategorij, ki se navezujejo na ekonomsko-poslovno področje, in še v eno ali več ostalih vsebinskih kategorij, sem to vsebinsko kategorijo poimenovala npr. poslovne vede + ostalo,
- če je revija uvrščena v eno ali več vsebinskih kategorij, ki pa nobena ni ena izmed štirih, ki jih povezujemo z ekonomsko-poslovnimi vedami, sem reviji določila tisto vsebinsko kategorijo, kjer je imela višji relativni rang po faktorju vpliva;
- če je revija uvrščena v eno ali več vsebinskih kategorij, ki pa nobena ni ena izmed štirih, ki jih povezujemo z ekonomsko-poslovnimi vedami, in imata obe ali več enak relativni rang po faktorju vpliva, sem oblikovala novo vsebinsko kategorijo, ki združuje obe

vsebinski kategoriji (npr. revijo Expert systems with applications sem uvrstila v vsebinsko kategorijo električni & elektronski inženiring + raziskave in znanstveni menedžment).

6.5.4 Kakovost ustvarjenega znanja

Kako kakovostna je objava posameznega raziskovalca, bom ugotavljala s pomočjo kakovosti revije, v kateri je bil članek objavljen (Bonner et al., 2006, str. 685).

Pri svoji raziskavi bom upoštevala le revije, ki imajo v bazi SICRIS oznako A. Kot že omenjeno to pomeni, da je revija del baze SSCI ali SCI. Kakovost ustvarjenega znanja bom merila na podlagi relativnega ranga revije, v kateri je članek objavljen. Ta se določa na podlagi citiranosti revij oz. na podlagi faktorja vpliva. Vsaka revija se uvršča v posamezno vsebinsko kategorijo in je znotraj le-te po kakovosti razvrščena na določeno mesto. Številka, ki sledi črki A, označuje, v katero četrtino kakovostne lestvice znotraj vsebinske kategorije se je revija uvrstila. Če ima revija na primer oznako A1, to pomeni, da je znotraj svoje vsebinske kategorije uvrščena med najboljšo četrtino revij (WEB SSCI).

Enake kakovostne oznake kot ARRS sem za potrebe svoje raziskave uporabila tudi jaz:

- A1 – članki v revijah, ki so po rangu v prvi četrtini revij svoje vsebinske kategorije;
- A2 – članki v revijah, ki so po rangu v drugi četrtini revij svoje vsebinske kategorije;
- A3 – članki v revijah, ki so po rangu v tretji četrtini revij svoje vsebinske kategorije;
- A4 – članki v revijah, ki so po rangu v četrti četrtini revij svoje vsebinske kategorije.

Ob tem pa je nastala še ena dilema, in sicer v primerih, ko je revija uvrščena v več kot eno vsebinsko kategorijo in je relativni rang revije v vsaj dveh vsebinskih kategorijah različen. Ob tem sem si določila kriterij, da vedno upoštevam relativni rang revije, ki je najvišji.

Poleg tega bom pri presojanju kakovosti posameznega članka upoštevala tudi število čistih citatov. Objave v kakovostnejših revijah so v povprečju večkrat citirane, tako da nam število čistih citatov (število citatov brez avtocitatov) lahko da neko realno sliko, kako kvalitetna je določena objava.

Vrhunsko novo znanje sem identificirala s pomočjo seznama najbolj kakovostnih revij s področja ekonomsko-poslovnih ved, ki ga objavlja časnik Financial Times (Bonner et al., 2006, str. 674). V septembru 2013, na dan zajema podatkov, je bilo na seznamu 45 revij. Seznam se vsako leto spreminja, določene revije se s seznama odvezemajo in dodajajo se nove (Global MBA Ranking, 2014).

Za merjenje kakovosti sem izračunala indikator povprečne kakovosti objav, in sicer po sledeči formuli:

$$\text{Indikator povprečne kakovosti objav} = (\text{št. člankov v skupini A1} * 4 + \text{št. člankov v skupini A2} * 3 + \text{št. člankov v skupini A3} * 2 + \text{št. člankov v skupini A4} * 1) / \text{celotno št. člankov raziskovalca} \quad (1)$$

Če bi imel neki raziskovalec vse članke objavljene v kakovostni skupini A1, bi imel indikator povprečne kakovosti 4, kar je najvišja vrednost kazalnika. Če bi imel raziskovalec vse članke objavljene v kakovostni skupini A4, bi njegov indikator povprečne kakovosti dosegal vrednost 1, kar je najnižja vrednost kazalnika.

Tudi primerjava raziskovalne produktivnosti med poslovno-ekonomskimi šolami bi znala biti problematična, če ne bi izključila soavtorstva. Veliko je namreč člankov, pri katerih hkrati sodelujejo avtorji iz različnih proučevanih ekonomsko-poslovnih šol. Pri tem bi seveda ob netehtanju nastopil problem, avtorju katere ekonomsko-poslovne šole pripisati članek.

6.5.5 Akademiški naziv

Vpliv akademskega naziva na raziskovalno produktivnost in kakovost sem izmerila tako, da sem vsakemu nazivu pripisala neko številčno vrednost ter na podlagi regresije poskušala poiskati korelacijo med akademskim nazivom in raziskovalno produktivnostjo ter raziskovalno kakovostjo.

Pri določanju akademskega naziva sem si pomagala s številčno lestvico. Vse akademske nazive sem uvrstila v eno izmed naslednjih šestih skupin, pri čemer številka 6 pomeni najvišji akademski naziv, številka 1 pa najnižjega:

- 6 – redni profesor,
- 5 – izredni profesor,
- 4 – docent,
- 3 – doktor (vključuje tudi asis. dr. in lektor dr.),
- 2 – višji predavatelj (naziv magister ali nižji),
- 1 – asistent (vključuje tudi mag. brez akademskega naziva in univ. dipl. ekon. brez akademskega naziva).

6.5.6 Strategije proučevanih ekonomsko-poslovnih šol

V nadaljevanju navajam poslanstva, vizije in strategije proučevanih poslovnih šol, kot so navedeni na njihovih spletnih straneh (Poslanstvo in vizija EF LJ, 2014; Poslanstvo in vizija EPF MB, 2014; Poslanstvo in vizija UP FM, 2014; Poslanstvo in vizija Gea, 2014).

Ekonomska fakulteta Ljubljana

Poslanstvo

»S prepletanjem ekonomskih in poslovnih znanj, z inovativnim raziskovanjem in izobraževanjem ustvarjamo najboljše kadre za delo v mednarodnem okolju. Družbi zagotavljamo učinkovit in odgovoren prenos lastnih in globalnih znanj.«

Vizija

»Leta 2020 se bomo uvrstili med najboljše šole na področju poslovnih in ekonomskih ved na svetu.«

Strateške usmeritve

»Mednarodno primerljiva raziskovalna odličnost.
Nenehno izboljševanje kakovosti pedagoškega dela.
Povečevanje internacionalizacije vseh dejavnosti.
Povečevanje prihodkov iz tržnih dejavnosti.«

Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor

Poslanstvo

»EPF s povezovanjem raziskovanja in izobraževanja na področju ekonomskih in poslovnih ved prispeva k celostnemu razvoju posameznikov in se vključuje v razvoj gospodarstva in družbene skupnosti v nacionalnem in širšem evropskem okolju.«

Vizija

»EPF bo odlična, na nacionalni in širši evropski ravni priznana, v globalni svet vpeta, raziskovalno usmerjena ekonomsko-poslovna šola.«

Fakulteta za management Koper

Poslanstvo

»Fakulteta za management Univerze na Primorskem je visokošolski zavod, v okviru katerega raziskujemo, izobražujemo in svetujemo na področju družboslovja s poudarkom na managementu, ki interdisciplinarno povezuje ekonomske, poslovne, pravne, organizacijske in vedenjske vede.

Na osnovi lastnih in tujih raziskovalnih dosežkov razvijamo dodiplomske in podiplomske študijske programe ter programe za izpopolnjevanje s področja managementa. Pri izvajanju teh programov upoštevamo koncept vseživljenjskega učenja.

V sodelovanju z gospodarstvom in drugimi organizacijami v javnem in zasebnem sektorju izobražujemo strokovnjake in vrhunske znanstvenike, ki so sposobni z učinkovitim in uspešnim managementom organizacij zagotavljati trajnostni razvoj družbe.«

Vizija

»Fakulteta za management Univerze na Primorskem bo članica skupine najbolj kakovostnih evropskih poslovnih šol, s prepoznavnim vplivom na uspešnost gospodarstva in širšega družbeno-ekonomskega okolja v prostoru Srednje in Jugovzhodne Evrope ter Sredozemlja.«

GEA College

Poslanstvo

»Postati mednarodno primerljiva višja šola, ki izvaja paleto višješolskih študijskih programov s poslovnega področja, pri tem pa uporablja najsodobnejše metode in tehnike poučevanja.«

Vizija

»Želimo sodelovati pri razvoju in izvajati višješolske študijske programe iz poslovnega področja. Pri tem sodelujemo s predstavniki gospodarstva in uporabljamo sodobne tehnike in tehnologije z namenom študij prilagajati študentu posamezniku.«

Iz uradnih opredelitev poslanstev in vizij bi lahko opredelili naslednje strategije. Ekonomska fakulteta Ljubljana stremi k uvrstitvi med najboljše šole na svetu, kar potrjujeta tudi njeni najbolj prestižni mednarodni akreditaciji, AACSB in EQUIS, zato bi lahko označili njeno strategijo kot »strategija globalne odličnosti«. Na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor in Fakulteti za management Koper navajajo, da se želijo uvrstiti med najbolj priznane in kakovostne šole v Evropi. Šoli tudi nimata najbolj priznanih akreditacij, zato bi lahko njuni strategiji označili kot »strategiji regionalne odličnosti«. GEA College želi biti mednarodno primerljiva šola, zato bi lahko njeno strategijo označili kot najmanj ambiciozno, to je »strategija mednarodne primerljivosti«.

6.6 Zbiranje podatkov

V raziskavo sem vključila vse redno zaposlene na vseh štirih ekonomsko-poslovnih šolah na dan zbiranja podatkov, to je 5. avgust 2013 (Tabela 2). Vsi raziskovalci oz. zaposleni, ki so bili na ta dan na spletni strani posamezne ekonomsko-poslovne šole navedeni kot redno zaposleni, so bili vključeni v raziskavo. Izločila sem le profesorje iz tujine, saj v bazi SICRIS, po kateri sem iskala objave, objav tujih profesorjev ni. Poleg tega so omenjeni profesorji večinoma zaposleni le delno in večino raziskovalnega ter pedagoškega dela opravijo na svoji matični univerzi v tujini.

Tabela 2: Število zaposlenih po ekonomsko-poslovnih šolah na dan 5. 8. 2013

Ekonomsko-poslovna šola	EF UL	FM UP	EPF UM	GEA	Skupaj
Število zaposlenih	165	90	75	30	360
Delež (v %)	46	25	21	8	100

Vir: Ekonomska fakulteta Ljubljana, 2013; Fakulteta za management Koper, 2013; Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor, 2013; GEA College, 2013.

Nato sem vsakega raziskovalca poiskala v bazi SICRIS in izpisala vse članke, ki so bili v obdobju od leta 2000 do leta 2012 objavljeni v bazi WoK. Za vsak članek sem izpisala naslednje podatke:

- avtorje,
- število avtorjev,
- naslov članka,
- leto objave,
- revijo, ki je članek objavila,
- relativni rang revije,
- vsebinsko kategorijo revije,
- število vseh citatov,
- število čistih citatov.

Primer izpisa enega članka za določenega avtorja je bil torej videti takole:

Ahčan Aleš, PRAŠNIKAR, Janez, DEBELJAK, Žiga; 3; Benchmarking as a tool of strategic management; 2005; Total quality management & business excellence; A4; management; 5; 4.

Na ta način sem dobila seznam člankov, s katerega sem članke, ki so se ponovili pri vsaj dveh ekonomsko-poslovnih šolah, morala izločiti. Takih člankov je bilo 25.

Oblikovala pa sem tudi seznam raziskovalcev, na katerem sem vsakemu raziskovalcu pripisala:

- število člankov,
- tehtano število člankov,
- število citatov,
- število čistih citatov,
- število člankov v posameznem kvalitetnem rangju revije (A1, A2, A3 in A4),
- število člankov, ki so napisani v soavtorstvu s tujci,
- število člankov, ki so napisani v soavtorstvu z angleško govorečimi tujci,
- ekonomsko-poslovno šolo, na kateri je raziskovalec zaposlen,

- akademski naziv.

Opisani način zbiranja podatkov ima svoje pomanjkljivosti, ki pa ne ovirajo same raziskave, če se jih zavedamo. Dejstvo je, da sem upoštevala le raziskovalce, ki so bili na posamezni ekonomsko-poslovni šoli zaposleni na dan 5. 8. 2013. Tisti, ki so bili kadarkoli v obdobju od leta 2000 do leta 2013 zaposleni na posamezni ekonomsko-poslovni šoli, pa na ta presečni dan niso bili več zaposleni, v raziskavi niso bili upoštevani. So pa bile upoštewane objave raziskovalcev, ki so bili v tem obdobju prej zaposleni drugje, a so bili na presečni dan zaposleni na eni izmed proučevanih ekonomsko-poslovnih šol.

Čadež et al. (2013, str. 155) pojasnjujejo, da je takšen pristop kljub metodološki omejitvi verodostojen prikaz ustvarjanja znanja v Sloveniji, in sicer iz več razlogov:

- večino odhodov raziskovalcev iz populacije je moč pripisati upokojitvam, starejši raziskovalci pa na splošno nimajo veliko objav v bazi WoK,
- večino prihodov raziskovalcev v populacijo lahko pripišemo zaposlitvam mladih raziskovalcev, ki v splošnem še nimajo objav v bazi WoK,
- tako kot celoten kader v Sloveniji je tudi akademski kader zelo nemobilen, kar pomeni, da večina raziskovalcev ostane zaposlenih na isti inštituciji celotno kariero,
- podoben pristop so uporabili tudi v drugih študijah.

7 REZULTATI IN UGOTOVITVE

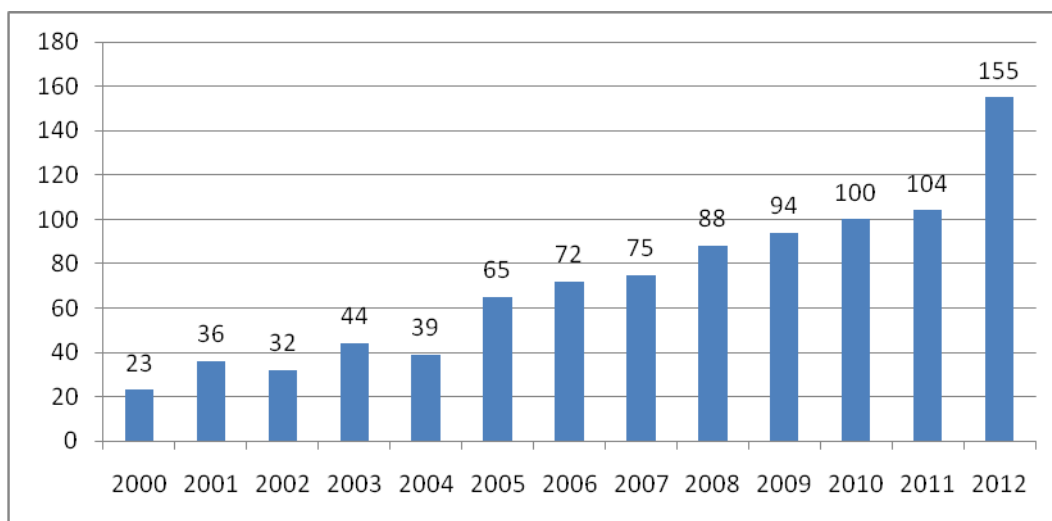
7.1 Rezultati

7.1.1 Raziskovalna produktivnost in trend ustvarjanja novega znanja

V obdobju od leta 2000 do leta 2012 je na proučevanih štirih ekonomsko-poslovnih šolah v Sloveniji 360 raziskovalcev objavilo 927 člankov.

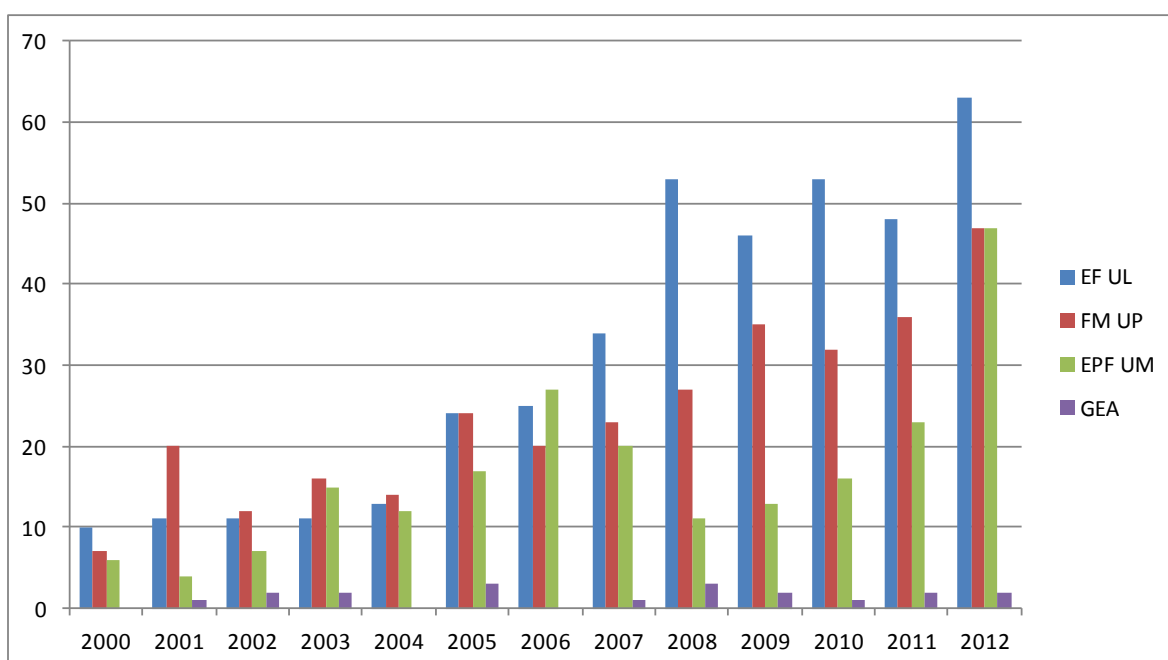
Kot vidimo na Sliki 4, sta se v obdobju od leta 2000 do leta 2012 zgodili dve prelomnici v številu objav. Prvi porast je moč opaziti leta 2005, kar bi verjetno lahko pripisali vstopu Slovenije v Evropsko unijo, ki je podrl marsikatero mejo tudi na raziskovalnem področju. Drugi porast pa se je zgodil ravno v zadnjem proučevanem letu. Leta 2012 je bilo 155 objav, kar je 49 % več kot leta 2011. V letu 2012 je torej vsak raziskovalec v povprečju objavil 0,43 članka, v celotnem proučevanem obdobju pa v povprečju 2,58 članka.

Slika 4: Število objav po letih v obdobju od 2000 do 2012

Če primerjamo število objavljenih člankov po posameznih šolah, vidimo trend naraščanja v vseh letih pri Ekonomski fakulteti Ljubljana in Fakulteti za management Koper, medtem ko se je število objavljenih člankov na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor v letih 2007 in 2008 močno zmanjšalo v primerjavi z letom 2006. Po letu 2008 je število objav na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor spet naraščalo vse do leta 2012, ko je bilo število objav v primerjavi z letom 2011 še enkrat večje. Število objav na GEA Colleagueu je skozi celotno obdobje skoraj enako, trend naraščanja tu ni prisoten.

Slika 5: Število objav po posamezni ekonomsko-poslovni šoli po letih v obdobju od 2000 do 2012

Kot vidimo v Tabeli 3, je skupno število člankov enako 952, ker je 25 člankov takšnih, ki so bili napisani v soavtorstvu avtorjev z dveh fakultet.

Tabela 3: Število objav po posamezni ekonomsko-poslovni šoli po letih v obdobju od 2000 do 2012

Leto	EF UL	FM UP	EPF UM	GEA	Skupaj
2000	10	7	6		23
2001	11	20	4	1	36
2002	11	12	7	2	32
2003	11	16	15	2	44
2004	13	14	12		39
2005	24	24	17	3	68
2006	25	20	27		72
2007	34	23	20	1	78
2008	53	27	11	3	94
2009	46	35	13	2	96
2010	53	32	16	1	102
2011	48	36	23	2	109
2012	63	47	47	2	159
SKUPAJ	402	313	218	19	952

Trend naraščanja je torej prisoten pri vseh ekonomsko-poslovnih šolah, razen pri GEA Collegeu. Pri ostalih treh ekonomsko-poslovnih šolah pa je bilo ravno leta 2012 število objav v vsem proučevanem obdobju od leta 2000 do 2012 največje. Na Ekonomski fakulteti Ljubljana je bilo leta 2012 63 objav, na Fakulteti za management Koper in Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor pa 47.

7.1.2 Vsebina ustvarjenega znanja

Obravnavanih 927 člankov je bilo objavljenih v 346 različnih revijah, ki so vključene v bazo WoK. Od tega je bilo 482 (52 %) člankov objavljenih v 147 revijah, katerih vsebinska kategorija zajema eno od štirih ekonomsko-poslovnih vsebinskih kategorij. (Tabela 4) Izmed štirih osnovnih ekonomsko-poslovnih kategorij je bilo največ člankov objavljenih v vsebinski kategoriji ekonomija, in sicer 212 (22,87 % vseh objav), najmanj pa v vsebinski kategoriji finance, in sicer 14 (1,51 % vseh objav). V vsebinski kategoriji menedžment je bilo 66 objav (7,12 % vseh objav), v vsebinski kategoriji poslovne vede pa 28 objav (3,02 % vseh objav).

Tabela 4: Število člankov po vsebinskih kategorijah s področja ekonomsko-poslovnih ved

Vsebinska kategorija	Št. člankov	% vseh člankov
poslovne vede	28	3,02
poslovne vede + drugo	5	0,54
poslovne vede + ekonomija	62	6,69
poslovne vede + ekonomija + drugo	2	0,22
poslovne vede + ekonomija + menedžment	2	0,22
poslovne vede + menedžment	32	3,45
poslovne vede + menedžment + drugo	5	0,54
finance	14	1,51
finance + ekonomija	3	0,32
finance + ekonomija + drugo	1	0,11
finance + menedžment	1	0,11
ekonomija	212	22,87
ekonomija + drugo	27	2,91
ekonomija + menedžment	3	0,32
menedžment	66	7,12
menedžment + drugo	19	2,05
Skupaj	482	52,00

Če pogledamo objave po posameznih osnovnih ekonomsko-poslovnih vsebinskih kategorijah za vsako ekonomsko-poslovno šolo posebej, lahko vidimo (Tabela 5), da je tudi po posamezni ekonomsko-poslovni šoli število objav največje v kategoriji *economics*. Iz tabele 5 lahko tudi razberemo, da so kar 26,79 % od vseh objav, ki so se pojavile v revijah, katerih vsebinska kategorija zajema eno od štirih ekonomsko-poslovnih vsebinskih kategorij, prispevali zaposleni Ekonomske fakultete Ljubljana, zaposleni Fakultete za management Koper in Ekonomsko-poslovne fakultete Maribor pa so prispevali po približno 12 % vseh omenjenih objav. Šeštevek objav po fakultetah je višji od 482 (Tabela 4), ker so nekatere objave nastale v soavtorstvu dveh ali več raziskovalcev iz proučevanih fakultet.

Tabela 5: Število člankov po vsebinskih kategorijah s področja ekonomsko-poslovnih ved po posameznih ekonomsko-poslovnih šolah

Vsebinska kategorija	Št. člankov				% vseh člankov			
	EF UL	FM UP	EPF UM	GEA	EF UL	FM UP	EPF UM	GEA
poslovne vede	23	1	2		2,42	0,11	0,21	-
poslovne vede + drugo	3	1	2		0,32	0,11	0,21	-
poslovne vede + ekonomija	40	16	8	1	4,20	1,68	0,84	0,11
poslovne vede + ekonomija + drugo	2				0,21	-	-	-
poslovne vede + ekonomija + menedžment	1		1		0,11	-	0,11	-
poslovne vede + menedžment	17	13	5		1,79	1,37	0,53	-
poslovne vede + menedžment + drugo	5				0,53	-	-	-
finance	9	1	4		0,95	0,11	0,42	-
finance + ekonomija	2		1		0,21	-	0,11	-
finance + ekonomija + drugo	1				0,11	-	-	-
finance + menedžment	1				0,11	-	-	-
ekonomija	77	62	72	3	8,09	6,51	7,56	0,32
ekonomija + drugo	14	7	7		1,47	0,74	0,74	-
ekonomija + menedžment	3		1		0,32	-	0,11	-
menedžment	43	11	13	1	4,52	1,16	1,37	0,11
menedžment + drugo	14	3	3		1,47	0,32	0,32	-
Skupaj	255	115	119	5	26,79	12,08	12,50	0,53

V Tabeli 6 lahko vidimo, da je bilo, kar se tiče ostalih vsebinskih kategorij, na področju matematike objavljenih kar 82 člankov (8,85 % vseh objav). Poleg matematike je več objav še na področju računalništva (26 člankov oz. 2,80 % vseh objav), obe področji pa sta seveda tesno povezani z ekonomsko-poslovnimi vedami. Precej nespecifična za ekonomsko-poslovne šole je vsebinska kategorija *veterinary science*, v kateri je kar 2,59 % vseh objav, kar je verjetno posledica, da ima ena izmed ekonomsko-poslovnih šol zaposleno raziskovalko veterinarske znanosti, ki je na področju raziskovanja zelo aktivna.

Tabela 6: Število člankov po vsebinskih kategorijah, ki niso s področja ekonomsko-poslovnih ved

Vsebinska kategorija	Št. člankov	% od vseh člankov	Vsebinska kategorija	Št. člankov	% od vseh člankov
matematika	82	8,85	področne študije	4	0,43
računalništvo, kibernetika	26	2,80	biotehnologija & uporabna mikrobiologija	4	0,43
inženiring, industrija	25	2,70	električni & elektronski inženiring	4	0,43
veterinarstvo	24	2,59	materiali, multidisciplinarno	4	0,43
industrijski inženiring	20	2,16	javno okoljsko zdravje pri delu	4	0,43
računalništvo	13	1,40	računalništvo, strojna oprema & arhitektura	3	0,32
informatika & knjižničarstvo	13	1,40	okoljski inženiring	3	0,32
uporabne matematike	13	1,40	imunologija + nalezljive bolezni	3	0,32
sociologija	12	1,29	medicina	3	0,32
kriminologija & penologija	10	1,08	agrikultura	2	0,22
gostoljubnost, prosti čas, šport & turizem	10	1,08	agrikultura mleka in mlečnih izdelkov & znanost o živalih	2	0,22
inženiring, multidisciplinarno	9	0,97	računalništvo, programski inženiring	2	0,22
politika	9	0,97	energija & goriva	2	0,22
računalništvo, teorije & metode	8	0,86	inženiring + materiali	2	0,22
materiali, tekstil	7	0,76	okoljske študije	2	0,22
medicina, splošna & internistična	7	0,76	zgodovina	2	0,22
agrikultura, multidisciplinarno	6	0,65	informatika	2	0,22
polimeri	6	0,65	pravo	2	0,22
javna administracija	6	0,65	materiali, premazi & obloge	2	0,22
komunikacije	5	0,54	statistika & verjetnost	2	0,22
računalništvo, informacijski sistemi	5	0,54	telekomunikacije	2	0,22
izobraževanje & izobraževalni sistemi	5	0,54	urbane študije	2	0,22
mehanični inženiring	5	0,54	virologija	2	0,22
raziskovanje & znanstveni menedžment	5	0,54	ostale vsebinske kategorije	44 - krat po 1 objava	4,75
socialne dileme	5	0,54			
transport & tehnologija	5	0,54	SKUPAJ	445	48,00

7.1.3 Kakovost ustvarjenega znanja

Raziskovalci pri svojem delu sledijo različnim motivov. Nekateri objavljajo zgolj zaradi pogojev ekonomsko-poslovnih šol, drugi zaradi želje po dokazovanju oz. samopotrditve itd. Vsekakor pa si vsi želijo objav v revijah, ki so po kakovostnem oz. relativnem rangu čim višje v svoji vsebinski kategoriji.

Tabela 7 prikazuje število objav v posamezni kakovostni kategoriji. Večina člankov (50,49 %) je objavljenih v revijah, ki so znotraj svoje vsebinske kategorije uvrščene v najslabšo četrtino po kakovosti. Seveda pa bi ob tem poudarila, da so to še vedno revije, ki so uvrščene v bazo WoK. Raziskovalci imajo namreč še veliko drugih objav, ki so po kakovosti slabše oz. objavljene v revijah, ki niso uvrščene v bazo WoK. Takšnih objav v raziskavi, kot sem že omenila, nisem upoštevala. V skupini A1 je bilo objavljenih 131 člankov oz. 14,13 % vseh člankov. To so objave v revijah, ki so po kakovosti znotraj svoje vsebinske kategorije

uvrščene v prvo četrtino. Nekaj več je objav v skupini A2, in sicer 15,64 %, še nekaj več pa v skupini A3, in sicer 19,74 %.

Tabela 7: Število člankov po kakovostnih skupinah revij

Kakovostna kategorija	Število člankov	Delež (v %)
A1 (najkakovostnejši članki)	131	14,13
A2	145	15,64
A3	183	19,74
A4 (najmanj kakovostni članki)	468	50,49
Skupaj	927	100,00

Slika 6 prikazuje relativni delež člankov po kakovostnih skupinah revij po letih proučevanega obdobja. Kot lahko vidimo, je delež objav v najmanj kakovostni skupini skoraj v vseh letih višje od 50 %, razen leta 2003 in 2005 in v obdobju od leta 2008 do leta 2010. Delež objav v najkakovostnejši skupini je do leta 2007 vsako leto pod 10%, razen z izjemo leta 2001 in 2005. Po letu 2007 je delež objav v tej skupini konstantno višji od 10 %, leta 2008 in 2010 celo preseže 20 %.

Slika 6: Relativni delež člankov po kakovostnih skupinah revij od leta 2000 do leta 2012

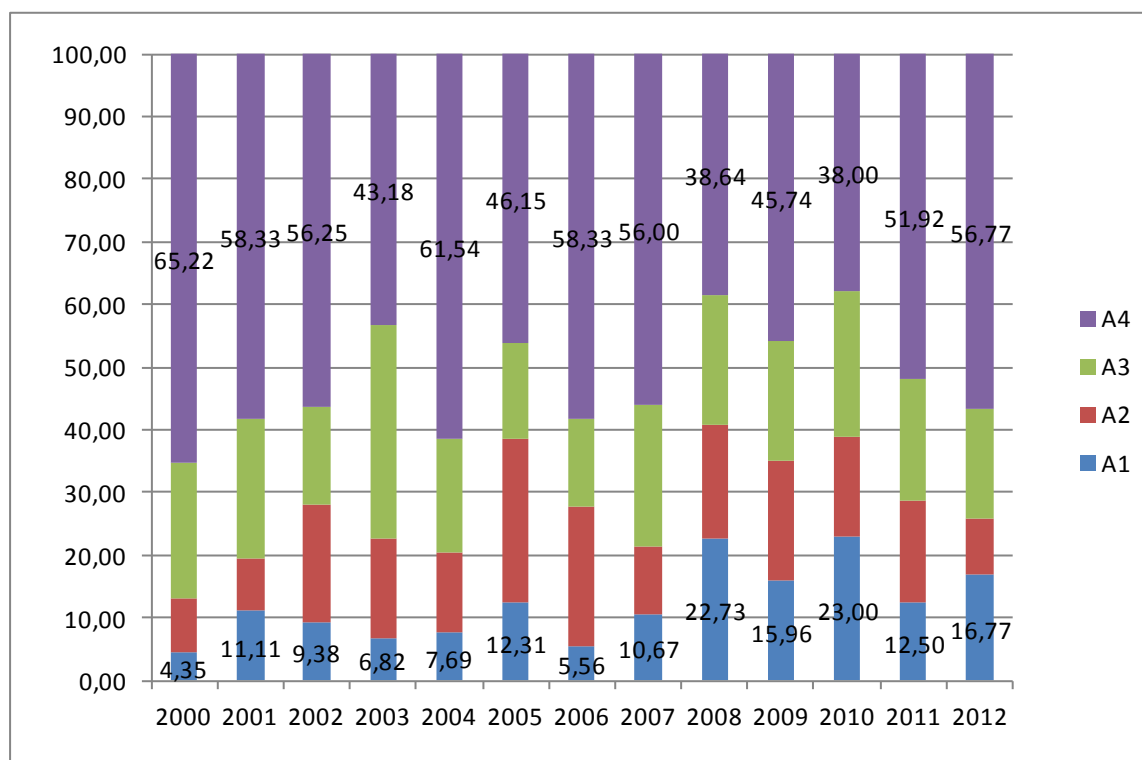

Tabela 8 prikazuje seznam desetih revij, v katerih raziskovalci največ objavljajo. Večina revij se nahaja v zadnji četrtini znotraj svoje vsebinske kategorije, torej med manj kakovostnimi. Izjema sta le reviji »Post-communist economies« in »Transformation in business & economics«, ki sta v skupini A3, torej v tretji četrtini znotraj svoje vsebinske kategorije. Svetla izjema, ki se nahaja v skupini A1, torej med najkakovostnejšimi revijami znotraj svoje vsebinske kategorije, je revija Industrial management & data systems. Je pa to hkrati revija, ki se izmed naštetih desetih po vsebinski kategoriji ne uvršča med ekonomsko-poslovne kategorije. Poleg nje je takšna še revija Kybernetes, ki spada v vsebinsko kategorijo »computer science, kybernetics«. Poleg omenjenega je iz naslovov revij ali sedeža revije moč opaziti, da so vse revije izrazito vzhodnoevropsko usmerjene.

Tabela 8: Seznam revij, v katerih raziskovalci največ objavljajo

Naslov revije	Št. člankov	Delež člankov (v %)	IF revije leta 2012	Vsebinska kategorija in rang revije v letu 2012	Sedež revije
EASTERN EUROPEAN ECONOMICS	38	4,10	0,211	economics (300/332); A4	ZDA
ZBORNİK RADOVA EKONOMSKOG FAKULTETA U RIJECI	34	3,67	0,172	business (105/116), economics (305/332); A4	Hrvaška
EKONOMSKA ISTRAZIVANJA	28	3,02	0,273	economics (282/332); A4	Hrvaška
POST-COMMUNIST ECONOMIES	28	3,02	0,492	economics (228/332); A3	Anglija
JOURNAL FOR EAST EUROPEAN MANAGEMENT STUDIES	26	2,80	0,581	management (129/168)*; A4	Nemčija
KYBERNETES	24	2,59	0,318	computer science, cybernetics (20/21); A4	Anglija
TRANSFORMATIONS IN BUSINESS & ECONOMICS	20	2,16	0,459	business (95/116), economics (238/332); A3	Litva
EKONOMICKY CASOPIS	16	1,73	0,194	economics (303/332); A4	Slovaška
INDUSTRIAL MANAGEMENT & DATA SYSTEMS	16	1,73	1,674	engineering, industrial (9/44); A1	Anglija
ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS	14	1,51	0,039	economics (317/321)*; A4	Ukrajina
SKUPAJ	244	26,32			

Legenda: * Podatek za leto 2011.

Kot vrhunske objave sem identificirala tiste, ki so jih objavile revije s seznama najprestižnejših oz. najkakovostnejših revij z ekonomsko-poslovnega področja, kot ga objavlja časnik Financial Times. Tabela 9 prikazuje, da je bilo izmed vseh 927 člankov le 13 takšnih, ki so zadostili zgornjemu kriteriju. Na Ekonomski fakulteti Ljubljana so prispevali 11 objav, na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor pa dve izmed 13 objav. Iz navedenega sledi, da je vrhunskega novega znanja malo, saj 13 objav od 927 predstavlja le 1,4 % vseh objav oz. pomeni le eno vrhunsko objavo na leto.

Tabela 9: Seznam vrhunskih objav slovenskih raziskovalcev (FT40)

Avtorji	Ekonomsko-poslovna šola	Naslov članka	Revija	Leto objave	Št. citatov v WoS (povezeto v SICRIS)
ANTONČIČ, Boštjan, HISRICH, Robert D.	EF UL	Intrapreneurship : construct refinement and cross-cultural validation	JOURNAL OF BUSINESS VENTURING	2001	78
HOANG, Ha, ANTONČIČ, Boštjan	EF UL	Network-based research in entrepreneurship : a critical review	JOURNAL OF BUSINESS VENTURING	2003	212
CZABAN, Laszlo, HOČEVAR, Marko, JAKLIČ, Marko, WHITLEY, Richard	EF UL	Path dependence and contractual relations in emergent capitalism : contrasting state socialist legacies and inter-firm cooperation in Hungary and Slovenia.	ORGANIZATION STUDIES	2003	6
MRAMOR, Dušan, VALENTINČIČ, Aljoša	EF UL	Forecasting the liquidity of very small private companies	JOURNAL OF BUSINESS VENTURING	2003	5
ČADEŽ, Simon, GUILDING, Chris	EF UL	An exploratory investigation of an integrated contingency model of strategic management accounting	ACCOUNTING ORGANIZATIONS AND SOCIETY	2008	25
DOMADENIK, Polona, PRAŠNIKAR, Janez, SVEJNAR, Jan	EF UL	Restructuring of firms in transition : ownership, institutions and openness to trade.	JOURNAL OF INTERNATIONAL BUSINESS STUDIES	2008	12
HARTMANN, Frank, SLAPNIČAR, Sergeja	EF UL	How formal performance evaluation affects trust between superior and subordinate managers	ACCOUNTING ORGANIZATIONS AND SOCIETY	2009	5
CARDON, Melissa S., WINCENT, Joakim, SINGH, Jagdip, DRNOVŠEK, Mateja	EF UL	The nature and experience of entrepreneurial passion	ACADEMY OF MANAGEMENT REVIEW	2009	44
KAŠE, Robert, PAAUWE, Jaap, ZUPAN, Nada	EF UL	HR practices, interpersonal relations, and intrafirm knowledge transfer in knowledge-intensive firms : a social network perspective.	HUMAN RESOURCE MANAGEMENT	2009	12
RALSTON, David A., POTOČAN, Vojko	EPF UM	Ethical preferences for influencing superiors : A 41-society study	JOURNAL OF INTERNATIONAL BUSINESS STUDIES	2009	15
DUH, Mojca, BELAK, Jernej, MILFELNER, Borut	EF UL	Core Values, Culture and Ethical Climate as Constitutional Elements of Ethical Behaviour: Exploring Differences Between Family and Non-Family Enterprises.	JOURNAL OF BUSINESS ETHICS	2010	8
BERK SKOK, Aleš, KAŠE, Robert	EF UL	Establishing the value of flexibility created by training : applying real options methodology to a single HR practice.	ORGANIZATION SCIENCE	2010	
RALSTON, David A., POTOČAN, Vojko	EPF UM	A twenty-first century assessment of values across the global workforce.	JOURNAL OF BUSINESS ETHICS	2011	3

7.1.4 Povezava raziskovalne produktivnosti in raziskovalne kakovosti

Pri raziskavi povezanosti med raziskovalno produktivnostjo in raziskovalno kakovostjo sem uporabila linearno regresijsko analizo.

Za preučevanje vpliva raziskovalne produktivnosti na raziskovalno kakovost ustrezno regresijsko funkcijo zapišemo takole:

$$\text{Indikator povprečne kakovosti objav} = a + b * \text{število objavljenih člankov} \quad (2)$$

Korelacijski koeficient (Tabela 10) znaša 0,46, kar pomeni, da je povezanost med raziskovalno produktivnostjo (številom objavljenih člankov) in raziskovalno kakovostjo linearna, pozitivna in zmerna. Determinacijski koeficient znaša 0,2133, kar pomeni, da je 21,33 % variance kakovosti objavljenih člankov pojasnjeno z linearnim vplivom števila objavljenih člankov.

Tabela 10: Regresijski koeficienti za odvisno spremenljivko indikator povprečne kakovosti in neodvisno spremenljivko število objavljenih člankov

Regresijska statistika	
Korelacijski koeficient	0,4618
Determinacijski koeficient	0,2133
Standardna napaka	0,9625
Število v vzorcu	360

Na podlagi podatkov sem izračunala regresijski koeficient 0,08, kar pomeni, da se indikator povprečne kakovosti objavljenih člankov v povprečju poveča za 0,08, če se število objavljenih člankov (raziskovalna produktivnost) poveča za en članek.

Tabela 11: Regresijski model indikatorja povprečne kakovosti v odvisnosti od števila objavljenih člankov

	Koeficient	Standardna napaka	t Stat	P
Intercept	0,79982	0,05890	13,57820	3,6576E-34
Število člankov	0,08269	0,00839	9,85124	2,0366E-20

Regresijsko funkcijo zapišemo takole:

$$\begin{aligned} \text{Indikator povprečne kakovosti objav} = & \\ 0,80 + 0,08 * \text{število objavljenih člankov} & \end{aligned} \quad (3)$$

Stopnja značilnosti za t-test je zanemarljivo majhna, kar pomeni, da ničelno domnevo, da je regresijski koeficient enak 0, zavrnilo in sprejmemo sklep, da je regresijski koeficient večji od 0. To pomeni, da imajo raziskovalci z več objavljenimi članki oz. z višjo raziskovalno produktivnostjo v povprečju tudi bolj kakovostne objave.

Moja domneva, da večja raziskovalna produktivnost pomeni nižjo raziskovalno kakovost, se ni potrdila, saj sta, kot vidimo, raziskovalna produktivnost in kakovost povezani pozitivno. To dejstvo lahko pripišemo izkušnjam. Z večjim številom objav si raziskovalci pridobivajo izkušnje ustvarjanja člankov, kar pomeni, da je lahko vsaka naslednja objava boljša. Poleg tega uredniki revij za objavo raje sprejmejo članek raziskovalca, ki že ima objavljene članke, kot članek tistega, ki še nima objav.

7.1.5 Primerjava raziskovalne produktivnosti in raziskovalne kakovosti ter vpliv strategije ekonomsko-poslovne šole

Iz Tabele 12 je razvidno, da celotno število člankov znaša 952, saj je bilo 25 člankov napisanih v soavtorstvu raziskovalcev iz vsaj dveh preučevanih ekonomsko-poslovnih šol. Vsota vseh člankov je torej večja od števila objav, ki je 927.

Tehtano število člankov upošteva soavtorstva. Avtorju se pripiše le sorazmerni del objave, kar pomeni, da je vsota tehtanega števila člankov (599,19) nižja od števila vseh objav (927), ker preostali avtorji niso zaposleni na nobeni od preučevanih ekonomsko-poslovnih šol. Soavtorji iz Slovenije, ki niso zaposleni na nobeni od preučevanih ekonomsko-poslovnih šol, so napisali 218,53 tehtanega članka, soavtorji iz tujine pa 109,27 tehtanega članka.

Da bi izločila vpliv velikosti fakultete, sem število člankov in tehtano število člankov delila s številom zaposlenih. Iz Tabele 12 je razvidno, da imata največ objav na zaposlenega Fakulteta za management Koper in Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor, ki imata obe v povprečju 1,96 tehtanega članka na zaposlenega. Sledi jima Ekonomska fakulteta Ljubljana, kjer je vsak raziskovalec v povprečju objavil 1,63 tehtanega članka. Daleč zadaj pa je GEA College z v povprečju 0,23 tehtanega članka.

Tabela 12: Celotno in tehtano število člankov po ekonomsko-poslovnih šolah v obdobju 2000-2012

Fakulteta	EF UL	FM UP	EPF UM	GEA	Skupaj
Število člankov	402	313	218	19	952
Tehtano število člankov	269	176	147	7	599
Število zaposlenih	165	90	75	30	360
Število aktivnih raziskovalcev	112	44	53	6	215
Delež aktivnih raziskovalcev	0,68	0,49	0,71	0,20	0,60
Povp. št. člankov na zaposlenega	2,44	3,48	2,91	0,63	2,64
Povp. teht. št. člankov na zaposlenega	1,63	1,96	1,96	0,23	1,66
Št. člankov/teht. št. člankov	0,67	0,56	0,67	0,37	0,63
Povp. št. člankov na aktivnega razisk.	3,59	7,11	4,11	3,17	4,43
Povp. teht. št. člankov na aktivnega razisk.	2,40	4,01	2,77	1,16	2,79

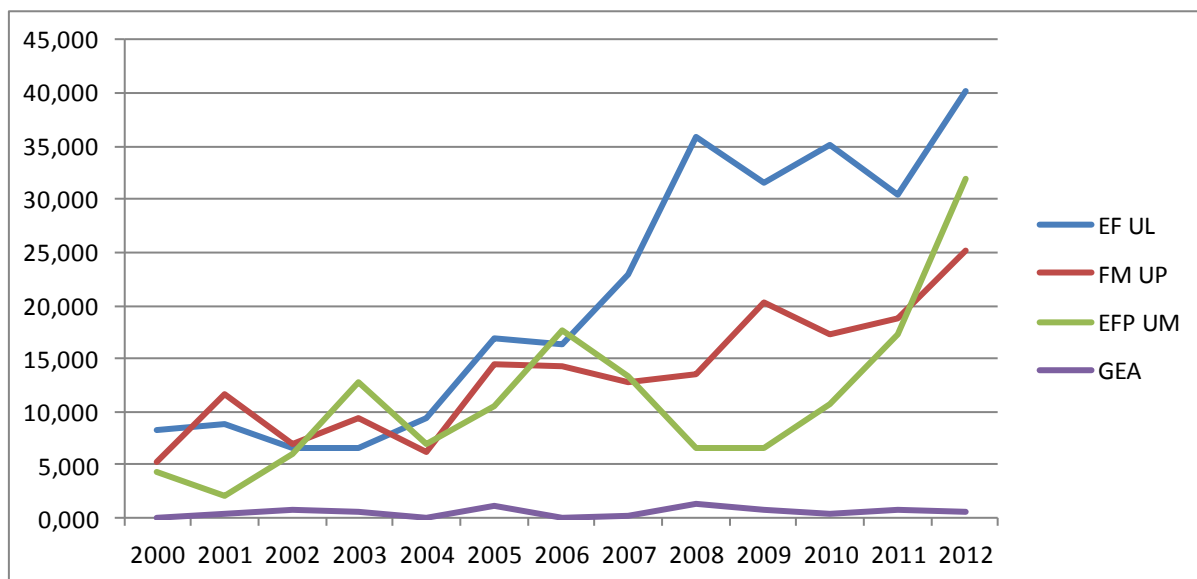
V Tabeli 12 lahko tudi vidimo, koliko ima posamezna ekonomsko-poslovna šola aktivnih raziskovalcev. Aktivni raziskovalci so tisti, ki so v obdobju od leta 2000 do leta 2012 objavili vsaj en članek. Delež aktivnih raziskovalcev je največji na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor in znaša 71 %. Sledi ji Ekonomska fakulteta Ljubljana, kjer je delež aktivnih raziskovalcev 68 %. Povprečno tehtano število člankov na aktivnega raziskovalca je daleč največje na Fakulteti za management Koper, saj znaša kar 4,01 tehtanega članka na raziskovalca. Na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor je aktiven raziskovalec v proučevanem obdobju objavil v povprečju 2,77 tehtanega članka, na Ekonomski fakulteti

Ljubljana 2,40 tehtanega članka in na GEA Collegeu 1,16 tehtanega članka. Fakulteta za management Koper v povprečnem tehtanemu številu člankov izstopa, ker ima v primerjavi z Ekonomsko-poslovno fakulteto Maribor in Ekonomsko fakulteto Ljubljana veliko nižji delež aktivnih raziskovalcev, saj le-ta znaša le 49 %.

V prvem podpoglavju smo lahko videli, da je trend naraščanja objav skorajda linearen, medtem ko trend naraščanja objav, če gledamo vsako ekonomsko-poslovno šolo posebej, ni tako linearen in ima več odstopanj.

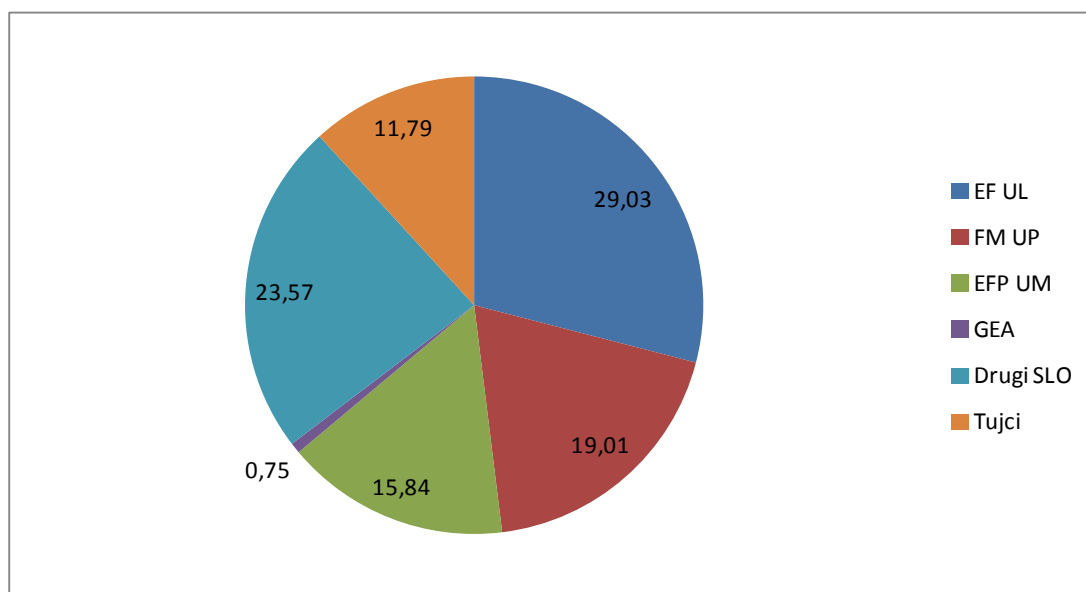
Iz Slike 7 je razvidno, da se je na Ekonomski fakulteti Ljubljana tehtano število objavljenih člankov nekoliko zmanjšalo leta 2009 in 2011 v primerjavi z letom poprej. Veliko zmanjšanje v tehtanem številu objavljenih člankov pa se je zgodilo leta 2008 na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor. Zatem je bil trend spet naraščajoč in razlika med objavami v primerjavi z Ekonomsko fakulteto v Ljubljani in Fakulteto za management Koper vedno manjša.

Slika 7: Tehtano število člankov po ekonomsko-poslovnih šolah v obdobju od leta 2000 do leta 2012

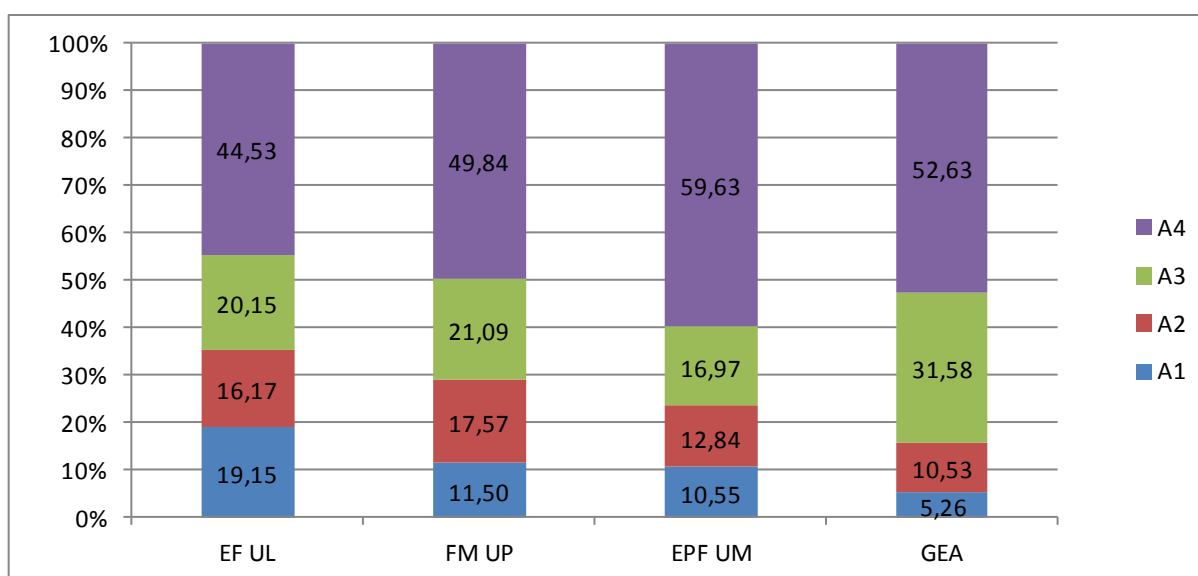
Na Sliki 8 lahko vidimo, kolikšen delež celotnega tehtanega števila objav so prispevali raziskovalci posamezne ekonomsko-poslovne šole. Največje število tehtanih objav je prispevala Ekonomska fakulteta Ljubljana, in sicer 29,03 % vseh objav. Sledijo soavtorji oz. raziskovalci, ki niso zaposleni na nobeni izmed obravnavanih ekonomsko-poslovnih šol, in sicer s 23,57 % tehtanega števila vseh objav. Pri tem velja opozoriti, da je delež teh raziskovalcev tako visok, ker je med njimi veliko takšnih, ki so bili v tem obdobju zaposleni na eni izmed obravnavanih ekonomsko-poslovnih šol, pa so sedaj upokojeni. Naslednja po deležu tehtanega števila objav je Fakulteta za management Koper z 19,01% , sledi pa ji Ekonomsko-poslovna šola Maribor s 15,84 %.

Slika 8: Delež tehtanega števila objav po ekonomsko-poslovnih šolah

Za primerjavo kakovosti objav med posameznimi ekonomsko-poslovnimi šolami sem najprej preučila, kolikšen delež objav ima posamezna ekonomsko-poslovna šola v posamezni kakovostni skupini. Slika 9 kaže, da ima največji delež svojih objav v skupini A1 Ekonomska fakulteta Ljubljana, najmanj pa GEA College. Ekonomska fakulteta Ljubljana ima tudi najnižji delež objav v skupini A4, in sicer le 45 % vseh svojih objav, medtem ko imajo ostale tri ekonomsko-poslovne šole teh objav 50 % ali več.

Slika 9: Delež objav po kakovostnih skupinah na posamezni ekonomsko-poslovni šoli v obdobju od leta 2000 do leta 2012

Pri presojanju kakovosti posameznega članka sem analizirala tudi število čistih citatov, saj naj bi višje število citatov pomenilo tudi višjo kakovost objav.

Število čistih citatov je največje na Ekonomski fakulteti Ljubljana, in sicer 2334 (Tabela 13). Ker je na tej ekonomsko-poslovni šoli tudi število člankov največje, sem za boljšo primerjavo izračunala povprečno število citatov na članek, ki za Ekonomsko fakulteto Ljubljana znaša 5,81, kar pomeni, da ima vsak članek, ki so ga objavili raziskovalci Ekonomske fakultete Ljubljana, v povprečju 5,81 citata. Sledi ji Fakulteta za management Koper, kjer ima vsaka objava v povprečju 2,91 citata. Vsaka objava raziskovalcev Ekonomsko-poslovne fakultete Maribor ima v povprečju 2,51 citata, vsak objava Gea Collegea pa v povprečju 2,26 citata.

Tabela 13: Število citatov po posameznih ekonomsko-poslovnih šolah v obdobju od leta 2000 do 2012

Ekonomsko-poslovna šola	EF UL	FM UP	EPF UM	GEA
Število citatov	2.334	911	547	43
Število člankov	402	313	218	19
Število citatov največkrat citiranega članka	357	290	64	14
Število citatov na članek	5,81	2,91	2,51	2,26
% najbolj citiranega članka	15,30	31,83	11,70	32,56

Preverila sem tudi, koliko citatov ima najbolj citiran članek na posamezni ekonomsko-poslovni šoli. Največ citatov ima članek raziskovalca Ekonomske fakultete Ljubljana, in sicer kar 357 čistih citatov, kar predstavlja 15 % vseh citatov objav te ekonomsko-poslovne šole. Na Fakulteti za management Koper ima najbolj citirana objava 290 citatov (32 % vseh citatov te ekonomsko-poslovne šole), na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor 64 citatov (12 % vseh citatov te ekonomsko-poslovne šole) in na Gea Collegeu 14 citatov (14 % vseh citatov te ekonomsko-poslovne šole).

Tabela 14 prikazuje produktivnost raziskovalcev po posameznih ekonomsko-poslovnih šolah. Kar 40,27 % vseh raziskovalcev oz. zaposlenih v proučevanem obdobju ni objavilo niti enega članka. Največ člankov je objavil raziskovalec iz Fakultete za management Koper, in sicer kar 62, kar pomeni 4,77 članka na leto. Drugo (43 objav) in tretje (29 objav) mesto po produktivnosti sta prav tako zasedla raziskovalca iz Fakultete za management Koper. Največ raziskovalcev je v proučevanem obdobju imelo eno objavo, in sicer 45 od 215 aktivnih raziskovalcev, kar je petina vseh aktivnih raziskovalcev.

Tabela 14: Frekvenca raziskovalcev glede na število objav

Št. objav	EF UL	FM UP	EPF UM	GEA	Frekvenca skupaj
0	53	46	22	24	145
1	25	9	9	2	45
2	15	6	5	2	28
3	10	3	10	1	24
4	10	6	6	1	23
5	6	1	2		9
6	13	2	4		19
7	7	4			11
8	3	3	6		12
9	6	2	1		9
10	5		3		8
11	1	2	1		4
12	1	1			2
13	1				1
14	3		1		4
15	1		1		2
16	2		1		3
17			1		1
18	1				1
20		1	1		2
23	2				2
25		1	1		2
29		1			1
43		1			1
62		1			1
Skupaj aktivnih raziskovalcev	112	44	53	6	215

V Tabeli 15 je navedenih 10 najproduktivnejših raziskovalcev. Seveda sem za realno primerjavo upoštevala soavtorstva, tako da bi bil vrstni red po tehtanem številu člankov nekoliko drugačen, še vedno pa bi prvo mesto zasedal raziskovalec 1 iz Fakultete za management Koper. Delež tehtanih člankov glede na vse članke nam pove, kolikšen del svojih člankov je avtor napisal sam. Vidimo lahko, da je najbolj samostojen pri svojem delu raziskovalec 4 iz Fakultete za management Koper, sledi pa mu raziskovalec 9 iz Ekonomsko-poslovne fakultete Maribor. Oba imata namreč delež tehtanih člankov glede na vse članke višji oz. enak 60 %.

Tabela 15: Seznam najproduktivnejših raziskovalcev v obdobju od leta 2000 do leta 2012

Raziskovalec	Število člankov	Tehtano št. člankov	Delež tehtanih glede na vse članke	Delež objav v kakovostni skupini				Ekonomsko-poslovna šola	Indikator povp. kakovosti
				A1	A2	A3	A4		
R1	62	36,33	58,60	0,10	0,10	0,11	0,69	FM UP	1,60
R2	43	8,19	19,05	0,37	0,26	0,14	0,23	FM UP	2,77
R3	29	16,86	58,13	0,03	0,45	0,31	0,21	FM UP	2,31
R4	25	15,92	63,67	0,04	0,24	0,52	0,20	FM UP	2,12
R5	25	11,79	47,17	0,00	0,08	0,16	0,76	EPF UM	1,32
R6	23	11,45	49,78	0,22	0,22	0,35	0,22	EF UL	2,43
R7	23	9,83	42,75	0,52	0,13	0,17	0,17	EF UL	3,00
R8	20	9,35	46,75	0,20	0,25	0,30	0,25	FM UP	2,40
R9	20	12,00	60,00	0,05	0,00	0,50	0,45	EPF UM	1,65
R10	18	7,28	40,46	0,11	0,28	0,22	0,39	EF UL	2,11

V Tabeli 15 vidimo, da ima najvišji indikator povprečne kakovosti raziskovalec 7, ki je zaposlen na Ekonomski fakulteti Ljubljana. Njegov kazalnik kakovosti je enak 3, kar pomeni, da ima verjetno večino člankov objavljenih v kakovostni skupini A1 ali A2. Kot vidimo iz deležev objav v kakovostni skupini, ima ravno ta raziskovalec daleč največji delež objav v kakovostni skupini A1, in sicer kar 52 % vseh svojih objav. Zanimivo je še dejstvo, da imajo vsi raziskovalci, ki so zaposleni na Ekonomski fakulteti Ljubljana ali na Fakulteti za management Koper (razen raziskovalca R1), kazalnik kakovosti nad vrednostjo 2, medtem ko imata oba raziskovalca iz Ekonomsko-poslovne fakultete Maribor kazalniki kakovost pod vrednostjo 2.

Omenjena ugotovitev pa ni v celoti potrjena, ko izračunamo indikator povprečne kakovosti za fakulteto kot celoto.

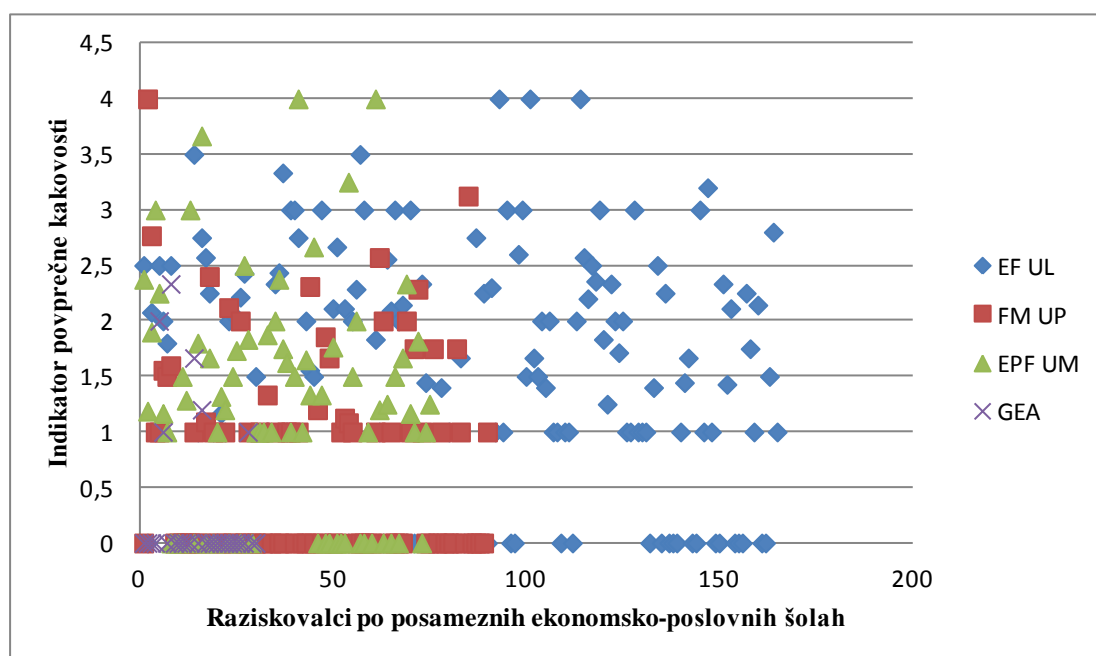
Tabela 16: Indikator povprečne kakovosti po ekonomsko-poslovnih šolah za obdobje od 2000 do 2012 (samo aktivni raziskovalci)

Ekonomsko-poslovna šola	EF UL	FM UP	EPF UM	GEA	Skupaj
Indikator povprečne kakovosti	2,01	1,52	1,75	1,53	1,83

Če v izračunu indikatorja povprečne kakovosti upoštevamo le aktivne raziskovalce, vidimo, da je skupen indikator povprečne kakovosti enak 1,83, kar pomeni, da je v povprečju večina člankov aktivnih raziskovalcev objavljenih v revijah, ki pripadajo kakovostni skupini A4 ali A3. Najvišji indikator povprečne kakovosti ima Ekonomska fakulteta Ljubljana, in sicer 2,01, kar pomeni, da je v povprečju največ objav v kakovostni skupini A3. Vse ostale ekonomsko-poslovne šole imajo kazalnik med 1,5 in 2.

Slika 10 prikazuje razpršenost indikatorja povprečne kakovosti za vse raziskovalce. V zgornjem delu slike, kjer so kazalniki kakovosti najvišjih vrednosti, so predvsem raziskovalci iz Ekonomske fakultete Ljubljana in Ekonomsko-poslovne fakultete Maribor. Najvišjo možno vrednost kazalnika dosega 6 raziskovalcev, in sicer trije iz Ekonomske fakultete Ljubljana, dva iz Ekonomsko-poslovne fakultete Maribor in eden iz Fakultete za management Koper. Teh šest raziskovalcev ima vse svoje članke objavljene v revijah, ki spadajo v svoji vsebinski kategoriji po kakovosti v zgornjo četrtino revij. Najvišji indikator povprečne kakovosti izmed raziskovalcev, ki so zaposleni na GEA Collegeu, ima raziskovalec, ki ima indikator povprečne kakovosti z vrednostjo približno 2,4.

Slika 10: Indikator povprečne kakovosti vseh raziskovalcev po ekonomsko-poslovnih šolah v obdobju od 2000 do 2012

7.1.6 Vpliv akademskega naziva na raziskovalno produktivnost in kakovost

Vpliv akademskega naziva na raziskovalno produktivnost in kakovost sem preverjala z izračunom linearne regresijske analize.

Za preučevanje vpliva akademskega naziva na raziskovalno produktivnost ustrezno regresijsko funkcijo zapišemo takole:

$$\begin{aligned} \text{Število objavljenih člankov} = & \\ a + b * \text{stopnja akademskega naziva} & \end{aligned} \quad (4)$$

V Tabeli 17 vidimo, da je korelacijski koeficient enak 0,44, kar pomeni, da je povezanost med akademskim nazivom in številom objavljenih člankov linearna, pozitivna in zmerna. Determinacijski koeficient znaša 0,1983, kar pomeni, da lahko 19,83 % variance števila objavljenih člankov pojasnimo z linearnim vplivom stopnje akademskega naziva.

Tabela 17: Regresijski koeficienti za odvisno spremenljivko število objavljenih člankov in neodvisno spremenljivko stopnja akademskega naziva

Regresijska statistika	
Korelacijski koeficient	0,4453
Determinacijski koeficient	0,1983
Standardna napaka	5,4266
Število v vzorcu	360

Na podlagi podatkov sem izračunala regresijski koeficient 1,56, kar pomeni, da se število objavljenih člankov v povprečju poveča za 1,56 članka, če se stopnja akademskega naziva poveča za eno stopnjo.

Regresijsko funkcijo zapišemo takole

$$\begin{aligned} \text{Število objavljenih člankov} = & \hspace{15em} (5) \\ -2,33 + 1,56 * \text{stopnja akademskega naziva} \end{aligned}$$

Stopnja značilnosti za t-test je zanemarljivo majhna, kar pomeni, da ničelno domnevo, da je regresijski koeficient enak 0, zavrnilo in sprejmemo sklep, da je regresijski koeficient večji od 0. To pomeni, da imajo raziskovalci z višjo stopnjo akademskega naziva v povprečju tudi več objavljenih člankov.

Tabela 18: Regresijski model raziskovalne produktivnosti v odvisnosti od akademskega naziva

	Koeficient	Standardna napaka	t Stat	P
Intercept	- 2,33090	0,68887	- 3,38363	0,00079
Akademski naziv	1,55997	0,16577	9,41058	0,00000

Z vsem navedenim tudi deloma potrjujem svojo domnevo, da imajo raziskovalci, ki imajo višji akademski naziv, več objavljenih člankov. To je seveda moč tudi logično razložiti, saj mora raziskovalec za vsako napredovanje oz. povišanje akademskega naziva med ostalimi pogoji izpolnjevati tudi pogoje, ki se navezujejo na objave. Z leti se ti pogoji vedno bolj zaostrejujejo, kar še dodatno podkrepi mojo ugotovitev, da mora imeti raziskovalec z višjim akademskim nazivom v povprečju večje število objav.

Seveda pa me je zanimalo, kako kakovostne so te objave. Tudi tu sem predvidevala pozitivno povezanost med stopnjo akademskega naziva in kakovostjo objav.

Tudi za preizkus te domneve sem uporabila linearne regresijske analize.

Za preučevanje vpliva akademskega naziva na raziskovalno kakovost ustrezno regresijsko funkcijo zapišemo takole:

$$\text{Indikator povprečne kakovosti (kakovost objav)} = a + b * \text{stopnja akademskega naziva} \quad (6)$$

Korelacijski koeficient (Tabela 19) znaša 0,52, kar pomeni, da je povezanost med stopnjo akademskega naziva in kakovostjo objav linearna, pozitivna in zmerna. Determinacijski koeficient znaša 0,2687, kar pomeni, da je 26,87 % variance kakovosti objavljenih člankov pojasnjene z linearnim vplivom stopnje akademskega naziva.

Tabela 19: Regresijski koeficienti za odvisno spremenljivko indikator povprečne kakovosti in neodvisno spremenljivko stopnja akademskega naziva

Regresijska statistika	
Korelacijski koeficient	0,5183
Determinacijski koeficient	0,2687
Standardna napaka	0,9280
Število v vzorcu	360

Na podlagi podatkov sem izračunala regresijski koeficient 0,33, kar pomeni, da se indikator povprečne kakovosti objavljenih člankov v povprečju poveča za 0,33, če se stopnja akademskega naziva poveča za eno stopnjo.

Tabela 20: Regresijski model raziskovalne kakovosti v odvisnosti od akademskega naziva

	Koeficient	Standardna napaka	t Stat	P
Intercept	- 0,13435	0,11781	- 1,14045	0,25486
Akademski naziv	0,32511	0,02835	11,46828	0,00000

Regresijsko funkcijo zapišemo takole:

$$\text{Indikator povprečne kakovosti (kakovost objav)} = 0,13 + 0,33 * \text{stopnja akademskega naziva} \quad (7)$$

Stopnja značilnosti za t-test je zanemarljivo majhna, kar pomeni, da ničelno domnevo, da je regresijski koeficient enak 0, zavrnemo in sprejmemo sklep, da je regresijski koeficient večji od 0. To pomeni, da imajo raziskovalci z višjo stopnjo akademskega naziva v povprečju tudi kakovostnejše objave.

S temi ugotovitvami lahko v celoti potrdim domnevo, da imajo starejši raziskovalci, ki imajo praviloma tudi višji akademski naziv, več objav, ki pa so tudi višje kakovosti kot tiste od mlajših raziskovalcev, ki imajo praviloma nižji akademski naziv. Z leti si seveda raziskovalci, ki so aktivni, večajo število objav, hkrati pa tudi pridobivajo vedno nove izkušnje, kar pripomore k temu, da se tudi kakovost objav viša.

7.2 Ugotovitve

V poglavju rezultati sem predstavila izračune, ki so potrdili ali pa ovrgli moje hipoteze, kar bom podrobno opisala v tem poglavju.

H1: Raziskovalna produktivnost se na poslovnih šolah trendno povečuje.

Produktivnost se je v proučevanem obdobju dejansko res povečevala, in sicer s 23 objavljenih člankov leta 2000 na 155 objavljenih člankov leta 2012. Število objav pa se je povečevalo tudi po posameznih ekonomsko-poslovnih šolah, z izjemo Gea Collegea. Število objavljenih člankov na leto je bilo na Ekonomski fakulteti Ljubljana, na Fakulteti za management Koper in na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor največje prav v zadnjem letu preučevanega obdobja.

H2a: Vsebina ustvarjenega znanja na poslovnih šolah odraža pedagoško in raziskovalno področje raziskovalcev na teh šolah.

Kot nakazuje literatura, vedno več raziskovalcev objavlja članke le zaradi zahtev fakultet. Če želijo, da se njihove objave pojavijo v najkakovostnejših revijah, morajo pisati o temah, ki so v teh revijah dobro sprejete. To lahko velikokrat pomeni, da ne morejo pisati o temah, ki jih res zanimajo. V našem primeru proučevanih štirih ekonomsko-poslovnih šol je bilo 52 % člankov objavljenih v revijah, katerih vsebinska kategorija zajema eno od štirih ekonomsko-poslovnih vsebinskih kategorij. Vsebina ustvarjenega znanja na vseh štirih ekonomsko-poslovnih šolah torej samo delno odraža pedagoško in raziskovalno področje raziskovalcev teh šol.

H2b: Kakovost ustvarjenega znanja se po poslovnih šolah razlikuje.

Vse analize kakovosti objav vseh štirih ekonomsko-poslovnih šol so nesporno dokazale, da se kakovost ustvarjenega znanja po šolah močno razlikuje. Največ objav je v kakovostni

kategoriji A4, in sicer 50,49 % vseh objav, najmanj objav pa v kakovostni kategoriji A1, in sicer 14,13 % vseh objav, kar je skladno z vso literaturo, saj je članek najtežje objaviti v najkakovostnejših revijah.

Po kakovosti objav izstopa Ekonomska fakulteta Ljubljana, ki ima med vsemi ekonomsko-poslovnimi šolam najvišji delež objav v revijah kategorije A1. Poleg tega ima tudi število citatov na članek veliko večje kot ostale tri ekonomsko-poslovne šole. Sledita ji Fakulteta za management Koper in Ekonomska-poslovna fakulteta Maribor ter za njima Gea College, ki ima na primer delež objav v revijah kakovostnega ranga A1 najnižje, in sicer le 5 % vseh objav. Poleg tega ima Gea College tudi najnižji delež aktivnih raziskovalcev (20 %), medtem ko je delež aktivnih raziskovalcev najvišji na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor in znaša 71 % (na Ekonomski fakulteti Ljubljana 68 %).

H3: Obstaja negativna povezava med raziskovalno produktivnostjo in kakovostjo novega znanja.

Regresijska analiza vpliva raziskovalne produktivnosti na kakovost objav je hipotezo o negativni povezavi med raziskovalno produktivnostjo in kakovostjo zavrnila. To torej pomeni, da imajo raziskovalci, ki objavljajo več, bolj kakovostne objave kot tisti, ki objavljajo manj. Razlog je verjetno v krivulji učenja in izkušenj, saj si raziskovalci z vsakim objavljenim člankom pridobijo več izkušenj. To pomeni, da dobijo tudi boljši občutek, kakšne morajo biti raziskave, da bodo sploh sprejete v določeno revijo za objavo. Več kot objavijo člankov, več imajo dragocenih izkušenj, ki pa pripomorejo k temu, da je njihova naslednja objava lahko bolj kakovostna od prejšnje. Poleg tega je razlog verjetno tudi v motiviranosti raziskovalcev. Če raziskovalec objavi svojo raziskavo v eni izmed boljših revij, je s tem še bolj motiviran, da bo vsaka njegova naslednja objava v reviji enakega ali boljšega kakovostnega ranga.

H4: Raziskovalna produktivnost in kakovost ustvarjenega znanja na fakulteti sta odvisni od strategije fakultete.

Največ aktivnih raziskovalcev glede na vse zaposlene je na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor (71 %), sledita ji Ekonomska fakulteta Ljubljana (68%) in Fakulteta za management Koper (49 %), medtem ko je na Gea Collegeu aktivnih raziskovalcev le 20 %.

Delež objav v kakovostni kategoriji A1 med vsemi objavami znotraj posamezne ekonomsko-poslovne šole je najvišji na Ekonomski fakulteti Ljubljana, najnižji pa na Gea Collegeu. Tudi članek, ki ima najvišje število citatov (357), je objavil raziskovalec Ekonomske fakultete Ljubljana in tudi raziskovalec z najvišjim indikatorjem povprečne kakovosti prihaja iz Ekonomske fakultete Ljubljana. Na podlagi tega bi lahko sprejeli sklep, da imajo raziskovalci Ekonomske fakultete Ljubljana v povprečju bolj kakovostne objave kot raziskovalci ostalih treh poslovnih šol. To pa sovпада z dejstvom, da ima Ekonomska fakulteta Ljubljana tudi

mednarodne akreditacije, in sicer AACSB in EQUIS, in da pri njej med strateškimi cilji na prvem mestu zasledimo zahtevo po mednarodno primerljivi raziskovalni odličnosti.

Glede na indikator povprečne kakovosti je na drugem mestu po kakovosti Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor, saj indikator povprečne kakovosti le-te znaša 1,75, če upoštevamo samo aktivne raziskovalce. Tudi Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor je dobitnica dveh mednarodnih akreditacij, in sicer ECBE in ACBPS.

Pri primerjavi produktivnosti raziskovalcev bi lahko rekli, da izstopa Fakulteta za management Koper, saj ima povprečno tehtano število člankov na aktivnega raziskovalca 4,01, medtem ko je na Ekonomski fakulteti Ljubljana 2,40 in na Ekonomsko-poslovni fakulteti Maribor 2,77. Poleg tega tudi prvi štirje najproduktivnejši raziskovalci prihajajo iz Fakultete za management Koper.

Gea College močno zaostaja v produktivnosti, saj ima tehtano število člankov na aktivnega raziskovalca le 1,16 in povprečno tehtano število člankov na zaposlenega samo 0,23, kar je mnogo manj kot v ostalih treh ekonomsko-poslovnih šolah.

Delež člankov, ki so jih objavili raziskovalci Gea Collegea in so bili objavljeni v revijah kategorije A4, znaša 53 % vseh člankov te ekonomsko-poslovne šole. Iz tega sledi, da po kakovosti Gea College ne zaostaja toliko za ostalimi ekonomsko-poslovnimi šolami, saj ima na primer Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor 60 % svojih objav v revijah kakovostnega ranga A4. Ima pa Gea College najvišji delež objav v kategoriji A3, in sicer 32 %, ter najnižji delež objav v kategoriji A1, in sicer 5 %. Indikator povprečne kakovosti ima Gea College enak 1,53, če upoštevamo le aktivne raziskovalce, katerih delež je na Gea Collegeu najnižji med proučevanimi ekonomsko-poslovnimi šolami in znaša 20 %.

V poglavju 6.5 sem opredelila strategije fakultet, in sicer naj bi imela Ekonomska fakulteta Ljubljana »strategijo globalne odličnosti«, Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor in Fakulteta za management Koper »strategijo regionalne odličnosti« in GEA College »strategijo mednarodne primerljivosti«. Glede na možnosti opredelitve strategij, ki jih ponuja literatura, bi lahko rekli, da imata Ekonomska fakulteta Ljubljana in Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor strategijo, usmerjeno v raziskovanje. To bi lahko potrdili s pregledom njunih poslanstev, saj imata poslanstvi obeh fakultet že v prvem stavku napisano, da sta fakulteti raziskovalno usmerjeni. To sicer zasledimo tudi pri poslanstvu Fakultete za management Koper, a je med temi tremi ekonomsko-poslovnimi šolami edina, ki nima nobene akreditacije, zato lahko sklepamo, da svojega poslanstva še ni uspela uresničiti do te mere, da bi ji lahko pripisali raziskovalno usmerjeno strategijo. Zaradi tega bi lahko za Fakulteto za management in za Gea College rekli, da imata strategijo, usmerjeno v poučevanje. Glede na to, da je Gea College edina izmed proučevanih ekonomsko-poslovnih šol, ki je v privatni lasti, bi lahko mogoče rekli, da ima strategijo doseganja dobička, saj je to v interesu lastnikov. Tega pri ostalih ekonomsko-poslovnih šolah ne moremo trditi, saj gre za fakultete, ki so del državnih

univerz. Omenjeno strategijo bi lahko potrdili tudi na podlagi dejstva, da je KD Group pod vodstvom Matjaža Gantarja iz naložbe v Gea College prejel kar milijon evrov, čeprav je družba v letu 2013 ustvarila najnižje prihodke v zadnjih letih in le 33.000 evrov dobička. Izplačala bo večino osnovnega kapitala, saj naj ga glede na dejavnost in potrebe ne bi potrebovala (Modic, 2014).

Če pogledamo raziskovalno produktivnost in kakovost z vidika strategij proučevanih ekonomsko-poslovnih šol, bi iz vseh razpoložljivih informacij lahko trdili, da strategija fakultete vpliva na raziskovalno produktivnost in kakovost. Ekonomska fakulteta Ljubljana in Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor, ki imata strategijo, usmerjeno v raziskovanje, dosegata višjo kakovost raziskovalnega dela. Fakulteta za management Koper ima strategijo, usmerjeno v poučevanje, vendar ima kljub temu veliko število objav, ki pa v povprečju niso tako kakovostne. Veliko objav imajo verjetno že zaradi dejstva, da so objave kriterij za napredovanje in imenovanje v nazive na vseh fakultetah. Gea College ne izstopa niti v raziskovalni produktivnosti niti v kakovosti, kar pa se tudi ujema s strategijo te ekonomsko-poslovne šole, ki je med strategijo, usmerjeno v poučevanje, in strategijo doseganja dobička.

Ne glede na to, ali ima ekonomsko-poslovna šola strategijo usmerjeno v raziskovanje ali poučevanje, je lahko ta strategija usmerjena na maso (količina objav/študentov) ali elito (prestižne objave/majhno število študentov). Iz vseh rezultatov je razvidno, da je pri objavah člankov predvsem Ekonomska fakulteta Ljubljana usmerjena v elito, torej v prestižne objave, saj je kakovost objav raziskovalcev te ekonomsko-poslovne šole najvišja. Fakulteta za management Koper ima najvišjo raziskovalno produktivnost, tako da lahko zaključimo, da je strategija te fakultete usmerjena predvsem v maso, torej število objav.

H5a: Obstaja pozitivna povezava med raziskovalno produktivnostjo in akademskim nazivom.

H5b: Obstaja pozitivna povezava med raziskovalno kakovostjo in akademskim nazivom.

Število in kakovost objav posameznega raziskovalca naj bi bili odvisni od starosti raziskovalca, saj z leti število objav narašča, prav tako pa se nabirajo izkušnje, kar pomeni, da naj bi se tudi kakovost objav s starostjo povečevala. Zrelost oz. starost raziskovalca sem opredelila z akademskim nazivom, saj naj bi le-ta napredoval z leti.

Regresijska analiza je potrdila hipotezo, da obstaja pozitivna povezava med raziskovalno produktivnostjo in akademskim nazivom, saj se z napredovanjem akademskega naziva za eno stopnjo število objav poveča v povprečju za 1,56 objave.

Tudi hipotezo o pozitivni povezanosti raziskovalne kakovosti in akademskega naziva je regresijska analiza potrdila, saj naj bi se indikator povprečne kakovosti v povprečju povečal za 0,33, če stopnja akademskega naziva napreduje za 1.

SKLEP

V svojem magistrskem delu sem preučila raziskovalno produktivnost in raziskovalno kakovost ter povezavo med njima. Poleg tega sem skušala tudi dokazati, da strategija ekonomsko-poslovne šole vpliva na raziskovalno produktivnost in raziskovalno kakovost profesorjev, ki so na določeni ekonomsko-poslovni šoli zaposleni.

Raziskava je pokazala, da je raziskovalna aktivnost v Sloveniji v trendu naraščanja, saj se je število objavljenih člankov v proučevanem obdobju povečalo s 23 na 155 objavljenih člankov na leto. Raziskovalci na ekonomsko-poslovnih šolah, ki so bile del raziskovanja, le delno raziskujejo na področjih, ki so tesno povezani z ekonomsko-poslovnim področjem, saj je le 52 % objavljenih člankov v proučevanem obdobju, tj. med letoma 2000 in 2012, uvrščenih v eno izmed štirih ekonomsko-poslovnih kategorij.

Kakovost znanstvenega raziskovanja se po posameznih ekonomsko-poslovnih šolah razlikuje, med vsemi ekonomsko-poslovnimi šolami ima Ekonomska fakulteta Ljubljana najvišjo kakovost znanstvenega raziskovanja, saj ima edina izmed štirih proučevanih ekonomsko-poslovnih šol indikator povprečne kakovosti večji od 2, kar pomeni, da ima v povprečju največ objav v kakovostni skupini A3. Tudi med vrhunskimi objavami, ki jih je bilo v proučevanem obdobju le 13, je kar 11 takšnih, ki so jih prispevali raziskovalci z Ekonomske fakultete Ljubljana.

Povezava med raziskovalno produktivnostjo in kakovostjo je pozitivna, kar pomeni, da imajo raziskovalci, ki imajo več objav, v povprečju tudi bolj kakovostne objave, kar lahko pripišemo izkušnjam in pa tudi načinu dela urednikov, ki raje objavljajo članke tistih raziskovalcev, ki že imajo več objavljenih člankov.

Ekonomsko-poslovne šole sledijo različnim strategijam. Strategijo imajo lahko usmerjeno v raziskovanje ali poučevanje, nekatere pa tudi v doseganje dobička za lastnike. Ekonomsko-poslovne šole, ki so bolj usmerjene v raziskovanje, se običajno tudi trudijo za pridobitev določenih mednarodnih akreditacij, kar drži tudi za Ekonomsko fakulteto Ljubljana in Ekonomsko-poslovno fakulteto Maribor, ki imata obe strategijo usmerjeno v raziskovanje, čeprav je le Ekonomska fakulteta Ljubljana do sedaj uspela uresničiti »strategijo globalne odličnosti«. Za Fakulteto za management Koper, ki ima strategijo usmerjeno v poučevanje, sem identificirala visoko produktivnost znanstvenega raziskovanja. Na Gea Collegeu, ki ima strategijo nekako med strategijo, usmerjeno v poučevanje, in strategijo, usmerjeno v doseganje dobička, pa raziskovalci ne izstopajo niti v raziskovalni produktivnosti niti v raziskovalni kakovosti.

Med akademskim nazivom ter raziskovalno produktivnostjo in raziskovalno kakovostjo obstaja pozitivna povezava, kar pomeni, da imajo raziskovalci, ki imajo višji akademski

naziv, kar običajno pomeni tudi, da so starejši, več objav in višjo kakovost objav. To lahko pripišemo njihovi starosti, ki jim prinaša dragocene raziskovalne izkušnje.

Raziskava, ki sem jo izvedla v okviru svoje magistrske naloge, je prinesla kar nekaj dragocenih ugotovitev s področja znanstvenega raziskovanja v Sloveniji. Med drugim sem potrdila pozitivno povezanost med raziskovalno produktivnostjo in raziskovalno kakovostjo. Pomemben doprinos pa ima tudi ugotovitev, da strategija ekonomsko-poslovne šole oz. fakultete vpliva na raziskovalno aktivnost njenih zaposlenih.

LITERATURA IN VIRI

1. Abramo, G., & D'Angelo, C. A. (2009). A decision support system for public research organizations participating in national research assessment exercises. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 60, 2095-2106.
2. Abramo, G., D'Angelo, C. A., & Di Costa, F. (2010). Testing the trade-off between productivity and quality in research activity. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 61(1), 2095-2106.
3. Abramo, G., D'Angelo, C. A., & Pugini, F. (2008). The measurement of Italian universities' research productivity by a non parametric-bibliometric methodology. *Scientometrics*, 76, 225-244.
4. *Accreditation AACSB*. Najdeno 25. julija 2014 na spletnem naslovu <http://www.aacsb.edu/en/accreditation/>
5. *Accreditation ACBSP*. Najdeno 25. julija 2014 na spletnem naslovu <http://www.acbsp.org/?page=accreditation>
6. *Accreditation ECBE*. Najdeno 25. julija 2014 na spletnem naslovu <http://www.ecbe.eu/index.php?id=13>
7. Allison, P. D., & Stewart, J. A. (1974). Productivity differences among scientists: Evidence for accumulative advantage. *American Sociological Review*, 39, 596-606.
8. Arnold, I. (2008). Course Level and the Relationship between Research Productivity and Teaching Effectiveness. *Journal of Economic Education*, 39 (4), 307-321.
9. Azad, A. N., & Seyyed, F. J. (2007). Factors influencing faculty research productivity: Evidence from AACSB accredited schools in the GCC countries. *Journal of International Business Research*, 6, 91-112.
10. *Bibliografije*. Najdeno 5. aprila 2014 na spletnem naslovu <http://www.ktfmb.uni-mb.si/Citiranje%20in%20faktor%20vpliva.htm>
11. Bibliogram. (b.l.) V *Wikipedia*. Najdeno 7. junija 2014 na spletni strani <http://en.wikipedia.org/wiki/Bibliogram>
12. Bonner, S. E., Hesford, J. W., Van der Stede, W. A., & Young, S. M. (2006). The most influential journals in academic accounting. *Accounting, organizations and society*, 31, 663-685.

13. Bruton, G. D., Ahlstrom, D., & Puky, T. (2009). Institutional differences and the development of entrepreneurial ventures: A comparison of the venture capital industries in Latin America and Asia. *Journal of International Business Studies*, 40, 762-778.
14. Colbeck, C. L. (1998). Merging in a Seamless Blend: How Faculty Integrate Teaching and Research. *The Journal of Higher Education*, 69(6), 647-671.
15. Čadež, S. (2013). Social change institutional pressure and knowledge creation: a bibliometric analysis. *Expert systems with applications*, 40(17), 6885-6893.
16. Čadež, S., & Dimovski, V. (2011). *Knowledge creation in Slovenian business schools. Challenges of Europe : growth and competitiveness - reversing the trends, (Challenges in Europe)*. Split: University of Split, Faculty of Economics.
17. Čadež, S., Dimovski, V., & Okorn, K. (2013). Research productivity and knowledge creation in Slovenian business schools. *Economic and Business Review*, 15, 75-96.
18. David, C. (2006). Universities as key knowledge infrastructures in regional innovation systems. *Innovation*, 16, 117–130.
19. DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1991). *Introduction in the new institutionalism in organizational analysis*. Chicago: University of Chicago Press.
20. Education in the United States. (b.l.) V *Wikipedia*. Najdeno 5. junija 2014 na spletni strani http://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_the_United_States
21. *Equis – EFMD Quality Improvement System*. Najdeno 25. julija 2014 na spletnem naslovu <http://www.efmd.org/accreditation-main/equis>
22. ERP. (b.l.) V *Wikipedia*. Najdeno 5. maja 2014 na spletni strani http://en.wikipedia.org/wiki/Enterprise_resource_planning
23. Faktor vpliva. (b.l.) V *Wikipedia*. Najdeno 7. junija 2014 na spletni strani http://sl.wikipedia.org/wiki/Faktor_vpliva
24. *Financial Times top 45 journals used in business school research rankings*. Najdeno 5. aprila 2014 na spletnem naslovu <http://library.mcmaster.ca/find/ft-research-rank-journals>
25. Fram, E. H., & Lau, G. H. (1996). Research universities versus teaching universities – public perceptions and preferences. *Quality assurance in education*, 4(3), 27-33.
26. Gendron, Y. (2008). Constituting the Academic Performer: The Spectre of Superficiality and Stagnation in Academia. *European Accounting Review*, 17, 97-128.

27. Geuna, A., & Martin, B. R. (2003). University Research Evaluation and Funding: An International Comparison. *Minerva*, 41, 277-304.
28. *Global MBA Ranking 2014*. Najdeno 7. avgusta 2014 na spletnem naslovu <http://rankings.ft.com/businessschoolrankings/global-mba-ranking-2014>
29. Grabner, M., Launov, A., & Wälde, K. (2008). Publish or Perish? The Increasing Importance of Publications for Prosoective Economics Profesors in Austria, Germany and Switzerland. *German Economic Review*, 9(4), 457-472.
30. Guliuzza, F. (1992, 8. november). Two types of universities? Not really. *The Salt Lake Tribune*, str. 42.
31. Hedrick, D. W., Krieg, J. M., Henson, S. E., & Wassell, C. S. (2010). The Effects of AACSB Accreditation on Faculty Salaries and Productivity. *Journal of Education for Business*, 85, 284-291.
32. Heriot, K. C., Austin W. W., & Franklin, G. (2009). Applying for Initial AACSB Accreditation: An Exploratory Study to Identify Costs. *Journal of education for Business*, 84(5), 283-289.
33. Hopwood, A. G. (2011). Changing pressures on the research process: on trying to research in a nage when curiosity is not enough. *European Accounting Review*, 17, 87-96.
34. Hussain, S. (2011). Food for Thought on the ABS Academic Journal Quality Guide. *Accounting Education: An International Journal*, 200 (6), 545-559.
35. *Inštitut informacijskih znanosti, Maribor, Slovenija*. Najdeno 30. januarja 2013 na spletnem naslovu http://home.izum.si/izum/ft_baze/wos.asp
36. Kristan, T. (2013, 2. januar). Klemen Miklavič: Nove zasebne fakultete – pot v pogubo? *Delo*. Najdeno 5. junija 2014 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/novice/slovenija/klemen-miklavic-nove-zasebne-fakultete-ndash-pot-v-pogubo.html>
37. Lazaroiu, G. (2009). Content analysis of scientific journals and metrics ranking reserach quality. *Economics, Management and Financial Markets*, 4, 130-133.
38. Leslie, D.W. (2002). Resolving the despute: Teaching is academe's core value. *The Journal of Higher Education*, 73(1), 49-73.

39. Lindsay, R., Breen, R., & Jenkins, A. (2002). Academic Research and Teaching Quality: The views of undergraduate and postgraduate students. *Studies in Higher Education*, 27(3), 309-327.
40. Li-Ping Tang, T., & Chamberlain, M. (1997). Attitudes towards research and teaching. *The Journal of Higher Education*, 68(2), 212-227.
41. Long, R., Crawford, A., White, M., & Davis, K. (2009). Determinants of faculty research productivity in information systems: An empirical analysis of the impact of academic origin and academic affiliation. *Scientometrics*, 78, 231-260.
42. Mason, P., Steagall, J. W., & Fabritius, M. M. (1997). Economics journal rankings by type of school: Perceptions versus citations. *Quarterly Journal of Business and Economics*, 36(1), 69-79.
43. *Mehke večšine*. (b.l.). Najdeno 25. julija 2014 na spletni strani <http://www.motivator-potencialov.si/aktualna-ponudba/mehke-vescine-soft-skills/>
44. Merchant, K. A. (2010). Paradigms in accounting research: A view from North America. *Management Accounting Research*, 21, 116-120.
45. Modic, T. (2014, 23. Junij). Posel na kratko: ponedeljek, 23. junij. *Dnevnik*. Najdeno 25. julija 2014 na spletnem naslovu <http://www.times.si/slovenija/posel-na-kratko-ponedeljek-23-junij--NONE-c630d28a52.html>.
46. Morris, H., Harvey, C., Kelly, A., & Rowlinson, M. (2011). Food for Thought? A Rejoinder on Peer-review and RAE 2008 Evidence. *Accounting Education: An International Journal*, 20(6), 561-573.
47. Mullins, L., & Roberts, M. (1996). Assessment strategies: some comparison between UK and the US systems of higher education. *The international Journal of Educational Management*, 10(4), 44-48.
48. Nekrep, F. V. (2009). Scientometrija in raziskovalni proces. Najdeno 20. januarja 2014 na spletnem naslovu http://www.bfro-uni-lj.si/zoo/pers/fnekrep/FVN_scientometrija2.pdf
49. Parker, L. D. (2012). Beyond the ticket and the brand: imagining an accounting research future. *Accounting and Finance*, 52, 1153-1182.
50. Paul, R. J. (2008). Measuring research quality: the United Kingdom Government's Research Assessment Exercise. *European Journal of Information Systems*, 17, 324-329.

51. *Pedagogi in reziskovalci ekonomske fakultete*. Najdeno 5. avgusta 2013 na spletnem naslovu <http://www.ef.uni-lj.si/pedagogi>
52. *Poslanstvo in vizija EF LJ*. Najdeno 5. avgusta 2013 na spletnem naslovu http://www.ef.uni-lj.si/poslanstvo_in_vizija
53. *Poslanstvo in vizija EPF MB*. Najdeno 5. avgusta 2013 na spletnem naslovu http://www.epf.uni-mb.si/o_fakulteti/Vsebina/vizija_poslanstvo.aspx
54. *Poslanstvo in vizija Gea*. Najdeno 5. avgusta 2013 na spletnem naslovu <http://www.gea-college.si/center-visjih-sol/predstavitev/poslanstvo-in-vizija/>
55. *Poslanstvo in vizija UP FM*. Najdeno 5. avgusta 2013 na spletnem naslovu http://www.fm-kp.si/si/poslanstvo_in_vizija.html
56. Prašnikar, J. (1999). *Uvod v mikroekonomijo*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
57. *Predavatelji*. Najdeno 5. avgusta 2013 na spletnem naslovu <http://www.gea-college.si/fakulteta-za-podjetnistvo/studijski-programi-1-stopnje/visokosolski-studijski-program-podjetnistvo/predavatelji/>
58. Pučko, D. (2008). *Strateški management I*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
59. Pučko, D., & Rozman, R. (1992). *Ekonomika in organizacija podjetja. Knj. 1, Ekonomika podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
60. *Razvoj kakovosti izobraževanja odraslih*. Najdeno 22. junija 2014 na spletnem naslovu <http://kakovost.acs.si/>
61. Reidpath, D., & Allotey, P. (2010). Can national research assessment exercises be used locally to inform research strategy development? The description of a methodological approach to the UK RAE 2008 results with a focus on one institution. *Higher Education*, 59, 785-797.
62. Roller, R. H., Andrews, B. K., & Bovee, S. L. (2003). Specialized Accreditation of Business Schools: A Comparison of Alternative Costs, Benefits, and Motivations. *Journal of Education for Business*, 78(4), 197-204.
63. Rothausen-Vange, T., Marler, J. H., & Wright, P. M. (2005). Research Productivity, Gender, Family, and Tenure in Organization Science Careers. *Sex Roles*, 53(9/10), 727-738.
64. Samuelson P. A., & Nordhaus, W.D. (1998). *Economics*. New York: Irwin McGraw-Hill.

65. Sangster, A. (2011). The ABS Journal Quality Guide: A Personal View. *Accounting Education: An International Journal*, 20(6), 575-580.
66. *Shanghai Ranking 2014*. Najdeno 7. avgusta 2014 na spletnem naslovu <http://www.shanghairanking.com/SubjectEcoBus2013.html>
67. *SICRIS – Informacijski sistem o raziskovalni dejavnosti v Sloveniji online*. Najdeno 10. januarja 2013 na spletnem naslovu <http://sicris.izum.si/>
68. Silver, E. A. (2009). Some ideas on enhancing research productivity. *International Journal of Production Economics*, 118, 352-360.
69. Sorčan, S., Demšar, F., & Valenci, T. (2008). *Znanstveno raziskovanje v Sloveniji: primerjalna analiza*. Ljubljana: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.
70. Swinney, L., Sneed, J., & Morgan, D. A. (2002). The Emphasis on Teaching and Research at AACSB and non-AACSB Institutions. *Journal of Accounting and Finance research*, 10(2), 1-9.
71. Teichler, U. (2010). The Diversifying Academic Profession? *European Review*, 18(1), 157-179.
72. *Učitelji in raziskovalci UP FM po abecedi*. Najdeno 5. avgusta 2013 na spletnem naslovu <http://www.fm-kp.si/si/seznam-pedagoski.html>
73. Van Raan, A. F. J. (2005). Fatal attraction: Conceptual and methodological problems in the ranking of universities by bibliometric methods. *Scientometrics*, 62, 133–143.
74. *Visokošolski učitelji in sodelavci po abecedi*. Najdeno 5. avgusta 2013 na spletnem naslovu http://www.epf.uni-mb.si/o_fakulteti/zaposleni/Vsebina/pedagogi_abc.aspx
75. *Web of Science*. Najdeno 10. januarja 2013 na spletnem naslovu <http://thomsonreuters.com/thomson-reuters-web-of-science/>
76. Wilson, R. M. S. (2011). Introduction: A Discussion on Journal Quality Rankings and their Likely Impact on Accounting Education Scholarship in the UK. *Accounting Education: An International Journal*, 20(6), 543-544.
77. Zupan, N., & Kaše, R. (2003). *Organizacija podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.